

ΛΕΦΤΑ ΓΙΑ ΥΓΕΙΑ
όχι για εξοπλισμούς

1 RAFALE
= 1300 ΜΕΘ
ΑΠΕΡΓΙΑ ΓΙΑ
ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ
ΣΕΛ. 9

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821
ΣΕΛ. 23, 24-25

ΑΥΤΑΡΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΑ
ΣΕΛ. 26, 27

ΕΡΓΑΤΙΚΗ
ΑΡΙΣΤΕΡΑ

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ
ΕΠΑΦΕΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΣΕΛ. 4, 5, 6

ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΕΜΒΟΛΙΩΝ, ΑΝΕΠΑΡΚΗ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΑΝΤΙΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Το μόνο φάρμακο είναι οι αγώνες μας για υγεία, παιδεία, δικαιώματα

Σκίτσο του Πέτρου Ζερβού.

ΟΧΙ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΚΕΡΑΜΕΩΣ-ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗ

Ο αγώνας του φοιτητικού κινήματος πρέπει να γενικευτεί και να γίνει το έναυσμα και ο παράγοντας που θα πυροδοτήσει τις εξελίξεις το επόμενο διάστημα, που θα αμφισβητήσει την κυβερνητική πολιτική

στο σύνολό της και θα τοποθετεί τις κοινωνικές ανάγκες, για υγεία και παιδεία πάνω από κέρδη. Ο αγώνας για την υπεράσπιση της δημόσιας και δωρεάν παιδείας πρέπει να γίνει αγώνας όλης της κοινωνίας.

(σελ.12-13)

της σύνταξης...

ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ΜΕΤΑ το ξέσπασμα της πανδημίας, οι άρχουσες τάξεις έχουν αποδειχτεί απρόθυμες ή ανίκανες να προστατεύσουν τους πληθυσμούς. Χωρίς το ελαφρυντικό του «αιφνιδιασμού» που θα μπορούσε να ισχύει τον περασμένο Φλεβάρη-Μάρτη, μια σειρά κυβερνήσεις παραμένουν στο δρόμο της διαρκούς εναλλαγής μεταξύ lockdown και «ανοίγματος». Μια στρατηγική που δεν μπορεί να «τελειώσει» την πανδημία, πλήττει τις οικονομίες (και ιδιαίτερα τους «από κάτω»), περιορίζει τα δημοκρατικά δικαιώματα και προκαλεί πλέον αυξανόμενη «κόπωση» στους πληθυσμούς.

ΑΝ ΚΑΙ ΥΠΑΡΧΟΥΝ διαφοροποιήσεις κι αποχρώσεις (στο ύψος της κρατικής παρέμβασης, στο «μερίδιο» των «από κάτω», σε κινήσεις στοιχειώδους στήριξης των συστημάτων υγείας, στη σκληρότητα ή την κατεύθυνση των περιοριστικών μέτρων κ.ο.κ.), η γενική εικόνα –ιδιαίτερα στην Ευρώπη και την Αμερική– είναι αυτή της αδιαφορίας για τις ανθρώπινες ζωές και μια στρατηγική μετατροπής της πανδημίας σε ευκαιρία.

ΑΥΤΗ Η ΑΛΗΘΕΙΑ υπογραμμίζεται σήμερα και από τη διαχείριση του ζητήματος του εμβολιασμού. Η έλευση των εμβολίων υπερπροβλήθηκε ως πανάκεια, αφενός απογειώνοντας τις προοπτικές των εταιρειών που ανέλαβαν την παραγωγή τους και αφετέρου δίνοντας άλλοθι στα κράτη να μην προχωρήσουν σε άλλα αναγκαία μέτρα στήριξης των κοινωνιών και των συστημάτων υγείας, απλά «κλωτσώντας το τενεκεδάκι» του χορού με την πανδημία και τα lockdown ως τη μέρα του μαζικού εμβολιασμού.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΧΕ προβλήματα εξ αρχής, όπως η σπουδή των ισχυρότερων οικονομιών να εξασφαλίσουν προκαταβολικά μαζικές δόσεις, χωρίς καμία μέριμνα για τις φτωχότερες χώρες, αλλά και το γεγονός ότι ιδιωτικές φαρμακευτικές εταιρείες πήραν το ελεύθερο να παρασιτίζουν πάνω στην πρωτοπόρα έρευνα δημόσιων θεσμών και ιδρυμάτων (που έκανε εφικτή την γρήγορη ανακάλυψη του εμβολίου), αναλαμβάνοντας το κομμάτι της παραγωγής για το εμπόριο, πουλώντας στα κράτη εμβόλια τα οποία δημιουργήθηκαν από δικούς τους δημόσιους πόρους.

ΣΗΜΕΡΑ, ΑΥΤΟΣ ο συνδυασμός του «εθνικισμού των εμβολίων», της κυριαρχίας του κριτηρίου του κέρδους και της ασυδοσίας

του ιδιωτικού τομέα, έχει «σκάσει στα μούτρα» της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καλείται να διαχειριστεί τις μεγάλες προσδοκίες που καλλιέργησε στα τέλη του 2020, με αποτέλεσμα το σημερινό γαϊτανάκι αντεγκλήσεων με εταιρίες κλπ. Πολιτικά στελέχη υπεράνω πάσης υποψίας για μαρξισμό ή έστω για σοσιαλδημοκρατική ευαισθησία, καταγγέλλουν αγανακτισμένα τις κερδοσκοπικές πρακτικές των φαρμακευτικών, ενώ οι κυβερνήσεις παραμένουν στην ουσία στο έλεός τους.

ΑΥΤΗ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ασφαλώς δεν αφήνει ανεπηρέαστη και την Ελλάδα. Η διαχείριση της προετοιμασίας για εμβολιασμούς είναι τόσο τραγική που θα υπήρχαν σοβαρά προβλήματα ακόμα και σε ένα σχετικά ανέφελο τοπίο. Συνολικότερα, μέσα στο γενικότερο τοπίο που έχει διαμορφώσει η πανδημία και η διαχείρισή της, έχουμε και μια κυβέρνηση που στέκεται στο δεξί άκρο των «διαφοροποιήσεων κι αποχρώσεων» που γράψαμε παραπάνω.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ, όχι μόνο υστερεί όσον αφορά τη στήριξη των πληττόμενων από τα lockdown μαζών, αλλά δεν ακολουθεί και μια «ουδέτερη» γραμμή «εκεχειρίας» –αντίθετα στη διάρκεια της πανδημίας και του εγκλεισμού οργανώνει διαρκώς νέες επιθέσεις στα εργατικά δικαιώματα, στα δημόσια πανεπιστήμια, ακόμα και στα δημόσια νοσοκομεία! Για να εμπεδωθούν αυτές οι άγριες νεοφιλελεύθερες πολιτικές σε ένα τοπίο σκληρής οικονομικής κρίσης, κλιμακώνει κατακόρυφα και τον κρατικό αυταρχισμό –με τα νέα αστυνομικά σώματα «δια πάσα νόσο», τις απαγορεύσεις διαδηλώσεων, την εμπέδωση μιας ασφυκτικής καθημερινότητας «δουλειά-σπίτι-ύπνος» υπό την εποπτεία της ΕΛΑΣ που κυνηγά «απειθαρχους» σε πλατείες και δημόσιους χώρους καθώς ο ιός αφήνεται να αλωνίζει στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς και στους μεγάλους εργασιακούς χώρους.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΡΙΔΙΟ της όποιας «κρατικής στήριξης» κατευθύνεται στη στήριξη των επιχειρήσεων, η κυβερνητική διαχείριση πριμοδοτεί ανοιχτά τους ιδιώτες της υγείας αλλά και την ιδιωτική πρωτοβουλία στην παιδεία, ενώ θηριώδεις πόροι κατευθύνονται στο εξοπλιστικό πρόγραμμα-μαμούθ, την «άλλη όψη του νομίσματος» των ελληνοτουρκικών διερευνητικών επαφών, κάτι που λέει πολλά για τις «αγαθές προθέσεις» αυτής της διαπραγματεύσεως. Κάπως έτσι, την ώρα

της στήριξης της κοινωνίας και του κοινωνικού κράτους, «δεν υπάρχουν λεφτά».

ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΕ ΑΥΤΗ την πολιτική ξεδιπλώνονται σταδιακά αντιστάσεις. Η εκπαιδευτική κοινότητα βρίσκεται σε αναβρασμό απέναντι στη μετωπική επίθεση που οργανώνει η κυβέρνηση Μητσοτάκη. Οι κινητοποιήσεις της υπήρξαν οι πρώτες τόσο μαζικές διαδηλώσεις σε αυτό το δεύτερο γύρο πανδημίας και περιοριστικών-κατασταλτικών μέτρων και η μάχη θα συνεχιστεί.

ΟΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΙ παραμένουν στο δρόμο των κινητοποιήσεων. Οι παραστάσεις διαμαρτυρίας στις πύλες των νοσοκομείων, οι δράσεις έξω από τα Κέντρα Υγείας και η απεργία στις 16 Φλεβάρη επιχειρούν να υψώσουν «ασπίδα προστασίας» για τη δημόσια υγεία, απέναντι στην κοροϊδία ή και τις διώξεις που επιφυλάσσει η κυβέρνηση στους «ήρωες» της περασμένης άνοιξης...

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΑΓΩΝΕΣ που αμφισβητούν έμπρακτα την προσπάθεια να επιβληθεί «σιωπητήριο» στην κοινωνία. Ταυτόχρονα, κινητοποιήσεις όπως αυτή της 6ης Φλεβάρη, «για το δικαίωμα στους αγώνες, ενάντια σε διώξεις και πρόστιμα» επιχειρούν να εκφράσουν την ανάγκη αλληλεγγύης σε όσους-ες κινητοποιούνται για μια σειρά κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα και αντιμετωπίζουν την κλιμάκωση της καταστολής.

ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΑ θέματα της υγείας, της παιδείας, της αντικατασταλτικής πάλης, «ανεβαίνει» και η διάθεση για αγώνα ενάντια στο σεξισμό. Η φετινή 8 Μάρτη θα είναι ένα σημαντικό κινηματικό «ραντεβού», καθώς στα ζητήματα της πανδημίας και της κοινωνικής αναπαραγωγής και στις επιθέσεις στα γυναικεία δικαιώματα από την κυβέρνηση, προστίθεται το ελληνικό #MeToo που μπορεί να ρίξει φως στην «αθέατη» σκληρή πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν καθημερινά χιλιάδες γυναίκες στους χώρους δουλειάς.

ΓΙΑ ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ και δημοκρατικά δικαιώματα, ενάντια στην εγκληματική διαχείριση της πανδημίας, τις νεοφιλελεύθερες επιθέσεις, τη σεξιστική βία, μόνος δρόμος είναι οι συλλογικές κινητοποιήσεις.

ΣΕ ΜΙΑ ΕΠΟΧΗ κλιμάκωσης του αυταρχισμού και κατάφωρης υποτίμησης των ζωών μας από το σύστημα του κέρδους, μόνο φάρμακο είναι οι αγώνες μας.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ:
Αντώνης Νταβανέλος

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΣΗ:
«ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Κλαζομένων 1-3, Τ.Κ. 10440, ΑΘΗΝΑ
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: IRIS AEBE
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: Τηλ.: 210-3306286
e-mail: sidaxi@dea.org.gr
Fax: 210-3303566

ΓΙΝΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ

- Εξάμηνη 30 ευρώ
- Ετήσια 60 ευρώ
- Εξωτερικού 70 ευρώ
- Μπορείτε να καταθέσετε τη συνδρομή σας στο λογαριασμό 064/754747-11 της Εθνικής Τράπεζας.
- Υπεύθυνος Γρηγόρης Δεμέστιχας, τηλ 6976564624

Πανδημία

Οι συνέπειες της εγκληματικής διαχείρισης Μητσοτάκη

Του Σπύρου Αντωνίου

Με τους εθνικούς ανταγωνισμούς και τα επιχειρηματικά κέρδη των μεγάλων φαρμακοβιομηχανιών να έχουν τινάξει στον αέρα κάθε προγραμματισμό για τον μαζικό εμβολιασμό του πληθυσμού, η κυβέρνηση Μητσοτάκη συνεχίζει την ίδια εγκληματική πολιτική διαχείρισης της πανδημίας.

Δέκα μήνες μετά το πρώτο κύμα και ενώ αρκετές εκτιμήσεις επιστημόνων κάνουν λόγο για ένα επερχόμενο τρίτο κύμα, η πολυδιαφημισμένη επιχείρηση «ελευθερία» χάρη στα εμβόλια, αποδείχτηκε φιάσκο. Η ΕΕ αφού υπέγραψε λεόντειες συμφωνίες προς όφελος των φαρμακευτικών εταιριών και τις χρηματοδότησε προκαταβολικά με δισ. ευρώ, σήμερα ψάχνει ακόμα τον τελικό αριθμό εμβολίων που θα πάρει από την Astrazeneca. Ακόμα μια «επιτυχία» του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού και της «ευρωπαϊκής αλληλεγγύης». Αναπόφευκτα, ανάλογες ελλείψεις εμβολίων και καθυστερήσεις στις παραδόσεις, παρατηρούνται και στην Ελλάδα.

Στην καλύτερη περίπτωση, αν πιστέψουμε την κυβερνητική αριθμητική (που αλλάζει ανάλογα τη μέρα και τον αξιωματούχο που κάνει τη δήλωση), μέχρι και τον Μάιο θα έχουν εμβολιαστεί μόνο οι άνω των 70 ετών, οι υγειονομικοί και κάποιες ευάλωτες ομάδες. Γύρω στο 20% του πληθυσμού δηλαδή. Σύμφωνα με το politico η Ελλάδα, με τον σημερινό ρυθμό εμβολιασμού, θα φτάσει το διαβόητο 70% που απαιτεί το «τείχος ανοσίας» τον Φεβρουάριο του 2024.

Το χειρότερο βέβαια είναι ότι η κυβέρνηση αναστέλλει τη λειτουργία των περισσότερων Κέντρων Υγείας, τα οποία μετατρέπεται σε εμβολιαστικά κέντρα, με ότι αυτό σημαίνει για την ΠΦΥ. Την ίδια ώρα, η μετατροπή του ΕΣΥ σε σύστημα σχεδόν μιας νόσου, απειλεί τις ζωές χιλιάδων ανθρώπων που νοσούν από άλλες σοβαρές ασθένειες.

Για προσλήψεις γιατρών και νο-

σηλευτών ούτε λόγος φυσικά. Τον ιό θα νικήσουν τα κλομπ των χιλιάδων αστυνομικών που θα προσληφθούν για να υπηρετήσουν το δόγμα «νόμος και τάξη» του Χρυσόχοϊδη. Και έτσι η Ελλάδα θα παραμείνει τελευταία στην Ευρώπη, σε αναλογία γιατρών ανά εκατό χιλιάδες ανθρώπους (34), αλλά δεύτερη σε αναλογία αστυνομικών ανά εκατό χιλιάδες ανθρώπους (500). Συγχρόνως, κάθε πρόταση για επίταξη του ιδιωτικού τομέα Υγείας, στο άκουσμά της και μόνο, φέρνει ανατριχίλα στους θαυμαστές της σχολής του Σικάγο που μας κυβερνούν.

Τον ιό θα νικήσουν τα κλομπ των χιλιάδων αστυνομικών που θα προσληφθούν για να υπηρετήσουν το δόγμα «νόμος και τάξη» του Χρυσόχοϊδη. Και έτσι η Ελλάδα θα παραμείνει τελευταία στην Ευρώπη, σε αναλογία γιατρών ανά εκατό χιλιάδες ανθρώπους (34), αλλά δεύτερη σε αναλογία αστυνομικών ανά εκατό χιλιάδες ανθρώπους (500).

Η κυβέρνηση είναι εμφανές ότι έχει χάσει τον έλεγχο και μέσα στο αδιέξοδο της, αδυνατεί να προστατέψει τη δημόσια υγεία. Η καραμέλα της «ατομικής ευθύνης» πείθει πλέον ελάχιστους. Τα πρόστιμα και οι απαγορεύσεις καταντούν γελοία όταν αφορούν περίπατο με τζιν ή βόλτες στο βουνό με αυτοκίνητο. Όταν η ελευθερία του επιχειρείν και της μετακίνησης αποκλειστικά για δουλειά ή κατανάλωση είναι η μόνη αποδεκτή ελευθερία, είναι εξαιρετικά δύσκολο να πείσεις την κοινωνία ότι η αναστολή των δημοκρατικών ελευθεριών, προστατεύει από «κορονο-διαδηλώσεις». Αντίθετα, ο καταγιγισμός αντιδραστικών νομοθετημάτων στο κοινοβούλιο, αποκαλύπτει τις πραγματικές προθέσεις της Δεξιάς.

Τα σχολεία άνοιξαν, όπως ακριβώς έκλεισαν, χωρίς κανένα μέτρο προστασίας. Στα ΜΜΜ δεν υπάρχει καμία βελτίωση στον συνωστισμό, αναμένοντας ακόμα τα 300 λεωφορεία μέσω leasing(!) που έχουν ανακοινωθεί από το περα-

σμένο φθινόπωρο. Δύο εβδομάδες με ανοιχτά μαγαζιά αρκούσαν για μια νέα αύξηση των κρουσμάτων. Οι μεγάλες επιχειρήσεις, βιομηχανίες, πολυκαταστήματα κλπ., παραμένουν εστίες μετάδοσης και πεδίο εργοδοτικής αυθαιρεσίας, χωρίς ουσιαστικούς ελέγχους και τήρηση των υγειονομικών μέτρων. Το τοπικό lockdown στην Δ. Αττική είναι ενδεικτικό για το τι συμβαίνει στους μαζικούς χώρους δουλειάς.

Οικονομία

Ενώ μετράμε χιλιάδες νεκρούς από τις επιπτώσεις του covid, το φάσμα

έτος πρέπει να πληρωθούν τοκοχρεολύσια ύψους 11,5 δισ. ευρώ). Μόνο μέσα στην πανδημία το ιδιωτικό χρέος αυξήθηκε κατά 20 δισ. ευρώ. Τα χρήματα του Ταμείου Ανάκαμψης βρίσκονται ακόμα στο δρόμο, με μια πρώτη προκαταβολή ύψους 2,6 δισ. ευρώ από την ΕΕ να αναμένεται το καλοκαίρι, αν δεν αλλάξει βέβαια κάτι στο εύθραυστο ευρωπαϊκό.

Αργά ή γρήγορα, το κλείσιμο της στρόφιγγας των μέτρων ενίσχυσης της εργοδοσίας, αυτονόητα θα οδηγήσει σε λουκέτα και εκτίναξη των απολύσεων. Μια τέτοια συνθήκη, όταν οι εργαζόμενοι χτυπιούνται ήδη από την ανεργία, τις αναστολές συμβάσεων, την ένταση της εκμετάλλευσης και ταυτόχρονα πιέζονται από τις ανελαστικές υποχρεώσεις της καθημερινής ζωής, είναι βέβαιο ότι μεγαλώνει την αγωνία για την επόμενη μέρα και δημιουργεί ένα εκρηκτικό κλίμα.

Πολιτική φθορά

Η κόπωση από τους διαρκείς περιορισμούς, η αναποτελεσματικότητα των κυβερνητικών μέτρων σε υγειονομικό και οικονομικό επίπεδο (με εξαίρεση τις γενναίες παροχές προς το κεφάλαιο) και η χρεοκοπία των προβλέψεων ότι σύντομα η κατάσταση θα βελτιωθεί, ενισχύει την δυσπιστία και τη δυσαρέσκεια απέναντι στην κυβερνητική πολιτική. Η προσεκτική ανάγνωση των δημοσκοπήσεων δείχνει ότι διαδικασία πολιτικής φθοράς της κυβέρνησης έχει εκκινήσει. Τα φαινόμενα πολιτικής κρίσης στην Ιταλία, οι αντιδράσεις στην Ολλανδία κ.α., προειδοποιούν ότι η εμπειρία της πανδημίας δεν θα αφήσει ανεπηρέαστο και το εγχώριο πολιτικό σκηνικό.

Το πρώτο αναγκαίο βήμα εξόδου από το καθεστώς «ασφυξίας» που οικοδομούν οι κρατούντες, δεν είναι άλλο από την κλιμάκωση και τον συντονισμό των κινητοποιήσεων που διεκδικούν λεφτά για τις κοινωνικές ανάγκες, για τα νοσοκομεία και τα σχολεία. Για την πραγματική στήριξη του εργατικού εισοδήματος και των ανέργων. Για αποτελεσματικά μέτρα προστασίας από τον covid εδώ και τώρα.

Ελληνοτουρκικές διερευνητικές επαφές

Αλήθειες και ψέματα

Του Αντώνη Νταβανέλου

Ο γίγας γύρος των ελληνοτουρκικών διερευνητικών επαφών, που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στην Κωνσταντινούπολη, έπιασε ξανά το νήμα ενός επίσημου «διαλόγου» μεταξύ των δύο χωρών (υπό την άτυπη αλλά ισχυρή εποπτεία των ΗΠΑ και της ΕΕ) που είχε διακοπεί μετά το 2016.

Στο μεταξύ, το ελληνικό και το τουρκικό κράτος επιχείρησαν, με τη μέθοδο των τετελεσμένων γεγονότων, να επιβάλουν προνομιακά «κεκτημένα» στην ανατολική Μεσόγειο, φτάνοντας στα όρια του ανεξέλεγκτου θερμού επεισοδίου.

Είναι κοινό μυστικό ότι η Δύση –τόσο οι ΗΠΑ όσο και η ΕΕ– υποστήριξε σε μεγάλο βαθμό τις ελληνικές θέσεις ως προς τις ΑΟΖ (σχέδιο East Med), θέσεις που επί τόπου στηρίζει και ο στρατιωτικο-διπλωματικός άξονας Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ-Αιγύπτου.

Η «στροφή» προς τις διερευνητικές επαφές, με την προοπτική οργάνωσης επίσημου διαλόγου και ορίζοντα την καταφυγή στη Χάγη, είναι αποτέλεσμα συνολικών διεργασιών.

Τουρκική στροφή

Αφενός, μιας ορατής στροφής της τουρκικής διπλωματίας. Στα τέλη του 2020 η Τουρκία απέσυρε το Ορούτς Ρέις στο εσωτερικό των χωρικών υδάτων της, δήλωσε πρόθυμη να προσέλθει σε διαδικασίες διαλόγου υπό διεθνή εποπτεία και κατηγόρησε την Αθήνα για ανεύθυνη πολιτική κλιμάκωσης της αντιπαράθεσης στο Αιγαίο και κυρίως στην ανατολική Μεσόγειο. Ήταν τμήμα μιας γενικότερης διαπίστωσης αδιεξόδου: Στον τουρκικό Τύπο διατυπώθηκαν έντονες κριτικές στον Ερντογάν για μια «μονομερή» στρατηγική που φέρνει την Τουρκία αντιμέτωπη με τις μεγάλες δυτικές δυνάμεις, χωρίς στην πραγματικότητα να έχει υπαρκτά αντιστηρίγματα. Η κριτική αυτή αντανάκλασε σε δημόσιες δηλώσεις σημαντικών εκπροσώπων της τουρκικής διπλωματίας και γενικότερα «ανθρώπων του κράτους».

Ο Ερντογάν δήλωσε τελικά ότι «το μέλλον της Τουρκίας ανήκει στην Ευρώπη» και η κυβέρνησή του ανοίχτηκε στις διαπραγματεύσεις με το Βερολίνο και τον ύπατο εκπρόσωπο της ΕΕ Μπορέλ, ζητώντας νέες βάσεις στις ευρω-τουρκικές σχέσεις και επιχειρώντας

να βγει η Τουρκία από τη δυτική διπλωματική απομόνωση.

Το Δεκέμβριο του 2020 η ΕΕ αποφάσισε την επιβολή κυρώσεων στην Τουρκία και ανέβαλε την «πυροδότηση» της απόφασης για το Μάρτη του '21. Οι ΗΠΑ, κατά τις τελευταίες ημέρες του Τραμπ, πυροδότησαν τις κυρώσεις και απείλησαν με δραστική κλιμάκωσή τους μέσα στο 2021, αν η κυβέρνηση Ερντογάν δεν δώσει πειστικά δείγματα προσαρμογής. Ο νέος υπ. Εξωτερικών του Μπάιντεν χαρακτήρισε δημοσίως την Τουρκία ως «δήθεν σύμμαχο χώρα».

Στην ελληνική δημόσια συζήτηση έχουμε μάθει να υποτιμάμε αυτές τις κινήσεις, θεωρώντας τις ως θεατρικές, χωρίς –τάχα– αντίκρουσμα. Στην πραγματικότητα οι αποφάσεις για τις κυρώσεις έθεσαν τις ευρω-τουρκικές και τις αμερικανο-τουρκικές σχέσεις σε μια νέα δυναμική, μια δυναμική ανοιχτής αντιπαράθεσης.

Αυτή η αλλαγή βρήκε την Τουρκία σε μια πολύ «ευαίσθητη» θέση. Η οικονομική κρίση έχει διαβρώσει τον τουρκικό καπιταλισμό σε πολύ βαθύτερο επίπεδο απ' ό,τι αναλύει ο ελληνικός Τύπος. Το ίδιο ισχύει και για την πολιτική κρίση. Πρόσφατα ο Νταβούτογλου, ο πρώην πρωθυπουργός του Ερντογάν, πρόβλεψε δημόσια ότι ο Τούρκος Πρόεδρος θα «εκκαθαριστεί» συντόμως από τους στρατιωτικούς, που δεν μπορούν πλέον να ανέχονται μια διπλωματική στρατηγική που έχει την υποστήριξη μόνο του... Αζερμπαϊτζάν.

Όπως έγραψε το Γερμανικό Πρακτορείο (DPA), «η Τουρκία αρχίζει να κατανοεί ότι στην εξωτερική πολιτική της δοκιμάζεται σε ό,τι αφορά την

Οι εκπρόσωποι των καπιταλιστών, οι «ισχυροί άνθρωποι του κράτους», αγωνίζονται για κέρδη και κυριαρχία, όχι για την ειρήνη, όχι για λύσεις που έχουν σχέση με τις ανάγκες των ανθρώπων και στις δύο όχθες του Αιγαίου.

πρόσδεσή της με τη Δύση και το ότι δεν έχει την πολυτέλεια κλιμάκωσης της κατάστασης...».

Αν τα παραπάνω ερμηνεύουν τη «στροφή» από τη μεριά της τουρκικής κυβέρνησης, έχουν σημασία οι λόγοι (αλλά και οι τρόποι) που αυτή η στροφή «παραλαμβάνεται» από τις μεγάλες δυτικές δυνάμεις.

Η Μέρκελ υπογράμμιζε από το Δεκέμβριο (υποστηρίζοντας την αναβολή «πυροδότησης» των κυρώσεων) ότι η ΕΕ δεν πρέπει να παραιτηθεί εύκολα από τη στρατηγική σχέση με την Τουρκία, μια χώρα με μεγάλο πληθυσμό και κρίσιμη γεωγραφική θέση, σε σχέση με τους ανταγωνισμούς απέναντι στη Ρωσία. Η μεγάλη συντηρητική γερμανική εφημερίδα Φραγκφούρτερ Αλγκεμάινε (FAZ) προσέθεσε έναν ακόμα παράγοντα: «στις ευρωπαϊκές χώρες, η ιδέα της κατάρρευσης της τουρκικής οικονομίας αποτελεί σενάριο τρόμου». Και δικαίως: το τουρκικό χρέος είναι «τοποθετημένο» στις μεγάλες ισπανικές τράπεζες,

που διασώθηκαν μόλις στο παρά πέντε της κατάρρευσης από την ΕΕ και με μεγάλο κόστος. Σε αυτούς τους παράγοντες θα πρέπει να προστεθεί ο φόβος για την πολιτική κρίση: μέσα στις χαοτικές συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή, με το προσφυγικό, με την πλήρη ρευστότητα στις συμμαχίες των χωρών της, μια διαλυτική πολιτική κρίση στην Τουρκία αποτελεί επίσης «σενάριο τρόμου» για την ΕΕ.

Την ώρα που οι ΗΠΑ δεν έχουν ακόμα συγκεκριμενοποιήσει τη στάση τους επί Μπάιντεν, κυρίως η ΕΕ, για τους παραπάνω λόγους, «αποδέχθηκε» τη στροφή του Ερντογάν. Όμως υπό προϋποθέσεις. Ο Μπορέλ δήλωσε ότι βλέπει «ένα σημαντικό βήμα επαναπροσέγγισης της Τουρκίας με την ΕΕ, υπό τον όρο ότι οι δηλώσεις θα γίνουν πράξεις». Για να προσθέσει αμέσως, με νόημα, ότι «θα συνεχίσει η προετοιμασία της Έκθεσης με τα συμπεράσματα του Δεκεμβρίου, συμπεριλαμβανομένων των προβλέψεων επί των κυρώσεων...».

Είναι σαφές ότι η Αθήνα βρίσκεται μπροστά σε μια νέα κατάσταση. Οι διπλωματικές επιτυχίες της προηγούμενης περιόδου είναι εφικτό να «κεφαλαιοποιηθούν» μέσω του διαλόγου, να υπάρξουν θετικοί για το ελληνικό κράτος συμβιβασμοί για τις κατανομές στην ανατολική Μεσόγειο, όμως οι συμβιβασμοί αυτοί θα απέχουν από τις προσδοκίες που καλλιεργήθηκαν κατά την προηγούμενη περίοδο, της στρατηγικής East Med που αποσκοπούσε στον πλήρη παραγκωνισμό της Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο.

Όπως το περιέγραψε η FAZ, αντανάκλωντας τους προσανατολισμούς της

Μέρκελ, το Βερολίνο θα συνεχίσει «την άπωση απέναντι στην εξωτερική πολιτική της Τουρκίας», θεωρώντας όμως ταυτόχρονα «τις ελληνικές θέσεις ως προφανώς μαξιμαλιστικές».

Και αυτά θα είναι μεγάλα πολιτικά προβλήματα για τον Μητσοτάκη, για την συνοχή της Δεξιάς (βλ. συνέντευξη Σαμαρά στην «Καθημερινή»), αλλά και δοκιμασίες για τον Τσίπρα και το κόμμα του ΣΥΡΙΖΑ.

Δημαγωγίες

Η ελληνική διπλωματία αναγνώρισε καθυστερημένα τη διεθνή στροφή προς το διάλογο. Έδωσε μάχη στην ΕΕ το Δεκέμβριο για την άμεση επιβολή των κυρώσεων. Μιζάρισε στην πιο σκληρή στάση των Αμερικάνων. Απείχε από τις τεχνικές επιτροπές του ΝΑΤΟ που είχαν ως αντικείμενο την «αποκλιμάκωση» στο ενδεχόμενο «καυχήματος». Έδωσε όλη την έμφαση στη γραμμή της «αποτροπής» και στα μεγάλα εξοπλιστικά προγράμματα του Μητσοτάκη.

Όταν η στροφή οριστικοποιήθηκε στην ΕΕ, τότε ευθυγραμμίστηκε. Επικεφαλής στην ελληνική αντιπροσωπεία που έχει την ευθύνη των διερευνητικών ορίστηκε ο πρέσβης Π. Αποστολίδης. Το βιογραφικό του ως διπλωμάτη, αλλά και ως διοικητή της ΕΥΠ, δεν αφήνει καμιά αμφιβολία για το ότι πρόκειται για έναν ισχυρό «άνθρωπο του κράτους»: έχει υπηρετήσει στην Πρεσβεία στην Κύπρο κατά το πραξικόπημα του '73, καθοδηγούσε την ΕΥΠ κατά την εξάρθρωση της 17Ν και την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, ανέλαβε να ξελασπώσει το φιάσκο Οτσαλάν κ.ο.κ. Αυτά τα ισχυρά κρατικά στελέχη, όταν αναλαμβάνουν να λύσουν ένα πρόβλημα, συχνά δε διστάζουν να είναι κυνικά ρεαλιστές: Ο Π. Αποστολίδης στις λίγες δημόσιες παρεμβάσεις του έχει δηλώσει ότι στην ανατολική Μεσόγειο δεν μπορεί να υπάρξει κατοχύρωση θέσεων χωρίς «συνεννόηση με την Τουρκία», ενώ δεν δίστασε να σημειώσει ότι και στο Αιγαίο δεν είναι λίγα τα ζητήματα όπου «η Τουρκία έχει δίκιο με το μέρος της».

Όμως είναι φανερό ότι η στάση της ελληνικής διπλωματίας θα κριθεί από ευρύτερη πολιτική απόφαση.

Ο Σαμαράς επανέφερε στο προσκήνιο τον σκληρό «απορριπτισμό». Την πολιτική που επιδιώκει να μην υπάρξει καμιά απόφαση, ελπίζοντας ότι στο ξεδίπλωμα του χρόνου θα υπάρξει πιο σκληρή γραμμή της ΕΕ και των ΗΠΑ απέναντι στην Τουρκία.

Η κυβέρνηση Μητσοτάκη είναι υποχρεωμένη να αποστασιοποιηθεί από αυτόν τον απορριπτισμό που οδηγεί σε διπλωματικό απομονωτισμό. Όμως η γραμμή «ναι στο διάλογο», αλλά με «ένα και μόνο θέμα» (την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών), είναι αντιφατική και υπονομευμένη. Όλοι γνωρίζουν ότι η οριοθέτηση των ζωνών συναρτάται (ακόμα και τεχνικά) με ζητήματα όπως η οριοθέτηση των χωρικών υδάτων και τα ζητήματα κρατικής/εθνικής κυριαρ-

χίας επί βραχονησίδων αδιευκρίνιστου καθεστώτος (ιδίως όταν η μια πλευρά επιδιώκει να οριστούν αυτές οι βραχονησίδες ως σημεία βάσης για τη χάραξη των γραμμών οριοθέτησης). Και δεν είναι πλέον λίγοι οι «ισχυροί άνθρωποι του κράτους» που προειδοποιούν τον Μητσοτάκη ότι οφείλει να προετοιμάσει την κοινή γνώμη για το ενδεχόμενο «συμβιβασμών» στη Χάγη, συμβιβασμών που θα είναι μεν επωφελείς για την ελληνική πλευρά, αλλά θα απέχουν από τη φιλοδοξία κυριαρχίας επί του συντριπτικά μεγαλύτερου μέρους των διεθνών υδάτων στο Αιγαίο και πιθανότατα δεν θα διασφαλίζουν το στόχο γεωγραφικής «συνέχειας» μεταξύ των ΑΟΖ Ελλάδας και Κύπρου.

Η τάση αυτή γίνεται ισχυρότερη μέσα στους καθεστωτικούς κύκλους. Πολλοί (Ντόρα, Βενιζέλος κ.ά.) υποστηρίζουν πλέον ότι η λύση πρέπει να αναζητηθεί τώρα, γιατί το πέρασμα του χρόνου μπορεί να οδηγήσει σε δυσμενέστερα πλαίσια (όπως στην Κύπρο) και όχι σε ευνοϊκότερα.

Η στάση του Τσίπρα είναι ανεκδιήγητη. Κατηγορεί τον Μητσοτάκη ως «όμηρο του Σαμαρά», ενώ αναλαμβάνει ο ίδιος την πολιτική του Σαμαρά... με ανθρώπινο πρόσωπο. Οι προτάσεις για μονομερή επέκταση των χωρικών υδάτων, η έξαλλη απαίτηση κυρώσεων από τις ΗΠΑ και την ΕΕ, η «ξύλινη» επιμονή για το τάχα «ένα και μόνο» θέμα στις διερευνητικές, είναι γραμμές ντροπής για ένα κόμμα που καμνίζεται ότι ανήκει στη ριζοσπαστική Αριστερά.

Το ΚΚΕ αναλύει ολόσωστα τους κινδύνους που προκύπτουν από την ιμπεριαλιστική επιδιαιτησία επί των διερευνητικών. Όμως, όπως σε όλα τα θέματα του ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού, αφήνει στο απυρόβλητο τις ευθύνες της ντόπιας κυρίαρχης τάξης και τους κινδύνους από τις επιδιώξεις της στα λεγόμενα «κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας».

Οι κίνδυνοι στην πολιτική του διαλόγου μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας προκύπτουν από το ποιοι είναι αυτοί που διαλέγονται. Οι εκπρόσωποι των καπιταλιστών, οι «ισχυροί άνθρωποι του κράτους», αγωνίζονται για κέρδη και κυριαρχία, όχι για την ειρήνη, όχι για λύσεις που έχουν σχέση με τις ανάγκες των ανθρώπων και στις δύο όχθες του Αιγαίου. Γι' αυτό ο διάλογος μεταξύ τους είναι λυκο-διαδικασία, μπορεί ανά πάσα στιγμή να εκτραπεί στη γλώσσα των όπλων και την πολεμική σύγκρουση. Δεν έχουμε με τίποτα θετικό να περιμένουμε από αυτούς. Γνωρίζοντας όμως, ότι αυθεντικές και ανθεκτικές λύσεις μπορούν να προκύψουν στην περιοχή, μόνο μέσα από έναν ειλικρινή διάλογο, μόνο μέσα από μια πολιτική ειρήνης-συναδέλφωσης-αλληλεγγύης μεταξύ των λαών. Που έχει ως προϋπόθεση –όπως και σε πολλά άλλα θέματα– την αυθεντική ανατροπή όλων αυτών που σήμερα καθοδηγούν τον υποκριτικό «διάλογο» και το δίδυμο αδελφάκι του, τους διαρκείς εξοπλισμούς.

με κόκκινο μελάνι

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΑ ΙΜΙΑ

Πριν από 25 χρόνια, στις τελευταίες μέρες του Γενάρη του 1996, η Ελλάδα και η Τουρκία έφτασαν μια ανάσα από μια γενικευμένη πολεμική σύγκρουση. Το θερμό επεισόδιο για την κυριαρχία στις βραχονησίδες Ίμια (Καρντάκ στην τουρκική) έφερε αντιμέτωπα τα πλοία και τα αεροπλάνα των δύο κρατών, βατραχάνθρωποι και σημαίες ανεβοκατέβαιναν στους βράχους, ενώ η εθνικιστική υστερία στα ΜΜΕ χτύπαγε «κόκκινο». Τα ξημερώματα της μέρας που κορυφωνόταν αυτός ο παραλογισμός (31/1) ένα ελληνικό πολεμικό ελικόπτερο με τρεις επιβαίνοντες έπεσε, με θύματα τρεις στρατιωτικούς. Η σοβαρότερη κρίση μετά το 1974, στο πλαίσιο του ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού, τελικά εκτονώθηκε μετά από παρέμβαση του αμερικανικού παράγοντα. Η σταθερότητα της ΝΑ πτέρυγας του ΝΑΤΟ και η αβεβαιότητα της έκβασης μιας τέτοιας έκτασης αναμέτρησης, νίκησαν τις φιλοπόλεμες φωνές στο στράτευμα και τον πολιτικό κόσμο της εποχής εκείνης. Σήμερα που βρισκόμαστε σε μια περίοδο όξυνσης των ανταγωνισμών για τις ΑΟΖ και τα κοιτάσματα στη ΝΑ Μεσόγειο και η απειλή ενός ανάλογου θερμού επεισοδίου επανέρχεται, η υπεράσπιση της ειρήνης στο Αιγαίο χρειάζεται να είναι προτεραιότητα του κινήματος και της Αριστεράς. Η ενίσχυση της αντιπολεμικής και αντιιμπεριαλιστικής πάλης, η διεθνιστική αλληλεγγύη και οι κοινοί αγώνες των λαών σε Ελλάδα και Τουρκία, ο πόλεμος πρώτα και κύρια ενάντια στην κυβέρνηση Μητσοτάκη που καθοδηγεί μια προκλητική κούρσα εξοπλισμών, είναι τα δικά μας καθήκοντα.

ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ»

Παντοδύναμους τοπικούς άρχοντες και αποδυναμωμένες αντιπολιτεύσεις επιφυλάσσει για τους δήμους και τις περιφέρειες η κυβέρνηση με τον νέο εκλογικό νόμο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, πάντα στο όνομα της «κυβερνησιμότητας». Στα κυριότερα σημεία του νομοσχεδίου του υπουργείου Εσωτερικών, που αναμένεται να έρθει προς ψήφιση στη βουλή στα τέλη Φλεβάρη, προβλέπεται ότι δήμαρχος ή περιφερειάρχης θα εκλέγεται από την πρώτη Κυριακή εάν κάποιος/α συγκεντρώνει ποσοστό 43%, με 5ετή θητεία. Ο νικητής θα καταλαμβάνει και τα 3/5 των εδρών στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο (τα μέλη των οποίων θα μειωθούν) και στις κρίσιμες επιτρο-

πές (πχ Οικονομική Επιτροπή). Η πιο αντιδραστική πρόβλεψη όμως είναι η κατάργηση της απλής αναλογικής και η θέσπιση εκλογικού ορίου εισόδου 3%, με προφανή στόχο να αποκλειστούν από τα δημοτικά και περιφερειακά συμβούλια οι παρατάξεις της ριζοσπαστικής-αντικαπιταλιστικής Αριστεράς. Πιστός στις αρχές του, ο Μ. Βορίδης εμβαθύνει το δημοκρατικό έλλειμμα στους ΟΤΑ, με ενίσχυση του δημαρχοκεντρικού μοντέλου και απουσία κάθε ουσιαστικής λαϊκής συμμετοχής. Ας είναι καλά βέβαια η κυβέρνηση Τσίπρα, με το εκλογικό σύστημα της «ευρείας συναίνεσης», που απογείωσε το παζάρι για τις «καρέκλες», με μαζικές «ανεξαρτητοποιήσεις» συμβούλων και μεταπηδήσεις σε άλλους συνδυασμούς.

ΡΕΦΑΡΑΝ ΤΙΣ ΖΗΜΙΕΣ ΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΙ

Σε παγκόσμια κλίμακα, οι 1.000 πλουσιότεροι δισεκατομμυριούχοι είδαν τις περιουσίες τους να αυξάνονται κατά 3,9 τρισεκατομμύρια δολάρια από τη 18η Μαρτίου ως την 31η Δεκεμβρίου 2020, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση της Oxfam, η οποία βασίζεται στα δεδομένα του αμερικανικού περιοδικού Forbes και της ελβετικής τράπεζας Crédit Suisse. «Αυτό το κέρδος θα ήταν περισσότερο από αρκετό για να εμβολιαστεί ολόκληρος ο παγκόσμιος πληθυσμός κατά του COVID-19 και να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν θα φτωχοποιηθεί από την πανδημία», υπογραμμίζει η ίδια έκθεση. «Είμαστε μάρτυρες της μεγαλύτερης ανισότητας από τότε που ξεκίνησαν τα αρχεία μας. Το βαθύ χάσμα μεταξύ των πλουσίων και των φτωχών αποδεικνύεται τόσο θανατηφόρο όσο ο ιός», δήλωσε η Gabriela Bucher, εκτελεστική διευθύντρια της Oxfam. «Η κρίση του κορωνοϊού πρέπει να αποτελέσει σημείο καμπής ως προς τη φορολογία των πλουσιότερων ανθρώπων και των μεγάλων επιχειρήσεων», τονίζει η ΜΚΟ και εξηγεί ότι η φορολογία «μπορεί να πάρει τη μορφή φόρων στην περιουσία, φόρων στις χρηματοοικονομικές συναλλαγές και μέτρων για την εξάλειψη της φοροδιαφυγής». Μάλιστα, επικαλείται το παράδειγμα της Αργεντινής, όπου πρόσφατα υιοθετήθηκε νόμος που επιβάλλει έκτακτη εισφορά αλληλεγγύης στους κατόχους των μεγαλύτερων περιουσιών, που εκτιμάται ότι θα εξασφαλίσει περίπου 3 δις. δολάρια, με τα οποία θα καλυφθούν τα κόστη ιατροφαρμακευτικού υλικού και μέτρα ανακούφισης των φτωχότερων.

Κύπρος: Η κυβέρνηση Αναστασιάδη μπροστά στην τέλεια καταιγίδα

Του Πέτρου Γιαννούλη,
ανταπόκριση από την Κύπρο

Αυτές τις μέρες η κυπριακή κυβέρνηση και ο πρόεδρος Αναστασιάδης βρίσκονται αντιμέτωποι με μια «τέλεια καταιγίδα», μια καταιγίδα που οι ίδιοι προκάλεσαν. Η Ε.Ε. δείχνει τις προθέσεις της μέσω της Γενικής της Εισαγγελίας Λάουρα Κοβέσι η οποία δήλωσε πως «μπορούμε με ασφάλεια να υποθέσουμε ότι 10% των υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας το επόμενο διάστημα έχουν ένα Cypriot element». Κατά την Κοβέσι δηλαδή, η Κύπρος με το 0.2% του πληθυσμού της Ε.Ε. σχετίζεται με το 10% των υποθέσεων που θα απασχολήσουν την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

«Χρυσά διαβατήρια»

Σύμφωνα με τους Financial Times, ο λόγος που η Κύπρος μπήκε στο στόχαστρο της ευρωπαϊκής επιτροπής είναι ότι το πρόσφατο σκάνδαλο αποκάλυψε το συνολικό πρόβλημα των «χρυσών διαβατηρίων» της Ε.Ε. Πολλές ευρωπαϊκές χώρες (π.χ. Ελλάδα, Γαλλία, Αυστρία) προσφέρουν «χρυσές βίζες» παρέχοντας δικαίωμα διαμονής και προοπτική απόκτησης ιθαγένειας στους πλούσιους με fasttrack διαδικασίες. Η κυπριακή κυβέρνηση, όμως, «τελειοποίησε» τη μέθοδο προσφέροντας πλήρη υπηκοότητα ακόμα και σε τύπους σαν τον Τζο Λόου, καταζητούμενο από το 2016 για την κλοπή εκατομμυρίων δολαρίων από επενδυτικό ταμείο που συνδιαχειριζόταν με τον τότε πρωθυπουργό της Μαλαισίας. Για την ιστορία, ο Λόου κατάφερε να πάρει το πολύτιμο διαβατήριο με τη στήριξη του Αρχιεπισκόπου Κύπρου, αφού πρώτα έκανε μια «δωρεά» 310.000 ευρώ στην αρχιεπισκοπή.

Το ξέσπασμα του σκανδάλου, που απέκτησε διεθνείς διαστάσεις μέσω του ρεπορτάζ του Αλ Τζαζίρα και το πάγωμα του προγράμματος διαβατηρίων φαίνεται να προκάλεσε δυσaréσκεια και στη «ραχοκοκαλιά του εγχώριου εθνικού κορμού», των μεγάλων του κατασκευαστικού τομέα δηλαδή, γνωστών και ως «developers» οι

οποίοι, μετρώντας σημαντικές απώλειες κερδών, βλέπουν το όραμα για μετατροπή της Κύπρου σε μεσογειακό Ντουμπάι να απομακρύνεται. Και σαν να μην έφταναν αυτά ο Αναστασιάδης έχει καταφέρει να δυσανεστήσει τους πάντες και στο άλλο καυτό ζήτημα της περιόδου, στο κυπριακό.

Κυπριακό

Η σκληρή εθνικιστική γραμμή που επέλεξε το 2017 στο Κραν Μοντανά με στόχο αφενός να ικανοποιηθεί τα εθνικιστικά αντανάκλαστικά της πλειοψηφίας του κόμματος του ενόψει προεδρικών εκλογών και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει το πάνω χέρι στις διαπραγματεύσεις οδήγησε στην κατάρρευση των

υπό διαπραγμάτευσης λύσης, με το γνωστό αποτέλεσμα...

Αυτό όμως που έχει αλλάξει την περίοδο που διανύουμε είναι πως ο Αναστασιάδης φαίνεται να χάνει πλέον και τη στήριξη του απορριπτικού μπλοκ, των δυνάμεων δηλαδή εκείνων που στην ουσία απορρίπτουν οποιαδήποτε μορφή κοινά αποδεκτής λύσης στο κυπριακό και προκρίνουν τη διατήρηση του status quo ως το καλύτερο μοντέλο για την εξασφάλιση των συμφερόντων του. Μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντανά ακολούθησε ντόμινο πολιτικών εξελίξεων. Πρώτα η ήττα του Μουσταφά Ακιντζί και η επικράτηση του εθνικιστή και εκλεκτού της Άγκυρας Τατάρ στις προεδρικές εκλογές του περασμένου Οκτώβρη

λύση του Κυπριακού παραπέμφθηκε στις καλένδες. Στο ίδιο μήκος κύματος φαίνεται να εντάσσεται και η έκδοση του βιβλιού του άλλοτε σύμβουλου του, Μακάριου Δρουσιώτη με τον τίτλο «η Συμμορία». Από την άλλη ξεδιπλώνονται και κινήσεις απόσυρσης της υποστήριξης στο πρόσωπο του προέδρου από τον απορριπτικό αρχιεπίσκοπο Κύπρου ο οποίος τον εκθέτει με δηλώσεις όπως «ο Πρόεδρος μου έλεγε για λύση δύο κρατών και εγώ διαφώνησα έντονα» ή η πιο πρόσφατη «είπα στον Αναστασιάδη να σταματήσουμε να κλέβουμε». Το άδειασμα του προέδρου γίνεται μάλιστα λίγους μόλις μήνες πριν από τις βουλευτικές εκλογές του Μάη, οι οποίες, αν και δεν έχουν τη βαρύτητα των προεδρικών εκλογών, θα είναι ωστόσο καταλυτικές για την επόμενη μέρα.

[...]

Η φούσκα του success story έχει σκάσει και τα κομμάτια εκτινάσσονται προς κάθε κατεύθυνση. Το σίγουρο είναι ότι όλες αυτές οι εξελίξεις συνέβησαν σε μια περίοδο που η κοινωνία ήταν εγκλωβισμένη σε μεγάλες περιόδους lockdown και λοιπών απαγορεύσεων. Παρ' όλα αυτά υπάρχουν ήδη αντιδράσεις, το μέγεθος και την κατεύθυνση των οποίων αναμένεται να δούμε να ξεδιπλώνονται στο αμέσως επόμενο διάστημα. Με άλλα λόγια θα φανεί αρκετά σύντομα αν αυτές οι αντιδράσεις του κόσμου ενάντια στη διαφθορά θα μπορέσουν να συνδεθούν με τα αιτήματα για ενίσχυση της δημόσιας δωρεάν υγείας, μείωση των υπέρογκων ενοικίων, προστασία των φυσικών πόρων και φυσικά με το κίνημα υπέρ της δίκαιης λύσης του Κυπριακού. Γιατί μπορεί οι συνθήκες να είναι δύσκολες αλλά εξίσου δύσκολες είναι και για τους Τουρκοκύπριους, οι οποίοι έχουν δώσει ήδη τα πρώτα ξεκάθαρα δείγματα αντίστασης στον Τατάρ και στην πολιτική του τόσο θεσμικά όσο και στο δρόμο. Σε κάθε περίπτωση μπαίνουμε σε μια περίοδο πυκνών πολιτικών εξελίξεων. Αν αυτές θα τροφοδοτήσουν τις εθνικιστικές δυνάμεις ή την αναζωπύρωση ενός κινήματος από τα κάτω είναι και στο χέρι μας να το καθορίσουμε.

Το άδειασμα του προέδρου γίνεται μάλιστα λίγους μόλις μήνες πριν από τις βουλευτικές εκλογές του Μάη, οι οποίες θα είναι καταλυτικές για την επόμενη μέρα.

συνομιλιών. Ήταν μια επικίνδυνη και καιροσκοπική τακτική που βασίστηκε στο «αίσθημα υπεροχής» που προσέφερε η σύμπραξη Κύπρου-Ελλάδας με δικτατορίες και εγκληματικά καθεστώτα (βλ. άξονα Κύπρου-Ελλάδας -Αιγύπτου-Ισραήλ) και η συνακόλουθη εκτίμηση ότι η Τουρκία θα υποχωρούσε σε μία σειρά από επίδικα υπό την πίεση του διεθνούς παράγοντα (βλ. ΗΠΑ, Ε.Ε.). Αυτή η τακτική είχε ως αποτέλεσμα η κυβέρνηση Αναστασιάδη να χάσει την πρωτοφανή υποστήριξη που απολάμβανε μέχρι τότε, όχι μόνο από τη μειοψηφική αλλά υπαρκτή πτέρυγα του κόμματος του που υποστηρίζει τη λύση στη βάση της ΔΔΟ αλλά και από το ΑΚΕΛ. Είναι αλήθεια πως μέχρι τη στροφή Αναστασιάδη από το δρόμο του κοσμοπολιτισμού στο δρόμο του εθνικισμού, το κόμμα του, ο δημοκρατικός συναγερμός και η τάξη που εκπροσωπεί είχαν απόλυτη πρωτοβουλία κινήσεων ως προς τη διαμόρφωση του χαρακτήρα και του περιεχομένου της

στη βόρεια Κύπρο. Μετά η πρόταση Ερντογάν/Τατάρ για λύση δύο κρατών (την πατρότητα της οποίας μάλιστα αποδίδουν βάσιμα στον ίδιο τον Αναστασιάδη). Και πιο πρόσφατα τα σκάνδαλα διαφθοράς που κλυδωνίζουν την κυβέρνηση. Υπό το πρίσμα αυτών των εξελίξεων, η στήριξη καιμέρους του απορριπτικού μπλοκ τίθεται υπό δοκιμασία, καθώς η κυβέρνηση δυσκολεύεται να πείσει για τη δυνατότητα να ηγηθεί του οποιουδήποτε.

Απόσυρση υποστήριξης

Η αλλαγή της περιόδου φάνηκε ξεκάθαρα από τη στάση του Ανδρέα Παράσχου, του πρώην διευθυντή της κυπριακής Καθημερινής, η οποία αποτελεί και την ναυαρχίδα του παραδοσιακού αστισμού στο νησί. Ο Παράσχος οδηγήθηκε σε παραίτησής του αποκάλυψε ετεροχρονισμένα πως ο Αναστασιάδης υπερηφανευόταν ότι έβγαζε εκατομμύρια από τα χρυσά διαβατήρια, τα οποία μεταφέρονταν με αεροπλάνα στις Σεϋχέλλες και αυτός είναι ένας από τους λόγους που η

Ο ΣΥΡΙΖΑ, οι προοπτικές και οι τάσεις του

Του Αντώνη Νταβανέλου

Ενώ η επιρροή της κυβερνητικής ΝΔ έχει αρχίσει να φθίνει, η ψαλίδα από τον ΣΥΡΙΖΑ παραμένει χαοτική, καθώς η αντιπολίτευση αντιμετωπίζει ακόμα μεγαλύτερα (!) προβλήματα αποσυμπίρωσης. Πρόκειται για μια εκκωφαντική ομολογία αποτυχίας. Η ερμηνεία πρέπει να αναζητηθεί στην πραγματική/εφαρμοσμένη πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ.

Η ηγετική ομάδα του Αλ. Τσίπρα επιχειρεί μια πολυσυλλεκτική «προγραμματική» αντιπολίτευση, που καταλήγει να μην έχει καμιά σαφήνεια στις κοινωνικές αναφορές της, να μην μπορεί να συγκροτήσει πολιτικά το κοινωνικό στρατόπεδο που δέχεται τα άγρια χτυπήματα της νεοφιλελεύθερης στρατηγικής του Μητσοτάκη. Ο Τσίπρας εμφανίζει στη Βουλή διάφορες εκδοχές «νέων ιδεών» που υπόσχονται να ικανοποιήσουν, τάχα, τους... πάντες: Και τις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους, και τους πλούσιους και τους φτωχούς. Συσσωρεύοντας στο τέλος της ημέρας απώλειες («αποσυμπίρωση») και από τις δύο πλευρές: Γιατί οι επιχειρήσεις γνωρίζουν ότι το «καταλλήλο» κόμμα για αυτές είναι η ΝΔ (εάν και για όσο μπορεί να επιβάλει τις αντιμεταρρυθμίσεις...), ενώ οι εργαζόμενοι έχουν από καιρό «χωνέψει» το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει φιλεργατική πολιτική εάν αυτή δεν συγκρούεται συγκεκριμένα με τον κόσμο των επιχειρήσεων. Αυτό το πρόβλημα βασικής αναξιοπιστίας ενισχύεται από την «ανάμνηση» της περιόδου 2015-19. Όταν ο Τσίπρας εκτοξεύτηκε στην κυβέρνηση για να ανατρέψει τα μνημόνια και κατέληξε να υλοποιήσει το μνημόνιο 3.

Καθεστωτικά όρια

Δίπλα σε αυτό το βασικό ζήτημα ταξικής αναφοράς, ξεδιπλώνονται άλλες ακραίες εκδηλώσεις μιας τάχα πολυσυλλεκτικότητας, που στην πραγματικότητα είναι αποδείξεις βαθιάς ένταξης στα καθεστωτικά όρια: Ο ΣΥΡΙΖΑ ψήφισε στη Βουλή υπέρ της σύμβασης για την αγορά των Ραφάλ, δήλωσε ένα αμήχανο «παρών» μπροστά στο κολοσσιαίο πρόγραμμα εξοπλισμών του προϋπολογισμού, ενώ επιχειρεί να «βγει» από δεξιά στον Μητσοτάκη, κατηγορώντας τον για άρνηση να κηρύξει μονομερώς την επέκταση των χωρικών υδάτων στα 12 ν. μίλια στο Αιγαίο κ.ο.κ.

Αυτές οι πραγματικές πολιτικές κινήσεις ξεδοντιάζουν κάθε προσπάθεια να ανασυνταχτεί μια δραστηριότητα των κομματικών οργανώσεων και μελών, με άξονες την κριτική για την πανδημία, τον αντιφασισμό, τον αντιρατσισμό και μια -έστω- φιλεργατική αντιμετώπιση των γεωπολιτικών ανταγωνισμών...

Σοσιαλδημοκρατία

Η κομματική ανασύνταξη, μετά από μια σοβαρή εκλογική/πολιτική ήττα όπως εκείνη του 2019, είχε ως προϋπόθεση μια σοβαρή αυτοκριτική συζήτηση που θα έβγαζε συμπεράσματα, θα άλλαζε προοπτικές και συνήθως θα άλλαζε τη σύνθεση της ηγετικής ομάδας. Αυτή η συζήτηση δεν έγινε ποτέ στον ΣΥΡΙΖΑ, παρά την παταγώδη διάψευση της πολιτικής του 2015. Ο Αλ. Τσίπρας «έκατσε» πάνω στο ποσοστό που απέσπασε το 2019, και έφυγε προς τα μπροστά επιβάλλοντας μονομερώς ένα ανεξέλεγκτο «άνοιγμα» του ΣΥΡΙΖΑ προς τη σοσιαλδημοκρατία, μέσω του οποίου υπόσχεται το «δεύτερη φορά» στην κυβέρνηση.

Η αύξηση του βάρους και του ρόλου των εκ του ΠΑΣΟΚ προερχόμενων στελεχών και ομάδων είναι για τον ΣΥΡΙΖΑ δίκιο μαχαίρι. Αφενός, η απόλυτη στασιμότητα στα συνδικάτα και στην αυτοδιοίκηση, αποδεικνύει ότι αυτές οι «μεταγραφές» ήταν κυρίως μετακινήσεις πολιτευτών και όχι πραγματική διεύρυνση προς ένα κάποιο κοινωνικοπολιτικό ρεύμα. Αφετέρου, οι ομάδες στελεχών που μέσα σε ελάχιστα χρόνια έχουν μετατοπιστεί από την κυβέρνηση του ΓΑΠ ή του Παπαδήμου στον σημερινό ΣΥΡΙΖΑ, έχουν αποδείξει ένα πρόβλημα «μπέσας». Ασφαλώς όχι κυρίαρχα στο προσωπικό επίπεδο, αλλά στο πολιτικό: μετακινήθηκαν προς την πλευρά που θεω-

ρούσαν ότι κερδίζει, και εάν αλλάξουν εκτίμηση δεν θα έχουν κανένα πρόβλημα να μετακινήθούν ξανά.

Αυτό το στοιχείο ρίχνει λάδι στη φωτιά της εσωκομματικής εξέλιξης του ΣΥΡΙΖΑ ενόψει του συνεδρίου του.

Εσωκομματικά

Κατά τη γνώμη μου, η πιο εντυπωσιακή είδηση στο γαϊτανάκι των «τάσεων» είναι η διάσπαση των «προεδρικών». Είτε με την ίδρυση της ΡΕΝΕ του Αντ. Κοτσακά (του, κάποτε, υπαρχηγού του Άκη Τσοχατζόπουλου), είτε με τη μετακόμιση κάποιων επιφανών της παλαιάς «προεδρικής φρουράς» προς την Ομπρέλα. Εξ αντικειμένου αυτή η εξέλιξη είναι μια προειδοποίηση προς τον Τσίπρα, ότι η σημερινή εσωκομματική παντοδυναμία του δεν μπορεί να θεωρείται «παντός καιρού».

Η συγκρότηση της Ομπρέλας θα μπορούσε να θεωρηθεί μυστήριο με βάση τα δεδομένα της εσωκομματικής γεωγραφίας του ΣΥΡΙΖΑ. Το να παριστάνει κανείς την «αριστερή πτέρυγα» με βιτρίνα τον υπουργό εφαρμογής του μνημονίου 3 και συνέναιρο τον Δημήτρη Παπαδημούλη, ξεπερνά τα όρια της πολιτικής παραδοξολογίας.

Στο διάστημα που προηγήθηκε είχαν υπάρξει κάποιες «ειδησούλες». Στις εκλογές των Νομαρχιακών Επιτροπών του ΣΥΡΙΖΑ, που θα καθόρισαν το συσχετισμό στο επερχόμενο συνέδριό του, ο παραδοσιακός «στελεχικός κορμός» διαπίστωσε έντρομος την πιθανότητα να μετατραπεί σε περιθωριακή μειοψηφία, μέσα από τη συνήθεια των «πασοκογενών» να εμφανίζουν πακέτα χάρτινων μελών που μπορούν να οδηγήσουν τις εσωκομματικές εκλογές πέρα από κάθε όριο πολιτικής αποδοχής.

Ταυτόχρονα, μια ομάδα καθεστω-

τικών δημοσιογράφων (που δηλώνουν πλέον «προεδρικοί συνομιλητές») εμφάνισε στον Τύπο ένα μπαράζ δημοσιευμάτων που καλούσαν τον Τσίπρα να επιβεβαιώσει «ηγετικές ικανότητες» καθοδηγώντας μια εκκαθάριση του κόμματός του από «τη σκουριά του ΣΥΡΙΖΑ του 3%», αν θέλει να εξακολουθεί να είναι υποψήφιος για «κυβερνησιμότητα».

Ένας αστερισμός στελεχών που προέρχονται από κυρίως τον ευρωκομμουνισμό, που αρνήθηκαν στα νιάτα τους να ευθυγραμμιστούν με τη σοσιαλδημοκρατία, βρέθηκαν και βρίσκονται υπό την απειλή της περιθωριοποίησης.

Όμως στο «μανιφέστο» της Ομπρέλας η μοναδική πολιτική είδηση ήταν το φάσμα των υπογραφών: από τους 53+ ως τον Παπαδημούλη. Το ίδιο το κείμενο χαρακτηρίζεται από αμηχανία ως πλήρη αφωνία πάνω στα βασικά πολιτικά ζητήματα του απολογισμού, της πολιτικής γραμμής, των αναγκαίων εσωκομματικών αλλαγών.

Γι' αυτό και δεν πρόκειται να παίξει κάποιον ουσιαστικό ρόλο. Ο Τσίπρας, άλλωστε, έκανε δεκτό το μανιφέστο της Ομπρέλας με ειρωνική συγκατάβαση.

Προοπτικές

Όλα θα κριθούν στην ανοιχτή πολιτική πάλη. Ο Μητσοτάκης πιέζεται από την αντικειμενική κατάσταση αλλά, χωρίς ουσιαστική αντιπολίτευση, διατηρεί την πολιτική πρωτοβουλία. Το επιτελείο της ΝΔ διαρρέει ήδη το σενάριο για διπλές εκλογές, αμέσως μόλις η πανδημία το επιτρέψει και πριν καταγραφούν οι συνέπειες της οικονομικής κατάρρευσης. Με στόχο να ξεπεράσουν τον σκόπελο της απλής αναλογικής και να σχηματίσουν ξανά κυβέρνηση υπό τον Μητσοτάκη -με ή χωρίς συμμαχικούς «μαϊντανούς»- ανανεώνοντας έτσι την κυβερνητική θητεία τους. Θα είναι μια δεύτερη πολιτική ήττα για τον Τσίπρα, που θα έχει αναπόφευκτα πλέον εσωκομματικές συνέπειες.

Η πάλη ενάντια σε αυτήν την προοπτική είναι αναγκαία, γιατί οι συνέπειες της θα είναι αρνητικές για τον κόσμο μας. Όμως η πάλη αυτή, παρόλο που αφορά σημαντικό τμήμα του κόσμου του ΣΥΡΙΖΑ, δεν είναι δυνατόν να οργανωθεί από τις δυνάμεις που παραμένουν εγκλωβισμένες στο εσωτερικό του. Όποιος έχει αμφιβολίες, ας ρίξει μια ματιά στα εσωκομματικά κείμενα των «τάσεων», είτε στις «αριστερές» είτε στις δεξιές εκδοχές τους.

Ο εμβολιασμός δεν μπορεί να εξαρτάται από τους σχεδιασμούς των ιδιωτικών φαρμακευτικών εταιριών

Μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση είχε η «Εργατική Αριστερά» με το Γρηγόρη Γεροτζιάφα, καθηγητή Αιματολογίας στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Σορβόνης, αναζητώντας απαντήσεις στα ζητήματα που προκύπτουν από την παραγωγή και τη διάθεση των εμβολίων για τον Covid-19, αλλά και από τη διαχείριση που κάνουν οι κυβερνήσεις, ειδικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

Για λόγους χώρου και χρόνου δεν ήταν εφικτή η αναπαραγωγή ολόκληρης της συνέντευξης στο έντυπό μας. Σταχυολογήσαμε και παραθέτουμε τα βασικά συμπεράσματα που βγάλαμε από το διάλογό μας, αξιολογώντας τα ως τα πιο σημαντικά στην αποκάλυψη της εγκληματικής λειτουργίας του καπιταλισμού σε παγκόσμια κλίμακα, στα θέματα ζωής και θανάτου.

Ολόκληρη η συζήτηση του καθηγητή με την Κατερίνα Γιαννούλια, ηχητικά στο Rproject.gr.

Η κάθε πανδημία (και αυτή του Covid-19) πρέπει να αντιμετωπίζεται σε 3 επίπεδα, στα οποία είχε να απαντήσει η παγκόσμια κοινότητα: θεραπεία-εμβόλια-διάγνωση/διασπορά του νοσήματος (κοινωνική αποστασιοποίηση).

Το εμβόλιο «τα πήρε όλα». Η θεραπεία αποκλείστηκε και η αγορά δεν άνοιξε για αυτήν. Επέλεξαν μόνο την αποστασιοποίηση. Υπάρχει εξήγηση στην επιλογή αυτή. Το εμβόλιο είναι παρέμβαση χωρίς δομικό κόστος. Παράγεται, γίνεται και εκεί τελειώνει η ευθύνη του κράτους. Οι θεραπευτές κοστίζουν, χρειάζεται εκπαίδευση γιατρών για να αντιμετωπίσουν έγκαιρα την ασθένεια στο σπίτι, παρακολούθηση των ασθενών, δομές υγείας.

Το επόμενο πρόβλημα είναι ότι η παγκόσμια υγεία εξαρτάται από το business plan πέντε ιδιωτικών φαρμακευτικών εταιριών.

Ανάγκη συνεργασίας

Θα χρειαζόταν συνεργασία όλων των φαρμακευτικών του πλανήτη. Δηλαδή να ανοίξουν τη νέα τεχνολογία (mRNA) σε όλους, όχι μόνο για τα εμβόλια του Covid και όχι μόνο τώρα, αλλά και μελλοντικά, για τα επόμενα φάρμακα (πχ του καρκίνου). Γι' αυτό προβάλλουν τόση αντίσταση στο να σπάσουν οι πατέντες!

Τα κράτη δεν επένδυσαν για χρόνια στη δημόσια έρευνα (και κυρίως στην εφαρμοσμένη), με αποτέλεσμα οι ιδιωτικές φαρμακευτικές να είναι

* Όσο το εμβόλιο παράγεται από 2-3 εταιρείες που σχετίζονται με τις ΗΠΑ, τη Γερμανία, τη Βρετανία, τη Ρωσία και την Κίνα και η τεχνογνωσία του δεν δίνεται σε όλες τις χώρες και τις φαρμακοβιομηχανίες, ο ιός δεν θα μπορεί να αντιμετωπιστεί. Ούτε θεραπεία θα υπάρχει, ούτε ανοσία.

οι μόνες που την κρίσιμη φάση μπορούν να παράξουν εμβόλιο για τον Covid-19, φροντίζοντας, πέρα από την αύξηση των εσόδων τους, να ελέγξουν και την αγορά της επόμενης μέρας.

Τα εμβόλια (εκτός από της γρίπης και της πολιομυελίτιδας) δεν φέρνουν πολλά κέρδη στις φαρμακευτικές, γι' αυτό δεν τα έχουν σε προτεραιότητα γενικά. Προτιμούν άλλα φάρμακα, που χρησιμοποιούνται πιο συχνά και φέρνουν πιο μόνιμα κέρδη.

Το σύστημα παρέχει στις φαρμακευτικές τα στελέχη που εκπαιδεύονται στα δημόσια πανεπιστήμια, δημιουργούνται εταιρείες συνδεδεμένες με αυτά και έτσι, εκμεταλλεύονται τις έρευνές τους.

Επιπλέον, η ανησυχία δεν αφορά μόνο στο τι θα γίνει σήμερα με το εμβόλιο. Η ανάγκη εμβολίων θα συνεχίσει να υπάρχει, λόγω των μεταλλάξεων. Οι μεταλλάξεις είναι ήδη παρούσες και εξαρτόμαστε παγκόσμια από πέντε φαρμακευτικές.

Στη Γαλλία η CGT αρχίζει να βάζει το αίτημα επίταξης των φαρμακευτι-

κών εταιριών.

Όσο το εμβόλιο παράγεται από 2-3 εταιρείες που σχετίζονται με τις ΗΠΑ, τη Γερμανία, τη Βρετανία, τη Ρωσία και την Κίνα και η τεχνογνωσία του δεν δίνεται σε όλες τις χώρες και τις φαρμακοβιομηχανίες, ο ιός δεν θα μπορεί να αντιμετωπιστεί. Ούτε θεραπεία θα υπάρχει, ούτε ανοσία. Και τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης που παίρνουν ως τώρα οι κυβερνήσεις θα επιδεινώνουν την οικονομική κρίση καταστρέφοντας παραγωγικές δυνάμεις και διογκώνοντας τις κοινωνικές ανισότητες. Αποδεικνύεται σε ολοένα και πιο ευρεία κλίμακα ότι οι αγορές δεν αυτορυθμίζονται.

Ακόμη και τα επιδημιολογικά μοντέλα που φτιάχτηκαν στις ΗΠΑ, έγιναν με στόχο να μην διαταραχθούν τα συμβόλαια που είχαν κάνει οι ασφαλιστικές εταιρείες. Για αυτό επέμεναν να παρουσιάζουν τον Covid-19 ως μια νέα, έστω πιο σοβαρή, μορφή γρίπης, σαν μια πνευμονία.

Δεν μπορούμε να στηριχθούμε στις όποιες συμφωνίες κάνει η Pfizer με ευρωπαϊκές φαρμακοβιομηχα-

νίες για την παραγωγή του εμβολίου και να αφήσουμε την υγεία μας, την υγεία εκατομμυρίων ανθρώπων να είναι έρμαιο στον εταιρικό σχεδιασμό των εταιριών. Ούτε πολύ περισσότερο στα παιχνίδια των κυβερνήσεων με ντόπιους καπιταλιστές, όπως έκανε στη Γαλλία ο Μακρόν με τη Sanofi. Το ρίσκο να παράγει το δικό σου «εθνικό» εμβόλιο δεν είναι εύκολο όταν το σύστημα έχει αναδιαρθρώσει τόσο πολύ τις παραγωγικές σχέσεις και πλέον, όλες οι εταιρίες δεν λειτουργούν καθετοποιημένα, αλλά με υπεργολαβίες.

Η πανδημία έχει αναδείξει κι άλλα θέματα, πέρα από τα υγειονομικά. Την αξιοποίησή της από τις κυβερνήσεις για να χειροτερεύσουν τις εργασιακές σχέσεις και να επιβάλλουν πιο αυταρχικά περιβάλλοντα. Στη Γαλλία αντέδρασαν περίπου 100 δήμαρχοι και κατηγόρησαν το Μακρόν για συνταγματική εκτροπή. Αυτά που κάνει ο Μητσοτάκης τα κάνουν όλες οι κυβερνήσεις στην Ευρώπη.

Αιτήματα

Τα αιτήματα που πρέπει να διεκδικήσει η κοινωνία των πολιτών και το εργατικό κίνημα είναι ο μαζικός εμβολιασμός, έλεγχος των business plan των φαρμακευτικών και μακροπρόθεσμα εθνικές φαρμακοβιομηχανίες, πρωτοβάθμια περίθαλψη, με οικογενειακό γιατρό και προσπάθεια παρακολούθησης των ασθενών στο σπίτι, πριν φτάσουν στο νοσοκομείο, ιχνηλάτηση, εκπαίδευση γιατρών αντιμετώπιση της νέας ασθένειας.

Η Εργατική Αριστερά θα συνεχίσει να παρακολουθεί το «σκάνδαλο» των εμβολίων, αλλά και του σχεδιασμού των εμβολιασμών. Γιατί δεν μας είναι καθόλου αδιάφορη η εξαίρεση των Παλαιστινίων από το εμβολιαστικό πρόγραμμα του Ισραήλ, ούτε ο εμβόλιμος εμβολιασμός των αστυνομικών και του στρατού, στη χώρα μας, πριν από τις ευπαθείς ομάδες και πριν από όσες κι όσους διαβιούν σε συνθήκες ακραίας επικινδυνότητας, χωρίς να ευθύνονται καν για αυτές (πχ μετανάστες, φυλακισμένοι κλπ).

Θα επανέλθουμε στο θέμα της «περίφημης» οργάνωσης των εμβολιαστικών κέντρων, που έχουν αποκλείσει κάθε άλλη ασθένεια από τη δημόσια και δωρεάν αντιμετώπιση, αλλά και στο θέμα της πατέντας, που καθιστά τα εμβόλια και τις θεραπείες εμπορεύματα, αντί για αγαθά.

Συνέντευξη με την Δέσποινα Τσοσονίδου, πρόεδρο του σωματείου Εργαζομένων στο Ασκληπιείο Βούλας και μέλος του ΔΣ της ΟΕΝΓΕ

Πανυγειονομική κινητοποίηση στις 16/2

«Ενάντια στην πολιτική που δολοφονεί»

Σε τι κατάσταση βρίσκονται τα νοσοκομεία λίγο πριν συμπληρωθεί ο πρώτος χρόνος πανδημίας στην χώρα;

Ένα χρόνο μετά την έναρξη της σοβαρής υγειονομικής κρίσης, το ΕΣΥ νοσεί επίσης σοβαρά. Ήδη, πριν ξεκινήσει η πανδημία, είχαμε σοβαρά προβλήματα λειτουργίας λόγω της μεγάλης υποστελέχωσης: υπερσυσσώρευση οφειλόμενων ρεπό, οφειλόμενες άδειες, κούραση, θυμός, burn out σε μεγάλες ομάδες του ιατρονοσηλευτικού προσωπικού. Σήμερα, αυτή η πολύ κακή εικόνα έχει δυστυχώς μεγεθυνθεί. Το προσωπικό είναι εξοντωμένο, πολύ κουρασμένο, χωρίς καμία ελπίδα βελτίωσης της κατάστασης. Έχουμε όλοι μας πολύ κακή ψυχολογία. Ιδιαίτερα στα νοσοκομεία και τα ΚΥ της Β. Ελλάδας, εκεί που πραγματικά οι συνάδελφοι έζησαν και ακόμη ζουν ημέρες Λομβαρδίας, η κατάσταση είναι δραματική.

Το μόνο που κρατάει όρθιους τους εργαζόμενους στο ΕΣΥ είναι η επίγνωση της πολύ σοβαρής, πολύ σημαντικής δουλειάς που κάνουμε για την υγεία και τη ζωή όλων των πολιτών. Το σύνθημα "Μόνο ο Λαός σώζει τον Λαό" γίνεται καθημερινά πράξη σε κάθε νοσοκομείο, σε κάθε γωνιά της χώρας.

Τώρα με τους εμβολιασμούς έχει αλλάξει κάτι ή απλά επιβαρύνεται κι άλλο το ήδη εξουθενωμένο, ελλειπές υγειονομικό προσωπικό;

Οι εξαγγελίες του Πρωθυπουργού και της πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου Υγείας για τη λειτουργία "1018 εμβολιαστικών κέντρων" αποδείχτηκαν φθηνή επικοινωνιακή πολιτική. Η μεταφορά του μεγάλου όγκου των εμβολιασμών εντός των νοσοκομείων κυριολεκτικά μέσα σε μία νύχτα, αποτελεί άλλο ένα χτύπημα στη λειτουργία του ΕΣΥ, αφού υποβαθμίζεται η λειτουργία του δευτεροβάθμιου και τριτοβάθμιου νοσοκομείου, εντατικοποιείται ακόμη περισσότερο η εργασία του Γιατρού και του Νοσηλευτή, σε βαθμό επικίνδυνου τόσο για τη λειτουργία του νοσοκο-

μείου όσο και για την ασφάλεια των εμβολιαζόμενων.

Κανείς από τους "άριστους" της κυβέρνησης δεν απαντά στο πιο απλό ερώτημα, που θέτουν τόσο τα ταξικά πρωτοβάθμια σωματεία όσο και η ΟΕΝΓΕ: με ποιο τρόπο εξασφαλίζεται η πρόληψη της διασποράς της νόσου, όταν υποχρεώνεις τον υγιή κατά βάση πληθυσμό να συνωστίζεται σε χώρους όπου εργάζονται υγειονομικοί που έρχονται καθημερινά σε επαφή με νοσούντες από Covid19; Ήδη, είχαμε περιστατικό στο Γ.Κ Νίκαιας, όπου ο συνάδελφος γιατρός βρέθηκε θετικός μετά από πενήνήμερη εργασία στο εμβολιαστικό κέντρο του νοσοκομείου.

Για άλλη μία φορά, η κυβέρνηση επιλέγει να πληρώσει το μάρμαρο ο εργαζόμενος λαός, σε βάρος της υγείας και της ζωής τόσο των Υγειονομικών, όσο και των πολιτών.

Η κυβέρνηση έχει αποτύχει να αντιμετωπίσει την πανδημία. Γιατί τα στελέχη της και στο Υπουργείο Υγείας δηλώνουν ικανοποιημένα;

Γιατί σε αντίθετη περίπτωση θα έπρεπε να παραιτηθούν ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ, αποδεχόμενοι τις εγκληματικές ευθύνες τους για τους χιλιάδες νεκρούς και βαριά νοσούντες που μετράμε ήδη στη χώρα. Οι περισσότεροι από 5000 νεκροί από την Covid19 θα μπορούσαν να έχουν αποφευχθεί, αν εφαρμόζονταν μία άλλη πολιτική δημόσιας υγείας. Οι άγνωστο πόσοι χρόνιοι πάσχοντες που έχουν χειροτερέψει σοβαρά λόγω της μετατροπής του ΕΣΥ σε σύστημα υγείας μίας νόσου, με αποτέλεσμα να στερούνται της συστηματικής ιατρικής παρακολούθησης, σηκώνουν το δάχτυλο και δείχνουν τους κυρίους Κικίλια, Κοντοζαμάνη και Μητσοτάκη, που επιμένουν να πριμοδοτούν τα επιχειρηματικά συμφέροντα στον χώρο της υγείας, αφήνοντας τον λαό απροστάτευτο. Ακόμη και σήμερα, το αδιέξοδο του εμβολιαστικού προγράμματος, όπου εκατομμύρια λαού περιμένουν να τα βρουν μεταξύ τους οι φαρμακευτικές εταιρείες και οι κυ-

βερνήσεις των χωρών της ΕΕ και κρατούν την ανάσα τους παρακολουθώντας το στυγνό παζάρι, δείχνει τους ενόχους.

Η ανωτερότητα του Δημοσίου Τομέα σε σχέση με τον Ιδιωτικό, στην αντιμετώπιση της πανδημίας, στηρίχτηκε στις πλάτες των εργαζομένων στα νοσοκομεία. Ποιο είναι το «ευχαριστώ» της κυβέρνησης για αυτό;

Ακούγεται ως ανέκδοτο, να μιλάει κανείς για "ευχαριστώ" της κυβέρνησης Μητσοτάκη. Την άνοιξη παρακαλούσαμε για ΜΑΠ, και όταν οι γιατροί του Σωτηρία κατήγγειλαν τις ακατάλληλες μάσκες εισέπραξαν την προσβολή του Κοντοζαμάνη, ο οποίος τόλμησε να μιλήσει για "fake news". Στη συνέχεια, μας χειροκρότησαν οι Μαρέβες στα μπαλκόνια, αλλά όταν βγήκαμε να καταγγείλουμε την τραγική υποστελέχωση, έβαλαν τους εισαγγελείς και τους διοικητές των νοσοκομείων και των ΥΠΕ να ασκήσουν διώξεις: ήδη η πρόεδρος της ΕΝΙΘ Δ. Κασιόμπα υφίσταται εισαγγελική δίωξη, πληθώρα άλλων συναδέλφων κυνηγήθηκαν ή κυνηγιούνται από τις Διοικήσεις, με τελευταίο παράδειγμα την γιατρό του ΓΝ Ρεθύμνου, Ε. Ιωαννίδου, η οποία απειλήθηκε από τον Διοικητή του Νοσοκομείου της επειδή "τόλμησε" να πει την αλήθεια της υποστελέχωσης.

Μας υποσχέθηκαν "μονιμοποίηση", αλλά όχι μόνο δεν έχει μονιμοποιηθεί κανένας συμβασιούχος συνάδελφος, αλλά σε λίγες ημέρες απολύεται ο Πρόεδρος του Σωματείου Εργαζομένων του Αγ. Σάββα Κ. Καταραχιάς, επικουρικός γιατρός, επειδή ηγείται ενός αγωνιστικού σωματείου που συσπειρώνει τους υγειονομικούς στην κατεύθυνση του ταξικού συνδικαλιστικού κινήματος.

Μας υποσχέθηκαν "ένταξη στα ΒΑΕ", αλλά μόλις πρόσφατα μας είπαν ότι "κοστίζουμε ακριβά". Ούτε καν το περίφημο "βοήθημα" των Χριστουγέννων δεν έδωσαν. Δεν περισσεύαν φαίνεται, τα έδωσαν όλα στα Ραφάλ και στις φοροαπαλλαγές για την άρ-

χουσα τάξη.

Αυτές τις μέρες ξεκινάει μια σειρά κινητοποιήσεων των εργαζομένων στα νοσοκομεία. Ποιες είναι οι διεκδικήσεις σας;

Έχουμε μπροστά μας την πανυγειονομική κινητοποίηση στις 16 Φεβρουαρίου, ημέρα στάσης εργασίας για την ΠΟΕΔΗΝ, αλλά 24ωρης απεργίας για την ΟΕΝΓΕ. Όλοι όσοι συμμετέχουμε στο Ενωτικό Κίνημα για την Ανατροπή εργαζόμαστε για την επιτυχία αυτής της κινητοποίησης. Είναι καιρός να ορθώσουμε το ανάστημά μας όλοι και όλες, ενάντια στην πολιτική που δολοφονεί, δημιουργεί κοινωνία απελπισμένων, φτωχών, αμόρφωτων ανθρώπων.

Διεκδικούμε μαζικές προσλήψεις μόνιμου προσωπικού στο ΕΣΥ, ενίσχυση και διεύρυνση του δικτύου ΠΦΥ, πλήρη μαζική εμβολιαστική κάλυψη του πληθυσμού, μονιμοποίηση όλων των συμβασιούχων χωρίς όρους και προϋποθέσεις (επικουρικοί, ΟΑΕΔ, εργολαβικοί), ένταξη στα ΒΑΕ. Και πολλά άλλα, αλλά αυτά είναι τα πιο βασικά.

Είναι απαραίτητο αυτές οι κινητοποιήσεις να συνεχιστούν και πώς;

Χρειάζεται να δουλέψουμε σε βάθος στα πρωτοβάθμια σωματεία. Όχι μόνο του ΕΣΥ, αλλά σε όλο τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, όπου υπάρχει ταξικός προσανατολισμός. Η υπεράσπιση της υγείας του Λαού δεν είναι και δεν μπορεί να είναι έργο μόνο των Υγειονομικών. Πρέπει να γίνει αιχμή του δόρατος για όλη την αγωνιζόμενη κοινωνία.

Απέναντι σε μία κυβέρνηση που εντείνει τον αυταρχισμό και την καταστολή απέναντι σε όποιον αγωνίζεται, η απάντηση μπορεί να έρθει μόνο με την ενωτική δράση, στη βάση ενός καλά συζητημένου πλαισίου αγωνιστικών διεκδικήσεων.

Το σύνθημα "Ψωμί, Υγεία, Παιδεία, Ελευθερία" φωνάζεται από ολόένα και περισσότερους. Στον δρόμο θα σπάσουμε την πολιτική των δολοφόνων.

νέα από τους εργατικούς χώρους

Επιμέλεια
Θοδωρής Πατσατζής

ΕΦΚΑ: Αυτό που έλειπε ήταν... ο project manager

Του Νίκου Μποσινάκου

Αυτό που έλειπε στον ΕΦΚΑ για να απονέμει γρήγορα τις συντάξεις ήταν ...ένας project manager! Αυτό μας λέει ο νέος Υπουργός Εργασίας Κ.Χατζηδάκης, ο οποίος υπέγραψε στις 27/1 απόφαση με την οποία δημιουργεί Ομάδα Εργου με σκοπό την επιτάχυνση της απονομής των συντάξεων από τον Ε-ΕΦΚΑ. Θυμίζουμε ότι η σώρευση εκατοντάδων χιλιάδων εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης είναι ένας από τους βασικούς λόγους αντικατάστασης του προηγούμενου Υπουργού Γ.Βρούση, καθώς η «ιστορία αυτή έχει μεγάλο πολιτικό κόστος» όπως είχε παραδεχτεί και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός. Και ενώ ο προηγούμενος Υπουργός είχε δώσει έμφαση μέσω των σαββατιάτικων συνεντεύξεων Τύπου στον ...Γ. Αυτιά σε μέτρα όπως ψηφιακές πλατφόρμες, ψηφιακές συντάξεις, (μόνο ψηφιακούς υπαλλήλους δεν προανήγγειλε!), ο νέος επιστρέφει σε πατροπαράδοτες νεοφιλελεύθερες συνταγές: Η δουλειά σε ιδιώτες!

Είναι χαρακτηριστικό ότι στις αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι και η πρόταση στον Υπουργό Εργασίας για την αναγκαιότητα να προσφεύγει σε παροχή υπηρεσιών από εξειδικευμένες εταιρείες του ιδιωτικού τομέα. Ιδού πεδίο ...μάσας λαμπρόν, λοιπόν.

Την ίδια ώρα, οι εργαζόμενοι στον ΕΦΚΑ προσπαθούν να ανταπεξέλθουν

σε μια χαοτική ενοποίηση Ταμείων που έγινε μόνο για την ταμπέλα e-ΕΦΚΑ και τις φωτογραφίες, ενώ στο backoffice (για να χρησιμοποιήσουμε project management αργκό!), επικρατεί εγκατάλειψη, απaráδεκτες εργασιακές συνθήκες, αλληλοεπικαλύψεις πληροφοριακών συστημάτων και χαοτική λειτουργία των Υπηρεσιών. Όλα αυτά τα έχουν αναδείξει πάμπολλες φορές οι εργαζόμενοι μέσω των σωματείων τους, αλλά η πολιτική ηγεσία... project manager αγόραζεν!

Αντί λοιπόν να προχωρήσει σε στελέχωση του Οργανισμού με νέο προσωπικό (προσλήψεις), στην εκπαίδευση του υφιστάμενου προσωπικού στα νέα τεχνολογικά μέσα, στην απλούστευση των Π/Σ και των διαδικασιών ανακεφαλαίωσης, εκκαθάρισης και έκδοσης αποφάσεων συνταξιοδότησης, στην πραγματική ενοποίηση της λειτουργίας των Ταμείων που ακόμη αποτελούν σκόρπια κομμάτια στο... παζλ του ενιαίου ΕΦΚΑ, στην αξιοποίηση της τεχνογνωσίας και της εμπειρίας των στελεχών που υπηρετούν ήδη στον Οργανισμό, ο κ. Χατζηδάκης επιστρατεύει ...ημέτερους από το Μητρώο Στελεχών της ΝΔ, συνταξιούχους πρώην Γενικούς Δ/ντες και Πανεπιστημιακούς για να εισηγηθούν την ιδιωτικοποίηση λειτουργιών του ΕΦΚΑ. Δίνει έτσι τεχνοκρατικό επίχρυσμα στην βασική επιλογή της Κυβέρνησης να ιδιωτικοποιήσει κομμάτια της Δημόσιας Διοίκησης, αλλά και βασικά δημόσια αγαθά όπως η Κοινωνική Ασφάλιση.

Άλλωστε, ένα από τα 3 νομοσχέδια που θα φέρει ο νέος Υπουργός για ψηφίση στην Βουλή είναι αυτό που ιδιωτικοποιεί την επικουρική ασφάλιση, μετατρέποντας τον πυλώνα αυτό από αναδιανεμητικό σε κεφαλαιοποιητικό. Η δουλειά έχει γίνει ήδη σε μεγάλο βαθμό από τον Υφυπουργό Τσακλόγλου, ο οποίος ανοικτά έχει ταχθεί υπέρ της αξιοποίησης των αποθεματικών της επικουρικής ασφάλισης στην ελεύθερη αγορά, δηλαδή στο τζογάρισμα τους στα Χρηματιστήρια.

Οι εργαζόμενοι του ΕΦΚΑ, αν και πολυδιασπασμένοι σε Σωματεία και Ομοσπονδίες στα πρώην Ταμεία, προσπαθούν να αναδείξουν τα προβλήματα. Δεν διατυπώνουν συντεχνιακά αιτήματα, αλλά εκφράζουν την αγωνία των ανθρώπων που καθημερινά διαχειρίζονται το χάος που δημιουργήσαν οι πολιτικές επιλογές των τελευταίων Κυβερνήσεων. Την αγωνία για το μέλλον της Δημόσιας Κοινωνικής Ασφάλισης στην χώρα μας, δηλαδή του κόπου και των θυσιών γενεών και της ελπίδας των σημερινών και μελλοντικών εργαζομένων. Θα πρέπει το συνδικαλιστικό κίνημα αλλά και το εργατικό και λαϊκό κίνημα γενικότερα να αναλάβουν άμεσα δράση, για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων που κατακτήθηκαν με αγώνες, ξεσκεπάζοντας τις κουτοπόνηρες μεθοδεύσεις των ...δήθεν Ομάδων Έργου και υιοθετώντας ως κεντρικό αίτημα στους αγώνες που έρχονται το αίτημα για Δημόσια Κοινωνική Ασφάλιση με αξιοπρεπείς συντάξεις για όλους.

Συνεχίζουν τον αγώνα οι 7 Ομοσπονδίες του Δημοσίου

Με παράσταση διαμαρτυρίας την Τετάρτη 3 Φλεβάρη στις 12, στο υπουργείο Εσωτερικών, συνεχίζουν τις κινητοποιήσεις τους οι 7 Ομοσπονδίες, ΠΟΕ-ΟΤΑ, ΟΣΥΑΠΕ, ΟΣΕΑΔΕ, ΠΟΣΕ-ΥΠΕΧΩΔΕ, ΠΟΓΕΔΥ, ΠΟΜΗΤΕΔΥ και ΠΟΕΜΔΥΔΑΣ.

Οι εκπρόσωποι των 7 Ομοσπονδιών που συνεχίζουν την απεργία-αποχή από το Μη-ΜΕΔ και όλες τις Επιτροπές του Ν.4412/16, καθώς και άλλες Τεχνικές Επιτροπές, πραγματοποιούν τη διαμαρτυρία απαιτώντας να συναντηθούν με τον υπουργό Μ. Βορίδη ώστε να του εκφράσουν την αντίθεσή τους στην προσπάθεια της Κυβέρνησης, για την ιδιωτικοποίηση κρίσιμων δημόσιων λειτουργιών και τη συνεχιζόμενη απαξίωση των υπηρεσιών τους, μέσω της σκόπιμης υποστελέχωσης και την έλλειψη προγραμματισμού των αναγκών των υπηρεσιών. Δεν φτάνει που οι υπηρεσίες είναι υποστελεχωμένες, αλλά πλέον κρίσιμες αρμοδιότητές τους εκχωρούνται στους «Αναπτυξιακούς Οργανισμούς», προωθείται η ιδιωτικοποίηση υπηρεσιών όπως οι κτηνιατρικές και πάει λέγοντας.

Κύρια αιτήματα των 7 Ομοσπονδιών είναι να γίνουν προσλήψεις όλων των κλάδων και ειδικοτήτων του εμπλεκόμενου προσωπικού με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίας, σε όλες τις Υπηρεσίες του Δημοσίου. Να υπάρξει ενίσχυση των Δημόσιων Τεχνικών και όλων των Ελεγκτικών Υπηρεσιών. Να σταματήσουν τώρα «εγκωμήσεις» και «παραχωρήσεις», δηλαδή η ιδιωτικοποίηση αρμοδιοτήτων. Να πραγματοποιηθεί άμεσα η θεσμική και οικονομική αναβάθμιση του συνόλου του προσωπικού και τέλος να καταργηθούν όλοι οι νόμοι που επιτρέπουν τις ιδιωτικοποιήσεις αρμοδιοτήτων και δημόσιων λειτουργιών.

Κοινή σύσκεψη εργατικών συλλογικοτήτων

Ενα καλό βήμα προς τα εμπρός, προς την κατάκτηση της κοινής δράσης συλλογικοτήτων του συνδικαλιστικού κινήματος ήταν η σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 23 Γενάρη με σημαντική συμμετοχή και διαζώσης και ηλεκτρονικά. Η σύσκεψη κατέληξε στο να συνεχιστεί η προσπάθεια συντονισμού και κοινής δράσης.

Την κοινή ανακοίνωση, που παραμένει ανοιχτή σε υπογραφές, έχουν υπογράψει ως τώρα 17 συνδικαλιστικές κινήσεις και σχήματα που πρόσκεινται κυρίως στο χώρο της ριζοσπαστικής και αντικαπιταλιστικής συνδικαλιστικής Αριστεράς που συσπειρώνουν στις γραμμές τους και ανένταχτους αγωνιστές.

Attack στην ανεργία και την επισφάλεια, Radical I.T. - Αγωνιστική Πρωτοβουλία σε Τηλεπικοινωνίες και Πληροφορική, Αγωνιστικές Κινήσεις Συσπειρώσεις στους ΟΤΑ, Αγωνιστική Ενότητα Εργαζομένων στο ΤΕΕ, Αγωνιστική Ταξική Ενότητα -ΕΚΑ, ΑΚΙΓΔΥ-ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ (Ανεξάρτητη Κίνηση Γεωπόνων Δημοσίων Υπαλλήλων) σε ΠΕΓΔΥ/ΠΟΓΕΔΥ, Αριστερή Πρωτοβουλία Τεχνικών, Ενιαίο Ψηφοδέλτιο Αγώνα ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, Ενωτική Αγωνιστική Αριστερή Πρωτοβουλία Ε' ΕΛΜΕ Ανατολικής Αττικής, Ενωτική Αγωνιστική Κίνηση Υπουργείου Πολιτισμού, Ενωτική Αγωνιστική Συνεργασία στην ΕΘΕΛ (ΕΑΣ), Ενωτικό Κίνημα για την Ανατροπή (πανελλαδικό σχήμα γιατρών), ΜΕΤΑ

Δημοσίου, Παρεμβάσεις Δημοσίου, Παρέμβαση εργαζομένων στην ΕΛΣΤΑΤ, Πρωτοβουλία Εργαζομένων στο Υπ. Παιδείας, ΡΕΣΑΛΤΟ στη Γαλέρα.

Πολύ σημαντικό είναι το κάλεσμα στήριξης των κινητοποιήσεων των υγειονομικών στις 3 και 16 Φλεβάρη, με πρόταση η 16η Φλεβάρη να γίνει πανεργατική απεργία. Επίσης πολύ σημαντικό και το κάλεσμα να υπάρξει και φέτος απεργιακή δράση στις 8 Μάρτη, παγκόσμια μέρα της γυναίκας. Η σύσκεψη αυτή χρειάζεται να πάρει πιο μόνιμα χαρακτηριστικά και η συνεννόηση που υπήρξε στις 23 Γενάρη να μην μείνει σε επίπεδο εξαγγελίας αλλά να αποτυπωθεί σε πραγματικά κοινές παρεμβάσεις στο εργατικό κίνημα.

Συνέντευξη με την Αλίκη Δοκμετζή, απολυμένη από την Pizza Fan

«Απαιτούμε την τήρηση μέτρων υγιεινής και ασφάλειας»

Ολόκληρο
στο **RProject.gr**

Η Εργατική Αριστερά μιλάει με την Αλίκη Δοκμετζή που πρόσφατα απολύθηκε από το κατάστημα της Pizza Fan στο Κερατσίνι. Η εμπειρία της Αλίκης είναι μια καθημερινή εικόνα του κλάδου του επισιτισμού (και όχι μόνο) που αντιμετωπίζει χιλιάδες προβλήματα. Προβλήματα που παρά τη μεγάλη προσπάθεια που γίνεται από τα σωματεία του κλάδου έχουν επιδεινωθεί και από τις μνημονικές πολιτικές της προηγούμενης δεκαετίας που όχι μόνο μείωσαν τα δικαιώματα των εργαζομένων και τους μισθούς τους αλλά ταυτόχρονα τους αφαίρεσαν και το δικαίωμα της προστασίας τους είτε μέσω των συλλογικών συμβάσεων εργασίας είτε μέσα από θεσμούς προστασίας των εργαζομένων όπως η επιθεώρηση εργασίας που απαξιώθηκαν μένοντας χωρίς προσωπικό.

Προβλήματα που επιδεινώθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19 όπου οι εργαζόμενοι και στον ιδιωτικό τομέα έχουν αφεθεί χωρίς κανένα πρωτόκολλο προστασίας με αποτέλεσμα όπως συνέβη και με την Αλίκη να κινδυνεύει και η υγεία τους, να κολλάνε Covid-19 και στο τέλος να απολύονται όταν ζητάνε τα αυτονόητα. Όλα τα παραπάνω τα περιγράφει γλαφυρά η ίδια η Αλίκη στη συνέντευξη που ακολουθεί και στις ερωτήσεις του Θωδωρή Πατσάτζη για την Εργατική Αριστερά.

❓ Ποιοι είναι οι πραγματικοί λόγοι για τους οποίους απολύθηκε από την Pizza Fan;

Την ημέρα της απόλυσης μου η δικαιολογία ήταν ότι έχει μειωθεί η δουλειά. Ο πραγματικός λόγος ήταν η αντίδρασή μου σε όσα έγιναν από την εργοδοσία όταν, στις αρχές Δεκεμβρίου, παρουσιάστηκε επιβεβαιωμένο θετικό κρούσμα Covid-19 σε συναδέλφισσα μέσα στην κουζίνα. Μας ενημέρωσαν για αυτό και μας κανόνισαν rapid test που είναι γνωστό ότι δεν είναι αξιόπιστα. Ήμουν ένα από τα ελάχιστα άτομα που επικοινωνήσαμε με τον εργοδότη και το διευθυντή και τους ζήτησα να μας κάνουν ενημέρωση για το ποιο είναι το πρωτόκολλο. Όταν μου είπαν ότι δεν υπάρχει τους ζήτησα να γίνουν μοριακά τεστ και εκεί απάντησαν ότι δεν ξέρουν αν χρειάζονται και μάλλον δεν είναι απαραίτητο να γίνουν.

Η απάντηση παρέμενε ίδια και όταν τους ζήτησα να γίνουν επαναληπτικά

τεστ μετά από τις ημέρες που προβλέπει ο ΕΟΔΥ μιας και το πρώτο που μας έκαναν ήταν το rapid. Ύστερα από αυτή την πίεση κανονίστηκε για εμένα και για ορισμένα επιλεγμένα άτομα από το προσωπικό που βγήκαμε αρνητικοί αλλά δεν δεχθήκαμε να πάμε να δουλέψουμε την επόμενη, να γίνουν μοριακά τεστ. Όταν βγήκαμε και σε αυτά αρνητικοί μας ζητήθηκε να δουλέψουμε κανονικά αλλά εγώ πάλι αρνήθηκα διότι είχα συμπτώματα και όπως αποδείχθηκε στην πορεία ήμουν τελικά θετική στον Covid-19. Θεωρώ ότι αυτή η αντίδρασή μου ήταν βασικός λόγος της στοχοποίησης μου και ο πραγματικός λόγος της απόλυσης μου.

❓ Πήραν οποιαδήποτε άλλα μέτρα εκτός από αυτά τα τεστ που τους πείσατε να γίνουν;

Το επόμενο πρωί που ξέραμε για το κρούσμα το μαγαζί δεν έκλεισε και είχε παραμείνει ανοιχτό με ελάχιστο προσωπικό. Από τη στιγμή που βγήκαν αρκετά άτομα θετικά στο rapid, γύρω στα 7 αν θυμάμαι σωστά, αναγκάστηκε το απόγευμα να το κλείσει το μαγαζί. Το ίδιο πρωί κιόλας έκανε απολύμανση όσο ήταν ανοιχτό αλλά το απόγευμα το έκλεισε. Την επόμενη μέρα αφού κάναμε τα τεστ κάλεσε όσους είχαμε βγει αρνητικοί να πάμε να δουλέψουμε κανονικά. Και έκτοτε συνέχισε να είναι ανοιχτό το μαγαζί προσλαμβάνοντας νέο προσωπικό και μετακινώντας συναδέλφους από άλλα καταστήματα της αλυσίδας στο

Κερατσίνι. Μοριακά τεστ εν τέλει δεν έγιναν σε όλους παρόλο που ασκήθηκε πίεση και από μένα και από το Συνδικάτο Επισιτισμού Τουρισμού το οποίο εγώ ενημέρωσα. και στην ουσία ήταν σαν να μην άλλαξε τίποτα από τη μέρα που βρέθηκαν τα κρούσματα και μετά. Ενώ ο ίδιος ο ιδιοκτήτης είπε στο συνδικάτο ότι ναι, θα λάβω μέτρα και έχω επικοινωνήσει με τον ΕΟΔΥ και τα λοιπά στην πραγματικότητα δεν έκανε τίποτα. Άρα είχαμε ανύπαρκτα μέτρα σε ένα κατάστημα που είναι περίπου 60 τετραγωνικά και δουλεύουν 15 άτομα κουζίνα και 15 διανομείς το πλήρες προσωπικό και σε μέρες κι ώρες αιχμής δουλεύαμε ταυτόχρονα γύρω στα 20 άτομα μέσα στο κατάστημα.

❓ Ποια είναι τα πιο σημαντικά προβλήματα στον κλάδο;

Υπάρχουν οι διεκδικήσεις για Βαρέα και ανθυγιεινά ένσημα, οι διεκδικήσεις για την ασφάλεια των διανομέων που είναι συνεχώς στο δρόμο, για τα μέτρα υγιεινής πολύ περισσότερο τώρα με την πανδημία και για τα μέτρα ασφαλείας. Γενικά επειδή είναι ένας κλάδος που νομίζω ότι είναι πάρα πολύ διαδεδομένη η ανειδίκευτη εργασία. Προσλαμβάνονται εργαζόμενοι χωρίς κάποια ειδικευση ή κατάρτιση, χωρίς κάποιο πτυχίο και άρα και με μειωμένα δικαιώματα, μειωμένους μισθούς και πεί λέγοντας. Και βέβαια αυτό το προσωπικό είναι πιο αναλώσιμο. Πιο εύκολο να απολυθεί.

❓ Είχες συμπαράσταση από τα σωματεία του κλάδου και τους συναδέλφους σου;

Το Συνδικάτο Επισιτισμού-Τουρισμού που είμαι μέλος έκανε και τηλεφωνικές επικοινωνίες με τον εργοδότη και με στήριξε άμεσα με ανακοινώσεις και παρεμβάσεις όπως και η παράταξη που συμμετέχω η ΛΑΝΤΖΑ. Είχε ήδη γίνει παρέμβαση μετά από ανακοίνωση που γράψαμε με συναδέλφους για όσα συνέβαιναν στο κατάστημα. Μετά την απόλυσή μου βγήκε κείμενο καταγγελίας και έγινε παρέμβαση στο κατάστημα όπου μέλη του συνδικάτου μιλήσαμε με τους εργαζόμενους και μοίρασαν την καταγγελία. Αντίστοιχη παρέμβαση πραγματοποιήθηκε από την ΛΑΝΤΖΑ και φορείς της περιοχής την Κυριακή 31 Γενάρη. Βασικά αιτήματα των κινητοποιήσεων είναι η επαναπρόσληψη μου κι όσων απολύθηκαν και να μη γίνουν άλλες απολύσεις καθώς αυτές σχεδιάζονται το επόμενο διάστημα όπως μας ενημέρωσε η εργοδοσία. Επίσης απαιτούμε και την τήρηση των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας. Όλα αυτά όχι μόνο στο συγκεκριμένο κατάστημα στο οποίο ήμουν εγώ στο Κερατσίνι αλλά και για τα άλλα καταστήματα της αλυσίδας και άλλα μαγαζιά της περιοχής.

Οι κινητοποιήσεις είναι επιτακτικό να συνεχιστούν γιατί αυτό που συνέβη σε μένα δεν αποτελεί μία εξαίρεση με βάση τα δεδομένα που γνωρίζουμε πλέον για τις πολιτικές και την κατάσταση που επικρατεί στο συγκεκριμένο χώρο εργασίας της Pizza Fan.

Μπροστά στο άνοιγμα ή στο ολικό κλείσιμο των σχολείων;

Του Θωμά Λεριά

Βρισκόμαστε μπροστά στην εβδομάδα που η κυβέρνηση αποφάσισε να ανοίξει τα Γυμνάσια και τα Λύκεια. Βέβαια, από μέρα σε μέρα η απόφαση μπορεί να ανατραπεί. Ήταν άλλωστε μέχρι την προηγούμενη Παρασκευή όταν η κυβέρνηση σχεδίαζε άνοιγμα όλης της δευτεροβάθμιας, και τελικά αποφάσισε να μην ανοίξουν τα Λύκεια στις «κόκκινες περιοχές». Τα σχολεία, λοιπόν, ανοίγουν δίχως την παραμικρή αλλαγή σε σχέση με το τελευταίο κλείσιμό τους πριν από τρεις μήνες. Δίχως να έχει διασφαλιστεί καμία από τις προϋποθέσεις για την ασφαλή λειτουργία τους, αντιμετωπίζοντας με εγκληματική ανευθυνότητα, θεωρώντας τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές και τις οικογένειές τους ως αναλώσιμους.

Υγειονομικός γρίφος ή πολιτική επιλογή;

Όπως λένε, ξελένε, γράφουν και ξεγράφουν, το άνοιγμα των σχολείων αποτελεί έναν υγειονομικό «γρίφο» για την κυβέρνηση και τα επιτελεία. Η πραγματικότητα όμως δεν είναι έτσι. Η κυβέρνηση από το πρώτο κιόλας άνοιγμα των σχολείων τον Σεπτέμβρη, δεν έλαβε κανένα απολύτως ουσιαστικό μέτρο για ασφαλείς

άνοιγμα. Ακόμα και στις αρχές Γενάρη όταν (ξανα)άνοιξαν τα δημοτικά και τα νηπιαγωγεία, δεν αντιμετωπίστηκε κανένας από τους «κινδύνους» που προηγούμενως είχαν οδηγήσει στο κλείσιμό τους. Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, το άνοιγμα των σχολείων δεν είναι γενικά ένας γρίφος, αλλά βασίζεται στις πραγματικές, ουσιαστικές συνθήκες ανοίγματός τους. Τα ολιγομελή τμήματα τουλάχιστον 15 μαθητών-τριών, ο διορισμός εκπαιδευτικών και προσωπικού καθαριότητας, τα δωρεάν μαζικά και επαναλαμβανόμενα μοριακά τεστ σε όλη την εκπαιδευτική κοινότητα, αλλά ακόμα και ο εμβολιασμός των εκπαιδευτικών είναι οι ελάχιστες συνθήκες για να μπορέσει το άνοιγμα των σχολείων να μην οδηγήσει σε ένα ακόμα ναυάγιο.

Ο ίδιος ο Ν. Σύψας δήλωσε πως σε περίπτωση που τα κρούσματα του κορωνοϊού δεν μειωθούν, θα ανατραπούν όλα άμεσα και τα σχολεία θα κλείσουν πάλι. Δεν είναι μία καταστροφική ανάγνωση ή προληπτική δήλωση, αλλά το αποτέλεσμα των εγκληματικών επιλογών της κυβέρνησης. Η κοροϊδία όλης της εκπαιδευτικής κοινότητας από την αρχή της χρονιάς, η στοχοποίηση των μαθητικών καταλήψεων που σωστά προειδοποιούσαν για το ενδεχόμενο κλείσιμο και ζητούσαν ταυτόνητα, για την κυβέρνηση ήταν απλά παραφωνίες μπροστά στο γενικότερο σχέδιο διαχείρισης της

πανδημίας. Ποιο είναι αυτό; Κίνηση της αγοράς-κατανάλωση, εργασία, εμβόλια με το σταγονόμετρο και κανένα απολύτως ουσιαστικό μέτρο πρόληψης στα σχολεία και τα νοσοκομεία. Έτσι, φτάσαμε σήμερα να μιλάμε για άνοιγμα(;) των σχολείων, όμως το για πόσο καιρό είναι παντελώς άγνωστο. Ίσως μία εβδομάδα, ίσως και αύριο ανατραπεί η απόφαση γιατί ο ιός είναι «απρόβλεπτος».

Είναι πραγματικά εξοργιστικό, το πώς η κυβέρνηση δικαιολογεί τις αποφάσεις της. Πρώτα ήταν ο «αόρατος εχθρός», ο «απρόβλεπτος» covid που δε συγχωρεί, η ατίθαση νεολαία, η αντιφασιστική συγκέντρωση, οι ψεύτικες δηλώσεις μετακίνησης, τα πάρτι των νέων, γενικά τα επιδημιολογικά δεδομένα και πάντα όλα καταλήγουν ότι μελετώνται προσεκτικά κάθε ημέρα. Όμως, όχι μόνο δεν προσπαθεί στο ελάχιστο να ενισχύσει τα νοσοκομεία, να δημιουργήσει ασφαλείς συνθήκες στα σχολεία, αλλά παράλληλα θεσμοθετεί την πανεπιστημιακή αστυνομία με κόστος που φτάνει τα 30 εκατ., ενώ παράλληλα ψηφίζει τα κονδύλια για την αγορά των Rafale. Οι πραγματικοί ένοχοι του δολοφονικού αυτού εμπαιγμού χιλιάδων μαθητών-τριών και καθηγητών-τριών, δεν είναι κανένας άλλος εκτός από την κυβέρνηση. Γιατί δεν φταίει ο covid που οι τάξεις είναι μικρές και υπερπληθείς, που δεν υπάρχουν εκπαιδευτικοί και

προσωπικό καθαριότητας αλλά η κυβερνητική διαχείριση της πανδημίας και γι' αυτό το λόγο οφείλουμε να τελειώνουμε με αυτούς.

Η εκπαίδευση εν μέσω καραντίνας

Έχουν περάσει πολλοί μήνες εφαρμογής της τηλεκπαίδευσης και η γενική εικόνα κάθε άλλο παρά επιτυχημένη μπορεί να χαρακτηριστεί. Ήδη μεγάλο μέρος της ύλης δεν μπορεί να καλυφθεί, ενώ η ήδη διδαχθείσα ύλη έχει καλυφθεί με τρόπο ανομοιογενή και ανεπαρκή (πόσες ημέρες λειτουργούσε η πλατφόρμα, πόσοι είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο ή στον κατάλληλο εξοπλισμό κλπ). Όλη η προηγούμενη περίοδος έχει δημιουργήσει μία σειρά ανισοτήτων που είναι αδύνατο να καλυφθεί ακόμη και με το άνοιγμα των σχολείων. Η ύλη οφείλει άμεσα να μειωθεί, ενώ η βαθμολογία μέσω διαδικτυακών διαγωνισμάτων κρίνοντας παράλληλα το επίπεδο των μαθητών στην τηλεδιασκειασιακή αίθουσα είναι σίγουρα άδικη για τους μαθητές-τριες. Το αίτημα για άνοιγμα των σχολικών μονάδων (και των πανεπιστημίων) είναι σωστό, καθώς είναι το μόνο που μπορεί πραγματικά να εξασφαλίσει τη συνέχεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Όμως αυτό δεν γίνεται με σχεδιασμό ημερών, αλλά με ουσιαστική ενίσχυση των σχολείων και ικανοποίηση των πάγιων αιτημάτων μαθητών-τριών και εκπαιδευτικών.

Κυκλοφορεί το 8ο τεύχος του περιοδικού των ΜΕΣ

Στο τεύχος αυτό διαβάζουμε:

- **ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΣΗ**
- **ΜΕ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΑΠΑΝΤΑΕΙ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΑ ΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ**
- **ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ, ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΓΙΑ ΛΙΓΟΥΣ**
- **ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΤΡΟ ΜΑΡΙΑ ΣΠΙΝΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ**
- **Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ**
- **ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ COVID ΕΞΟΠΛΙΖΟΥΝ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟ!**
- **ΝΑ ΒΑΛΟΥΜΕ ΦΡΕΝΟ ΣΤΑ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ**
- **Ο ΝΙΚΟΣ ΤΕΜΠΟΝΕΡΑΣ ΖΕΙ ΣΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ ΠΟΥ ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΣΤΕ**
- **8 ΜΑΡΤΗ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ**
- **ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ LOCKDOWN ΕΦΕΡΕ... ΝΕΑ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ**

Να μην περάσει – να μην εφαρμοστεί ο νόμος Κεραμέως-Χρυσοχοΐδη

Μετωπική σύγκρουση για το δημόσιο Πανεπιστήμιο

Των Χρήστου Σταυρακάκη
και Βασίλη Λίτου

Το προκλητικό νομοσχέδιο Κεραμέως – Χρυσοχοΐδη, σε μία παγκόσμια πρωτοτυπία συνεργασίας υπουργείων παιδείας και καταστολής, έχει ήδη μπει για συζήτηση στη Βουλή από την κυβέρνηση. Από μόνο του το γεγονός ότι ένα τέτοιο νομοσχέδιο έρχεται να ψηφιστεί εν μέσω πανδημίας και με τα πανεπιστημιακά ιδρύματα κλειστά για ένα χρόνο είναι εξοργιστικό. Και δεν είναι το πρώτο νομοσχέδιο. Η κυβέρνηση φαίνεται ότι αξιοποιεί στο έπακρο την πανδημία για να περνάει αντικοινωνικά νομοσχέδια και να περιορίζει εκ των προτέρων τις αντιδράσεις, με τους δεδομένους περιορισμούς στη μετακίνηση και τις συναθροίσεις.

Πανεπιστημιακή αστυνομία

Το σημείο που καίει είναι η ίδρυση πανεπιστημιακής αστυνομίας, για πρώτη φορά μετά τη δικτατορία, όπου η ασφάλεια ήταν εγκατεστημένη μέσα στις σχολές. Αυτό δε σημαίνει ότι οι υπόλοιπες αλλαγές που φέρνει το νομοσχέδιο είναι ήσσονος σημασίας και δυστυχώς η πλήρης νεοφιλελευθεροποίηση που επιχειρείται είναι πιο χαμηλά στην ατζέντα της δημόσιας συζήτησης.

Η εγκαθίδρυση πανεπιστημιακής αστυνομίας καθώς και οι πειθαρχικές διώξεις φοιτητών, διαμορφώνουν ένα πλαίσιο αυταρχισμού και τρομοκρατίας για τα πανεπιστήμια. Βασικός στόχος είναι η κάμψη κάθε αντίστασης μέσα στα πανεπιστήμια, η αδρανοποίηση και η απονέκρωση

των φοιτητικών συλλόγων και των συλλογικών τους διαδικασιών, ώστε να μπορεί η κυβέρνηση ανενόχλητη να εφαρμόζει τις αντιεκπαιδευτικές της μεταρρυθμίσεις, να υπονομεύει το δημόσιο πανεπιστήμιο και να εξασφαλίζει την εφαρμογή των νομοσχεδίων στην πράξη.

Η κυβέρνηση και τα καθεστωτικά ΜΜΕ όλα αυτά τα χρόνια έφτιαξαν μια πλαστή εικόνα για τα ελληνικά πανεπιστήμια ως «άντρα ανομίας και εγκληματικότητας» στην προσπάθειά τους να συκοφαντήσουν το φοιτητικό κίνημα και τις δράσεις του. Ως ανομία φυσικά, γνωρίζουμε πολύ καλά πως δεν εννοούν ούτε το παρμπόριο, ούτε το ναρκεμπόριο –αυτά άλλωστε συμβαίνουν έξω από τις σχολές και συμβαίνουν γενικότερα στην κοινωνία. Ανομία για την κυβέρνηση είναι ό,τι παρακωλύει τη λειτουργία των πανεπιστημίων, δηλαδή οι πιο ριζοσπαστικές μορφές πάλης που διαθέτουν οι φοιτητικοί σύλλογοι για να υπερασπίζονται τη δημόσια και δωρεάν παιδεία. Αντίστοιχη στόχευση έχει και η επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων στους/ις φοιτητές/τριες: να απονομιμοποιήσει και να αφοπλίσει τους φοιτητικούς συλλόγους αλλά και τους συλλόγους εργαζομένων και μελών ΔΕΠ.

Όσο και να πασχίζει η κυβέρνηση να παρουσιάσει αυτή τη μεταρρύθμιση ως ώριμη επιλογή της κοινωνίας δε βρίσκει συμμάχους παρά μόνο τα μέλη του κόμματος της ΝΔ, του ακροδεξιού Βελόπουλου (με κάποιες επιφυλάξεις!) και κάποιων Μέσων και δημοσιογράφων, των οποίων η «πέποινη» στήριξη έχει ήδη εξαγοραστεί. Εκεί εξαντλείται η νομιμοποίηση και η

στήριξη της κυβέρνησης. Ακόμα και ο Φορτσάκης, γνωστός και ως «πρύτανης των ΜΑΤ» για τη στενή συνεργασία του με την αστυνομία το 2014 και τον ξυλοδαρμό φοιτητών, τοποθετήθηκε δημόσια εναντίον της ίδρυσης πανεπιστημιακής αστυνομίας.

Αντίδραση

Η Σύνοδος των Πρυτάνεων, η οποία καθόλου «ύποπτη» για ριζοσπασισμό δεν είναι, επίσης έχει συνολικά αντιταχθεί στην ίδρυση πανεπιστημιακής αστυνομίας, ενώ έχει σχηματιστεί και πρωτοβουλία-καμπάνια από πανεπιστημιακούς με τον τίτλο «Όχι αστυνομία στα πανεπιστήμια», παρότι η ομοσπονδία των πανεπιστημιακών, η ΠΟΣΔΕΠ, αγνοείται.

Οι χιλιάδες φοιτητές και φοιτήτριες που έχουν διαδηλώσει τις προηγούμενες εβδομάδες ενάντια στο νομοσχέδιο δεν είναι μόνοι/ες. Μέσα σε αυτή τη συγκυρία το φοιτητικό κίνημα έχει καταφέρει να ανατρέψει τις προβλέψεις, να ανταπεξέλθει στις δυσκολίες των κλειστών σχολών, να ακυρώσει απαγορεύσεις και να ορθώσει ανάστημα απέναντι στην κυβέρνηση. Αυτό όμως δεν είναι αρκετό.

Μία τέτοια ισοπεδωτική αντιμεταρρύθμιση μπορεί να σταματήσει μόνο με τη μέγιστη δυνατή συσπείρωση δυνάμεων και πολιτικά και κοινωνικά. Σίγουρα, η κοινή στάση των δυνάμεων της φοιτητικής Αριστεράς και η ενιαία παρουσία των φοιτητικών συλλόγων στις τελευταίες διαδηλώσεις είναι θετική. Χρειάζεται όμως και η πολιτική να είναι πιο αιχμηρή. Με την πανδημία σε πλήρη εξέλιξη, η «μονοθεματική» αντίσταση στο νομοσχέδιο στερεί τις δυνατότητες μεγαλύτερης

κοινωνικής συσπείρωσης και δημιουργίας συμμαχιών. Για αυτό είναι απαραίτητη η σύνδεση των αιτημάτων υπεράσπισης της δημόσιας και δωρεάν παιδείας με τα αιτήματα υπεράσπισης και ενίσχυσης της δημόσιας υγείας ενάντια στις υπέρογκες δαπάνες για εξοπλισμούς και αστυνομία. Αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος για να «μπουν» και άλλες δυνάμεις σε αυτόν τον αγώνα, σωματεία, συνδικάτα, γονείς.

Η κλιμάκωση των δράσεων και των κινητοποιήσεων τις τελευταίες μέρες, με αποκλεισμούς πανεπιστημίων, καταλήψεις πρυτανείων, συμβολικές κινητοποιήσεις σε σχολές και εξορμήσεις φοιτητικών συλλόγων είναι απαραίτητη. Το μήνυμα της αντίστασης στα αντιδραστικά σχέδια της κυβέρνησης πρέπει να φτάσει παντού. Η επόμενη πανεκπαιδευτική κινητοποίηση πρέπει –και μπορεί– να πάρει ευρύτερα χαρακτηριστικά. Είμαστε στην πρώτη μάχη ενός πολέμου που οργανώνει η κυβέρνηση για να δώσει τη χαριστική βολή στη δημόσια και δωρεάν παιδεία. Είναι μία μάχη που μπορούμε ακόμα να κερδίσουμε, αλλά χρειαζόμαστε προϋποθέσεις και συγκέντρωση δυνάμεων.

Ο αγώνας του φοιτητικού κινήματος πρέπει να γενικευτεί και να γίνει το έναυσμα και ο παράγοντας που θα πυροδοτήσει τις εξελίξεις το επόμενο διάστημα, που θα αμφισβητήσει την κυβερνητική πολιτική στο σύνολό της και θα τοποθετεί τις κοινωνικές ανάγκες, για υγεία και παιδεία πάνω από κέρδη. Ο αγώνας για την υπεράσπιση της δημόσιας και δωρεάν παιδείας πρέπει να γίνει αγώνας όλης της κοινωνίας.

Αστυνομοκρατία-βία-καταστολή

Το σχέδιο Μητσοτάκη να

Του Νικόλα Κολυτά

Όπου και να κοιτάξει κανείς βλέπει αστυνομία. Πάνοπλη, ενισχυμένη και με ιδιαίτερη αυτοπεποίθηση. Για κάθε περίπτωση, σε κάθε στιγμή ακόμη και χωρίς λόγο. Αυτό είναι το δόγμα που επιχειρεί να επιβάλει η κυβέρνηση της ΝΔ με πρωτεργάτη αυτής της διαδικασίας τον Μιχάλη Χρυσοχοΐδη. Η αστυνομική βία και αυθαιρεσία ενισχύονται οικονομικά, θωρακίζονται νομικά και κυρίως στηρίζονται πολιτικά. Η αστυνομοκρατία δεν είναι πλέον ένα μοντέλο προς αποφυγή αλλά μια πραγματικότητα που χρειάζεται και συλλογική αντιμετώπιση.

Η ελληνική αστυνομία αποτελεί διαχρονικά ένα σώμα το οποίο σε μεγάλο βαθμό λειτουργεί παρασιτικά μέσα στην ελληνική κοινωνία κουβαλώντας τις συνέχειες και τις παθογένειες ενός πολιτικά χρωματισμένου παρελθόντος. Από το μετεμφυλιακό αστυνομικό κράτος, τη «χρυσή επταετία» και τα πανηγύρια της μεταπολίτευσης, μέχρι τα ντου σε σχολές και πορείες του Πολυτεχνείου, την αντιτρομοκρατική αναδιάρθρωση και την καταστολή των αντιμνημονιακών κινητοποιήσεων, η ελληνική αστυνομία χρεώνεται πλήθος δολοφονημένων, βασανισμένων και άδικα στιγματισμένων προσώπων. Κι όμως, σε όλες αυτές τις περιόδους μέχρι και σήμερα, η θεσμική αφήγηση παρουσιάζει τον αστυνομικό ως μια οικεία και φιλική φιγούρα που προστατεύει τον πολίτη από το έγκλημα.

Οικονομική ενίσχυση

Η ελληνική αστυνομία σήμερα εν μέσω πανδημίας απαρτίζεται από περίπου 60.000 μέλη που χωρίζονται σε αξιωματικούς, κατώτερους αξιωματικούς, ειδικούς φρουρούς και συνοριοφύλακες. Όλοι αυτοί διαιρούνται σε περειαίρω διευθύνσεις, υποδιευθύνσεις και επιμέρους ομάδες που δρουν αναλόγως. Ανάμεσα σε αυτούς δεν προσμετρώνται καν το κάθε λογής προσωπικό φύλαξης υψηλά ιστάμενων προσώπων ούτε οι ιδιωτικές υπηρεσίες security που απασχολούν εν δυνάμει ή αποτυχημένους αστυνομικούς. Όμως όλοι αυτοί δεν είναι αρκετοί με βάση την κυβέρνηση Μητσοτάκη. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η πρόσληψη 1000 ακόμη αστυνομικών για να στελεχώσουν την περίφημη «Ομάδα Προστασίας Πανεπιστημιακών

Ιδρυμάτων» ή κοινώς την πανεπιστημιακή αστυνομία. Αυτούς δηλαδή που θα υπάγονται στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη αλλά θα δρουν μέσα στα πανεπιστημιακά ιδρύματα.

Το σχέδιο του Υπουργείου όμως δε σταματά εκεί, καθώς με βάση κορυφαία αστική εφημερίδα, προβλέπεται επίσης η αύξηση του προσωπικού που απασχολείται στις περιπολίες και η χρήση νέων δίκυκλων μέσων, αλλά και σκύλων, προκειμένου να εντατικοποιηθεί η αστυνομική παρουσία στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας, ενέργειες με κόστος 4.850.000 εκατομμύρια ευρώ. Παράλληλα προετοιμάζεται η τοποθέτηση 392 αστυνομικών σε υπηρεσίες πρώτης γραμμής και σε νέες ειδικές ομάδες. Πιο συγκεκριμένα ο Μιχάλης Χρυσοχοΐδης σε μια στιγμή δημοκρατικής έμπνευσης αποφάσισε να δημιουργήσει 18 νέες ομάδες ΔΡΑΣΗ και 5 νέες ομάδες ΟΠΚΕ, οι οποίες θα δραστηριοποιούνται στην Αττική, με συνολικό κόστος 2.100.000 ευρώ. Μιλάμε για απίστευτα ποσά ειδικά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Τι να πει κανείς όμως όταν το έτος που μας πέρασε, να το έτος της πανδημίας και της κατάρρευσης των δημοσίων νοσοκομείων, ο γενικός γραμματέας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, Κωνσταντίνος Τσουβάλας δηλώνει περιχαρής ότι «τους τελευταίους 18 μήνες το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η ΕΛΑΣ υλοποιούν ένα εξαιρετικά μεγάλο και φιλόδοξο σχέδιο για τον εξοπλισμό των αστυνομικών υπηρεσιών» και ότι «μέσα σε 18 μήνες έχουν γίνει όσα δεν έγιναν 18 χρόνια». Απίστευτο, αλλά συνάμα εξηγήσιμο αν σκεφτεί κανείς πως το πανδημικό 2020, εκτός από τα 2.450 οχήματα όλων των τύπων που αποκτήθηκαν για την ελληνική αστυνομία, δαπανήθηκαν περίπου 20.000.000 για αγορά επιχειρησιακού εξοπλισμού και ατομικών εφοδίων προστασίας των αστυνομικών, στον οποίο περιλαμβάνονται 23.000 αλεξίσφαιρα γιλέκα, πάνω από 8.000 επιχειρησιακές στολές και πλήρης εξοπλισμός για 4.000 δικυκλιστές σε όλη την Ελλάδα.

Και αν οι παραπάνω αγορές μοιάζουν με προετοιμασία σε είσοδο σε εμπόλεμη ζώνη, οι φετινές δαπάνες μαρτυρούν ακόμη περισσότερα. Πιο συγκεκριμένα με βάση τα λεγόμενα ξανά του κυρίου Τσουβάλα, για το 2021, το Υπουργείο έχει στα σκαριά ένα νέο φιλόδοξο πρόγραμμα κόστους 23.000.000 ευρώ για αγορά μηχανο-

Θορυβούνται από επιμέρους κινηματικές πρωτοβουλίες και δράσεις με χαρακτηριστικότερες τις κινητοποιήσεις στο χώρο της εκπαίδευσης που έσπασαν τις αντισυνταγματικές απαγορεύσεις των συναθροίσεων.

κίνητου επιχειρησιακού εξοπλισμού, στον οποίο εκτός των άλλων περιλαμβάνονται 40-80 περιπολικά με ειδικά διαμορφωμένο ειδικό κλωβό για μεταφορά κρατουμένων και προσαχθέντων με κορωνοϊό, ή άλλα λοιμώδη νοσήματα, 4 ασθενοφόρα για την ΕΛΑΣ, 5 θωρακισμένα οχήματα και 4 ειδικά επιχειρησιακά αυτοκίνητα για ειδικές δράσεις, όπως αυτά που επιχείρησαν επίσης στον Έβρο τον περασμένο Μάρτιο και Απρίλιο.

Επιχειρησιακή αναβάθμιση

Βέβαια, όλες οι παραπάνω δαπάνες δεν έγιναν για το θεαθήναι. Αντιθέτως έχουν συγκεκριμένη στόχευση και επιχειρησιακή απόληξη. Η αστυνομία και ο τρόπος δράσης της αναδιρθώνονται με σκοπό την εμπέδωση μιας νέας κανονικότητας. Αυτής που αντιλαμβάνεται τη συλλογική έκφραση και την πολιτική κινητοποίηση ως «εχθρό» της δημοκρατίας και της ασφάλειας. Στην

πρόσφατη διαδικτυακή συνέντευξη τύπου σχετικά με το «νέο επιχειρησιακό σχέδιο για την αντιμετώπιση των συναθροίσεων», ο Μιχάλης Χρυσοχοΐδης δήλωσε: «Το 2021 η Αστυνομία αλλάζει εποχή, θα γίνει η ΕΛ.ΑΣ. του 21ου αιώνα... Η Αστυνομία αλλάζει γιατί ο κόσμος έχει αλλάξει». Μόνο που ο κόσμος είναι κυρίως σπίτι του τηρώντας τα υγειονομικά μέτρα. Δεν υπάρχει κάτι στην κοινωνία αυτή τη στιγμή που να δικαιολογεί τη «ρομποποίηση» της ελληνικής αστυνομίας.

Προφανώς, η κυβέρνηση προσέχει για να έχει. Ξέρουν τι έχουν μπροστά τους όταν λήξει η περίοδος της πανδημίας. Ήδη θορυβούνται από επιμέρους κινηματικές πρωτοβουλίες και δράσεις με χαρακτηριστικότερες τις κινητοποιήσεις στο χώρο της εκπαίδευσης που έσπασαν τις αντισυνταγματικές απαγορεύσεις των συναθροίσεων. Όλοι οι διεθνείς οικονομολόγοι συνηγορούν στο ότι ξεδιπλώνεται μια νέα τεραστίων δι-

ακυρωθεί το δρόμο

αστάσεων οικονομική ύφεση, που θα έχει πολιτικές και κοινωνικές προεκτάσεις. Έχοντας την εμπειρία της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης της ελληνικής κοινωνίας την περίοδο 2010-2015, η κυρίαρχη τάξη σπεύδει να πνίξει την κίνηση στο δρόμο από τη ρίζα της. Δε θέλει να την ξαναπατήσει. Αξιοποιεί συνεπώς την υγειονομική κρίση για να τη μετατρέψει σε κρίση συλλογικής έκφρασης και αντίστασης. Σε όλη αυτή την κατρακύλα σέρνεται και η ανύπαρκτη αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ που πριν τις γιορτές ζητούσε να δοθεί ένα ακόμη μηνιαίο στα παιδιά της ελληνικής αστυνομίας.

Έτσι, λοιπόν το σχέδιο Χρυσοχοΐδη περιλαμβάνει πράγματα ανήκουστα για μια κοινοβουλευτική δημοκρατία. Σε συνέχεια του ψηφισμένου νόμου για τον περιορισμό των διαδηλώσεων, γίνεται λόγος για υποχρεωτική γνωστοποίηση της πρόθεσης διοργάνωσης μίας δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης στην οικεία Αστυνομική Αρχή, για ορισμό αστυνομικού διαμεσολαβητή, ο οποίος θα είναι σε επικοινωνία με τους διοργανωτές, για ένα νέο *modus operandi* με βάση το οποίο θα αξιολογείται σε διαβαθμισμένη κλίμακα η επικινδυνότητα μιας διαδήλωσης, για κλιμακούμενη χρήση κατασταλτικών μέσων στις συναθροίσεις και για οριοθετημένο χώρο κίνησης των δημοσιογράφων στις διαδηλώσεις. Με λίγα

λόγια το Υπουργείο έχει μεπιδέψει την παρέλαση με τη διαδήλωση. Η πρώτη γίνεται υπό την οργάνωση και την καθοδήγηση των κρατικών και δημοτικών αρχών, η δεύτερη όμως όχι.

Το ακόμη πιο ενδιαφέρον είναι το πώς ντύνουν λεκτικά όλη αυτή τη στρατιωτικοποίηση και παρεμβατικότητα των σωμάτων ασφαλείας. Συγκεκριμένα γίνεται λόγος για «ήπια αστυνόμευση», «διαμεσολάβηση», «επικοινωνία», «ενεργητικό διάλογο». Λέξεις ωραίες για μια έκθεση ιδεών που όταν όμως μεταφράζονται σε πράξεις έχει πολύ πιο βάρβαρο πρόσωπο. Με βάση το σχέδιο Χρυσοχοΐδη, η εκτίμηση επικινδυνότητας μιας συνάθροισης θα πραγματοποιείται με τη χρήση δύο δεικτών: α) «τους κινδύνους που προκύπτουν από την ίδια τη συνάθροιση» και β) «από την τρωτότητα της». Οι παραπάνω δείκτες αποτελούν ρητές αοριστίες χωρίς κανένα εχέγγυο διασφάλισης και πραγματοποίησης μιας διαδήλωσης. Αντιθέτως τα αστυνομικά όργανα επιφορτίζονται με την εξουσία της αποκλειστικής απόφασης σχετικά με το αν μπορεί ή όχι να πραγματοποιηθεί μια κινητοποίηση. Κάπως έτσι άλλωστε σε μια πρόβα τζενεράλε είδαμε ξανά τον αρχηγό της αστυνομίας να παίρνει απόφαση για απαγόρευση των δημόσιων συναθροίσεων άνω των 100 ατόμων.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι απέναντι

στις μεθοδεύσεις της κυβέρνησης Μητσοτάκη διατρανώνουν την αντίθεσή τους και άτομα υπεράνω υποψίας για αριστεριστική παρέκκλιση. Συγκεκριμένα, ο διευθυντής του Βήματος Αντώνης Καρακούσης δήλωσε στο Twitter πως «Κανένας νόμος, καμία διάταξη αστυνομικών δυνάμεων δεν μπορεί να αποτρέψει ή να ανακόψει την κοινωνική δυναμική. Η Ιστορία διδάσκει πως όταν αναπτύσσεται η κοινωνική δυναμική τίποτε δεν μπορεί να την συγκρατήσει. Ας το γνωρίζουν όσοι νομοθετούν... εν κενώ». Την ίδια στιγμή πλήθος ακαδημαϊκών συγκεντρώνει υπογραφές ενάντια στην πανεπιστημιακή αστυνομία, για την οποία με την παρούσα μορφή της έχει δηλώσει την αντίθεσή της μέχρι και η Σύνοδος Πρυτάνεων υπερασπιζόμενη την έννοια του αυτοδιοίκητου των δημοσίων πανεπιστημίων.

Σημαντικές αντιδράσεις όμως υπάρχουν και από δημοσιογράφους και φωτορεπόρτερ που κάνουν λόγο για φήμωση του Τύπου. Συγκεκριμένα ο Μάριος Λώλος, πρώην πρόεδρος της Ένωσης Φωτορεπόρτερ Ελλάδος, που στο παρελθόν είχε υπάρξει δέκτης αστυνομικής επίθεσης, σε ανάρτησή του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σημείωσε πως το «99% των επιθέσεων που έχουμε υποστεί ως φωτορεπόρτερ είναι από όργανα της ΕΛ.ΑΣ και όχι από διαδηλωτές (...) κανένας Υπουργός Προ.Πο δεν μπορεί να μας υποδείξει πως θα κάνουμε την δουλειά μας και από που. Αυτά είναι λυμένα χρόνια μέσα στις δημοκρατίες. Έλεγχος της εικόνας σημαίνει κατάλυση της Ελευθερίας του Τύπου». Παράλληλα σε κοινή ανακοίνωσή τους η ΕΣΗΕΑ και η ΕΦΕ εκφράζουν την αντίθεση τους στο σχέδιο Χρυσοχοΐδη και τονίζουν πως «με την "οριοθέτηση" των δημοσιογράφων, όπως αποτυπώνεται στο ως άνω σχέδιο, βαρύ πλήγμα δέχεται άμεσα η ενημέρωση των πολιτών, η οποία αποτελεί έναν εκ των πυλώνων της δημοκρατίας».

Συλλογική αντίσταση

Είναι δεδομένο ότι ανοίγεται μπροστά μας μια νέα πραγματικότητα. Μια πραγματικότητα που θέτει αυξημένες προκλήσεις στο κίνημα και την Αριστερά σε μια περίοδο που το κράτος έχει καταφέρει να θωρακιστεί τόσο σε επίπεδο επικοινωνιακής διαχείρισης, όσο και σε επίπεδο κατασταλτικής ετοιμότητας. Χρειάζονται ευρείες πρωτοβουλίες που να θέτουν

επί τάπητος τις «καυτές πατάτες» και όχι να τις αποφεύγουν με θεωρητικολογία και αυτοαναφορικότητες. Η ενότητα, η μαζικότητα και ο ριζοσπαστισμός είναι οι συνεκτικοί δεσμοί για τη συσπείρωση και την αντεπίθεση ενός κόσμου που βυθίζεται στη συλλογική απελπισία και έλλειψη προοπτικής. Πρωτοβουλίες για την οικονομική στήριξη όσων δέχτηκαν πρόστιμα επειδή διαδήλωσαν, τοπικές δράσεις που να σπάνε το κλίμα αστυνομοκρατίας καθώς και απεργιακές κινητοποιήσεις που να θέτουν την κυβέρνηση προ των ευθυνών της είναι λίγα μόνο από αυτά που μπορούν να κρατήσουν ζωντανές τις συλλογικές αντιστάσεις. Ήδη οι συνεχόμενες φοιτητικές κινητοποιήσεις, οι επιμέρους απεργιακές δράσεις και οι μαθητικές αντιδράσεις δείχνουν το δρόμο.

Χρειάζονται όμως και συγκεκριμένες απαντήσεις. Τη στιγμή που η κυβέρνηση δαπανά δισεκατομμύρια σε *rafale* και φρεγάτες, που σκορπίζει δεκάδες εκατομμύρια στην ενίσχυση και τον εξοπλισμό της ελληνικής αστυνομίας και που μοιράζει λεφτά μέσα από επαναλαμβανόμενες λίστες Πέτσα, η ριζοσπαστική Αριστερά καλείται να μιλήσει για όσα δε μιλάει ο Τσίπρας και οι υπόλοιποι. Για την ανάγκη προσλήψεων γιατρών και νοσηλευτών, για δημιουργία ΜΕΘ, για μαζικά tests και εμβολιασμούς, για αποσυμφόρηση των ΜΜΜ, για υγειονομική στήριξη των σχολείων και των πανεπιστημίων. Γύρω από αυτά τα αιτήματα οφείλει να συσπειρωθεί ένας κόσμος που βλέπει την υγεία του να κινδυνεύει, το εισόδημά του να εξαφανίζεται και το μέλλον του να είναι αστυνομοκρατούμενο. Οι κινητοποιήσεις του φθινοπώρου έδειξαν το δρόμο, ξεγυμνώνοντας την υποκρισία της κυβέρνησης που στο όνομα της υγειονομικής πρόληψης εφάρμοσε ένα εγκληματικό κατασταλτικό σχέδιο χωρίς καμία υγειονομική μέριμνα.

Οι μήνες που έρχονται είναι σίγουρα δύσκολοι, όμως καμία κυβέρνηση δεν κατάφερε να επιβιώσει στηριζόμενη μόνο στη δύναμη της αστυνομίας. Αυτό θα έπρεπε να το γνωρίζουν καλά όσοι τα προηγούμενα χρόνια βρέθηκαν σε θέσεις εξουσίας. Αν δεν το κατάλαβαν, μπορούμε να τους το θυμίσουμε εμείς μέσα από τους αγώνες μας για έναν κόσμο χωρίς αυθαιρεσία, βαναυσότητα και καταστολή.

Το #MeToo στις ΗΠΑ

Από την καταγγελία σ

Της Κατερίνας Καλλέργη

Μετά τις αποκαλύψεις της Σοφίας Μπεκατώρου, μία μετά την άλλη γυναίκες βρίσκουν την δύναμη να καταγγείλουν δημόσια τους κακοποιητές τους, ενώ αναπτύσσεται ένα τεράστιο κύμα υποστήριξης προς τις επιζηήσασες κακοποίησης. Οι διαστάσεις που έχει πάρει τις τελευταίες μέρες αυτό το κύμα καταγγελιών μας επιτρέπει να πούμε ότι ζούμε το ελληνικό #MeToo. Αξίζει να μελετήσουμε την πρόσφατη προϊστορία αυτού του κινήματος στις ΗΠΑ, καθώς έχει πολλά χρήσιμα συμπεράσματα.

Από το Μπρονξ στο Χόλυγουντ

Το #MeToo έγινε διεθνώς γνωστό τον Οκτώβριο του 2017, όταν σειρά από ηθοποιούς, μοντέλα και εργαζόμενες στο Χόλυγουντ βγήκαν μπροστά και μίλησαν για την σεξουαλική παρενόχληση που έχουν υποστεί στον χώρο εργασίας τους. Όμως δεν ξεκίνησε τότε εκεί. Η αρχή του κινήματος #MeToo βρίσκεται δέκα χρόνια πριν, στην προσπάθεια της μαύρης ακτιβίστριας από το Μπρονξ, Τάρανα Μπερκ, να ανοίξει μια δημόσια συζήτηση μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες όπως το MySpace για τη βία και την κακοποίηση που υφίστανται οι μη προνομιούχες γυναίκες (μαύρες, λατίνες, ΛΟΑΤΚΙ+, φτωχές), οι οποίες συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε δίκτυα υποστήριξης. Παρά τις προσπάθειες της Τάρανα Μπερκ, το κίνημα του #MeToo έμεινε σε σχετική αφάνεια για πάνω από δέκα χρόνια, μέχρι που γιγαντώθηκε το φθινόπωρο του 2017.

Το γεγονός που άλλαξε τα πράγματα ήταν οι καταγγελίες κυρίως απέναντι στον Χάρβεϊ Γουάινσταϊν, από 6 γυναίκες για βιασμό και δεκάδες άλλες για παρενόχληση. Αυτό προκάλεσε ένα κύμα αποκαλύψεων στο χώρο του Χόλυγουντ, από εκατοντάδες ηθοποιούς και σκηνοθέτριες για τις δικές τους εμπειρίες έμφυλης βίας στον εργασιακό χώρο του Χόλυγουντ. Οι γυναίκες αυτές έχουν δυνατότητες που η Τάρανα Μπερκ δεν είχε: είναι διάσημες, σχετικά ασφαλείς πλέον απέναντι στην εξουσία των κακοποιητών τους, με μεγαλύτερη πρόσβαση στο δημόσιο λόγο. Στον καπιταλιστικό κόσμο που ζούμε, κάποιες γυναίκες έχουν περισσότερες πιθανότητες να βρουν αυτιά έτοιμα να ακούσουν για τη σεξουαλική τους κακοποίηση. Αξιοποίησαν αυτό τους το προνόμιο με τον πιο θετικό τρόπο: για να μιλήσουν για τον ελέφαντα στο δωμάτιο που επί χρόνια αγνοούνταν, τη σεξουαλική παρενόχληση

στους χώρους δουλειάς. Λίγες μέρες μετά τις καταγγελίες των ηθοποιών, το ζήτημα ήταν πρώτο θέμα σε όλα τα ΜΜΕ, και το #MeToo το πιο διάσημο χάσταγκ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Όμως μια άλλη αλλαγή που είχε μεσο-λαβήσει ήταν η άνοδος του φεμινιστικού κινήματος. Το 2017 ήταν η χρονιά των τεράστιων Πορειών Γυναικών κατά την ορκομοσία Τραμπ το Γενάρη και της απόπειρας για ριζοσπαστική φεμινιστική απεργία το Μάρτη. Σε αυτό το κλίμα, οι γυναίκες του Χόλυγουντ, λειτουργώντας ως «μεγάφωνο», άνοιξαν το δρόμο για όσες δεν έχουν αυτήν την ευκολία, για όσες μια καταγγελία μπορεί να σημαίνει απόλυση και ακόμα μεγαλύτερη φτώχεια.

Απέναντι στην ενσωμάτωση και την υποτίμηση

Η πρώτη αντίδραση του συστήματος ήταν να προσπαθήσει να το ενσωματώσει, με υποκριτική κι ανώδυνη ρητορική «στήριξη», αποστερώντας του τα ριζοσπαστικά του χαρακτηριστικά. Αυτό ασφαλώς δεν έγινε ανώδυνο. Καθώς το σύστημα υποχρεωνόταν να «θυσιάσει» κάποιους ανθρώπους του για να αντιμετωπίσει τη γενικευμένη οργή, υπήρξαν κάποιες μικρές νίκες εναντίον ισχυρών κακοποιητών όπως ο Γουάινσταϊν κ.ά. Παρόλα αυτά, αυτές οι καλοδεχούμενες καταδίκες, είχαν στόχο να λειτουργήσουν και ως απόπειρα να αποσπάσουν την προσοχή από τη μεγάλη εικόνα: απομονώνοντας κάποιους κακούς και μεταθέτοντας τις ευθύνες μόνο σε ατομικό επίπεδο δημιουργήθηκε μια εικόνα που όριζε τις κακοποιήσεις ως «λάθη» και «ατυχή συμβάντα». Με άλλα λόγια, δεν φτάνει το σύστημα που αναπαράγει τον σε-

Η συστηματική οργάνωση και δράση έφερε κινητοποιήσεις, προκάλεσε έρευνες που αποκάλυπταν το μέγεθος του προβλήματος στους χώρους δουλειάς, διαμόρφωσε αιτήματα για κάθε χώρο που κινητοποιούσαν.

ξισμό και τις έμφυλες διακρίσεις, δίνοντας τη δύναμη σε άντρες με εξουσία να παρενοχλούν ανενόχλητοι, καθώς ξέρουν ότι πιθανότατα δεν θα έχουν καμία συνέπεια καθώς προστατεύονται από την ίδια τους την κοινωνική θέση, αλλά κάποιοι κακοί άντρες που αρπάζουν αυτή την ευκαιρία.

Σε αυτή τη φάση, εμφανίστηκαν είτε κακοπροαίρετες κριτικές που απαξίωναν το ζήτημα ως «θέαμα» είτε καλοπροαίρετες ανησυχίες ότι όλα αυτά αφορούν «την κορυφή του παγόβουνου». Αυτός ο κίνδυνος θα υπήρχε αν η πρωτοβουλία κινήσεων έμενε στα χέρια των μεγάλων στούντιο ή του κράτους, αλλά οι επικριτικές φωνές υποτιμούσαν τις δυνατότητες που είχε ανοίξει το #MeToo. Μακριά από την προσοχή των μεγάλων ΜΜΕ, αλλά κατακλύζοντας τα κοινωνικά δίκτυα, εκατομμύρια «άνωνυμες» εμπνέονταν να σπάσουν τη σιωπή τους. Την καλύτερη απάντηση έδωσε η Alianza Nacional de Campesinas, η ένωση των λατινικών γυναικών που εργάζονται στις φάρμες των ΗΠΑ. Στις 12 Νοεμβρίου του 2017, στο φόντο των τότε καταγγελιών, πραγματοποιήθηκε στους δρόμους του Χόλυγουντ μια πορεία χιλιάδων με τίτλο «Να πάρουμε πίσω τους χώρους δουλειάς». Με αφορμή αυτήν τη κινητοποίηση, οι «καμπεσίνας» έβγαλαν ανακοίνωση

στήριξης στις εργαζόμενες στο Χόλυγουντ όπου δήλωναν: «Παρότι δουλεύουμε σε πολύ διαφορετικά περιβάλλοντα, μοιραζόμαστε την κοινή εμπειρία της θυματοποίησης από άτομα που έχουν την δύναμη να μας απολύσουν, να μας βάλουν σε μαύρες λίστες και γενικά να απειλήσουν την σωματική και οικονομική μας ασφάλεια [...] θέλουμε να ξέρετε ότι δεν είστε μόνες. Σας πιστεύουμε και στεκόμαστε δίπλα σας». Οι λατίνες εργαζόμενες στις φάρμες, βιώνουν τον απόλυτο εκβιασμό: όχι απλά μια καταγγελία μπορεί να οδηγήσει στο να απολυθούν και να μην ξαναβρούν δουλειά, αλλά καθώς πολλές από αυτές βρίσκονται στις ΗΠΑ χωρίς χαρτιά, μπορεί να οδηγηθούν και σε απέλαση, μαζί με τις οικογένειές τους. Κι όμως, αναγνώρισαν όσα τις ενώνουν με τις ηθοποιούς και τις εργαζόμενες στο Χόλυγουντ -την κακοποίηση στον χώρο δουλειάς- και βρήκαν την αφορμή και τον τρόπο να μιλήσουν για την δικιά τους εντελώς διαφορετική ιστορία καταπίεσης και εκμετάλλευσης.

Σεξιστική αντίδραση

Καθώς το #MeToo συνεχιζόταν και εξαπλωνόταν, εμφανίστηκε η άλλη εκδοχή της συστημικής αντιμετώπισης. Απέναντι στην αυξανόμενη ορατότητα που κατα-

τη διεκδίκηση

κτούσε ο αγώνας ενάντια στην έμφυλη βία και καταπίεση, εκδηλώθηκε στις ΗΠΑ και μια «σεξιστική αντεπίθεση», κυρίως όταν οι καταγγελίες άρχισαν να θίγουν ισχυρά πολιτικά στελέχη (με εντυπωσιακές αποκαλύψεις για το πώς «χειρίζεται» το Κογκρέσο αυτές τις υποθέσεις) Πιο «δειλά» από τους Δημοκρατικούς (όταν καταγγέλθηκε πχ δικό τους στέλεχος), πιο «ωμά» από τους Ρεπουμπλικάνους, με τον τότε Πρόεδρο των ΗΠΑ, με 19 καταγγελίες εις βάρος του, να εξεγείρεται ενάντια σε μια «τρομακτική εποχή για τους νεαρούς άνδρες στις ΗΠΑ...». Οι μέχρι πρότινος «γενναίες γυναίκες» έγιναν τώρα «υπερβολικές», «νέο-πουριτανές», και «φιλελεύθερος όχλος με ακραίες απόψεις που απειλεί την ασφάλεια τίμιων ανδρών».

Το αφήγημα ότι πλέον δεν θα επιτρέπεται ούτε το καλοπροαίρετο φλερτ είναι γνωστό σε όλους/ες μας. Ξαφνικά οι αντιδραστικοί ενδιαφέρθηκαν για το τεκμήριο την αθωότητας και τις «καταστροφές ανθρώπων». Ήταν μια αντιστροφή της πραγματικότητας: αν η αστυνομία, τα δικαστήρια, το κράτος αντιμετώπιζαν δίκαια τις καταγγελίες, δεν θα υπήρχε η ανάγκη του #MeToo. Ήταν επίσης υποκρισία, που φαίνεται ξεκάθαρα με μια έστω επιφανειακή ματιά στο αμερικανικό δικαστικό σύστημα, όπου φτωχοί, μαύροι και λατίνοι καταδικάζονται -συχνά και με την θανατική ποινή- με μηδενικά στοιχεία (βλέπε και την υπόθεση των 5 του Σέντραλ Παρκ, όπου πέντε μαύρα αγόρια καταδικάστηκαν με μόνο στοιχείο ότι βρισκόνταν στο γιγαντιαίο Σέντραλ Παρκ την ώρα που έγινε ένας βιασμός).

Από το Χόλιγουντ στο δρόμο

Απέναντι στις μυλόπετρες της ενσωμάτωσης και της σεξιστικής αντεπίθεσης, η απάντηση δόθηκε μέσα στο 2018, όταν «κινήθηκε το παγόβουνο». Πολλές εργαζόμενες γυναίκες μετέφεραν τον αγώνα στους χώρους δουλειάς τους, απευθύνθηκαν σε συναδέλφισσες και συναδέλφους τους, οργάνωσαν κινητοποιήσεις.

Υπήρξε το «#MeToo McDonalds». Οι εργαζόμενες σε αυτόν τον καπιταλιστικό κολοσσό απέργησαν απαιτώντας να μπει ένα τέλος στη σεξουαλική παρενόχληση που βιώνουν στα φαστφουντάδικα. Αυτό συνέβη και ως συνέχεια των αγώνων των εργαζομένων για αύξηση του ωρομισθίου στα 15 δολάρια την ώρα. Η συλλογικότητα που είχε κατακτήσει το λεγόμενο «Fight for 15», σε ένα δύσκολο ασυνδικαλιστό χώρο με πολλές μαύρες και λατίνες εργαζόμενες, είναι εμφανές ότι έδωσε την αυτοπεποίθηση σε αυτές τις γυναίκες να απεργήσουν και για τη σεξουαλική παρενόχληση.

Ακόμα και η Google, το απόλυτο με-

γαθήριο, με το «κοινωνικά ευαίσθητο» προσωπείο των εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, δεν έμεινε ανέγγιχτη: Μετά τη γνωστοποίηση ότι είχε προστατέψει τον Άντι Ρούμπιν, πρώην μεγαλοστέλεχος της θυγατρικής Android, από καταγγελίες για σεξουαλική παρενόχληση συναδελφισσών του, οργάνωθηκε μια απεργία στην οποία συμμετείχαν πάνω από 20.000 εργαζόμενες/οι σε δεκάδες χώρες ταυτόχρονα, απαιτώντας μια σειρά πρόνοιες για τη διαχείριση καταγγελιών μέσα στην Google αλλά και αντιμετώπιση της εργασιακής ανισότητας για τις γυναίκες στην εταιρεία. Ήταν μια εντυπωσιακή απεργία ως «ταυτόχρονη διεθνής κινητοποίηση» και η πρώτη μαζική απεργία μέχρι τότε στην υψηλή τεχνολογία. Δεν είναι τυχαίο ότι μετά από αυτό άρχισαν οι πρώτες σκέψεις και απόπειρες συνδικαλισμού ευρύτερα στη Σίλικον Βάλεϊ.

Τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, στο Σικάγο, οι εργαζόμενες και οι εργαζόμενοι στα ξενοδοχεία οργάνωσαν μια μεγαλειώδη απεργία διαρκείας. Για πρώτη φορά στην ιστορία του κλάδου, μέσα στα άλλα αιτήματα της απεργίας ήταν να μπει και ένα τέλος στην σεξουαλική κακοποίηση που υφίστανται οι εργαζόμενες στον κλάδο-ειδικά οι καμαριέρες και οι καθαρίστριες. Μέσα στα συγκεκριμένα αιτήματα της απεργίας ήταν τα ξενοδοχεία να προσφέρουν στις εργαζόμενες ένα κουμπί πανικού το οποίο θα μπορούν να πατήσουν σε περίπτωση που δεχτούν σεξουαλική παρενόχληση, αλλά και η υποχρέωση της διεύθυνσης να αποκλείει τους θύτες από πελάτες. Αντίστοιχα αιτήματα έγιναν κτήμα και άλλων σωματείων ξενοδοχοϋπαλλήλων, μια χρονιά που οργάνωσαν πολλές

απεργιακές κινητοποιήσεις για όλα τα θέματα του κλάδου τους.

Στο Σαν Φρανσίσκο 100 εργαζόμενες ως επιστάτριες/καθαρίστριες δημοσίων χώρων ξεκίνησαν μια πορεία ως το Σακραμέντο για να μπει ένα τέλος στην σεξουαλική παρενόχληση που δέχονταν στις βραδινές βάρδιες. Μέσα στα αιτήματα τους ήταν να τους παρέχονται δωρεάν μαθήματα αυτοάμυνας αλλά και δίχτυ προστασίας ώστε να μπορούν να καταγγέλλουν τους ανωτέρους τους σε περιπτώσεις που τις παρενοχλούν σεξουαλικά.

Προχωρήματα

Στο φόντο του #MeToo λοιπόν, υπήρξαν προχωρήματα που αλλιώς πολύ δύσκολα θα είχαν επιτευχθεί, όπως οι καταδικαστικές αποφάσεις για κακοποιητές, η αύξηση των καταγγελιών στις Αρχές, οι πρωτοβουλίες οικονομικής στήριξης για τα δικαστικά έξοδα φτωχών γυναικών. Παράλληλα η συστηματική οργάνωση και δράση έφερε κινητοποιήσεις, προκάλεσε έρευνες που αποκάλυπταν το μέγεθος του προβλήματος στους χώρους δουλειάς, διαμόρφωσε αιτήματα για κάθε χώρο που κινητοποιούσαν. Πολλές από αυτές τις διεκδικήσεις προϋπήρχαν, όπως το αίτημα των αγρεγατριών για 24ωρη γραμμή καταγγελιών που θα εποπτεύεται από ανεξάρτητο συμβούλιο, των ίδιων των εργαζομένων. Αλλά μετά το #MeToo και το 2017, απέκτησαν τεράστια ώθηση.

Η αλλαγή τοπίου συμπυκνώθηκε στην υπόθεση του Μπρετ Κάβανο, όταν αυτός ο γνωστός για σεξουαλικές κακοποιήσεις άντρας προτάθηκε για τη θέση Ανώτατου Δικαστή. Τότε υπήρξε έντονη η αντιπαράβολή με το μακρινό 1991, όταν η Ανίτα Χιλ

κατήγγειλε τον Κλάρενς Τόμας που θα γινόταν Ανώτατος Δικαστής και στην ουσία «δικάστηκε» η ίδια κατά την διαδικασία ακρόασης, ενώ τα ΜΜΕ την «σταύρωναν». Το φθινόπωρο του 2018, η αντίδραση που υπήρξε, οι πορείες που έγιναν, η αυτό-οργάνωση στο δρόμο, στα πανεπιστήμια κ.ά. ήταν μεγαλειώδεις. Οι καταγγελίες της Κριστίν Μπλέιζι Φορντ εναντίον του Κάβανο ακούστηκαν πλατιά και η διαδικασία ακρόασης ήταν έστω αξιοπρεπής, καθώς εκατομμύρια στάθηκαν στο πλευρό της. Τελικά ο Κάβανο πήρε την ψήφο της Γερουσίας, σε ένα «ζήτημα τιμής» για τον Τραμπ και τους υπερασπιστές των «καλών ανδρών» των ελίτ πανεπιστημίων, υπενθυμίζοντας ότι έχουμε πολύ δρόμο μπροστά μας. Αλλά το εντυπωσιακό κίνημα που φώναζε «ακόμα πιστεύουμε την Ανίτα Χιλ – Πιστεύουμε και την Κριστίν Φορντ!» έδειξε ότι πολλά άλλαξαν στις συνειδήσεις μετά το #MeToo.

Όλα τα παρακάτω δείχνουν ότι το καπιταλιστικό σύστημα, απέναντι σε κινήματα όπως το #MeToo θα προσπαθήσει με κάθε τρόπο να τα μειώσει -είτε με την ενσωμάτωση είτε με την σεξιστική αντεπίθεση. Γιατί μπορεί να ξεκινούν ως «θέαμα» από την σόου μπίζνες, αλλά μπορούν να δώσουν το πάτημα σε εκατομμύρια γυναίκες, εργάτριες, μετανάστριες, ΛΟΑΤΚΙ+, μαύρες, λατίνες να αμφισβητήσουν συθέμελα τις βάσεις του σεξισμού, της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης που βιώνουν, και που μέσω αυτής συντηρείται και το καπιταλιστικό σύστημα. Προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να προσπαθήσουμε οργανωμένα, όπως οι γυναίκες στα πλατώ, τα φαστφουντάδικα, τα ξενοδοχεία, τους δρόμους των ΗΠΑ...

Πανεπιστήμια Θέλουμε δικαιοσύνη και προστασία απέναντι στους κακοποιητές

Των Κατερίνας Καλλέργη
και Φανής Λίλλη-Γαϊτάνη

Στον χώρο του Πανεπιστημίου, οι περιπτώσεις παρενοχλήσεων από καθηγητές φαίνεται να είναι ένα κοινό μυστικό που κρατάει χρόνια. Μια από τις πρώτες χαρακτηριστικές υποθέσεις έγινε γνωστή το 1997 και αφορούσε καθηγητή του Τμήματος Θεατρικών σπουδών του ΑΠΘ, ο οποίος συστηματικά παρενοχλούσε φοιτήτριες. Ο Σύλλογος Φοιτητών αποφάσισε την κατάληψη του κτηρίου μέχρι να αντιμετωπιστεί το ζήτημα, και έτσι ο συγκεκριμένος καθηγητής οδηγήθηκε σε απόλυση (ωστόσο συνέχισε κανονικά τη συνεργασία του με το ΚΘΒΕ...).

Καταγγελίες

Στο ΤΕΙ στις Σέρρες, ο καθηγητής Κωνσταντίνουδης καταδικάστηκε για απολαβή χρηματικών ποσών για να περάσει φοιτητές στο μάθημα. Οι συνομιλίες που βρίσκονται όμως στα χέρια της αστυνομίας δείχνουν πως ο συγκεκριμένος εκβίαζε επίσης τις φοιτήτριες του τμήματος

ζητώντας τους σεξουαλικές χάρες για να τις περάσει σε μάθημα. Για δεκατέσσερα χρόνια (από το 2004 έως το 2018) το γεγονός αυτό ήταν γνωστό, αλλά μόνο το 2018, μετά από έρευνα που έγινε για τα χρηματικά ανταλλάγματα ο καθηγητής καταδικάστηκε και του αφαιρέθηκε η έδρα.

Έχουν γίνει γνωστές δεκάδες αντίστοιχες υποθέσεις, οι οποίες δυστυχώς συχνά δεν είχαν ανάλογη αντιμετώπιση. Είναι λοιπόν παράλογο να ακούμε ότι οι υποθέσεις παρενόχλησης που έγιναν γνωστές το τελευταίο διάστημα έπιασαν τον ακαδημαϊκό κόσμο εξαπίνης. Η συστηματικότητα τέτοιων περιστατικών έγινε φανερή και από την πρόσφατη υπόθεση των μαζικών καταγγελιών ενάντια σε συνταξιοδοτημένο καθηγητή της Γεωλογίας, ο οποίος επί τριάντα χρόνια καλούσε φοιτήτριες στο γραφείο του και τις παρενοχλούσε σεξουαλικά. Οι καταγγέλουσες έχουν φτάσει τις εκατό και έχει εκκινήσει εισαγγελική έρευνα. Ανάλογο περιστατικό έγινε γνωστό και στη Φιλοσοφική του ΑΠΘ, όπου επί δύο δεκαετίες υπήρχε η φήμη ότι καθηγητής του Ιστορικού Αρχαιολογικού με πρά-

ξεις, λέξεις και σωματική βία παρενοχλούσε τις φοιτήτριες.

Γιατί τώρα

Πολλοί αναρωτιούνται γιατί γνωστοποιούνται τώρα αυτά τα περιστατικά. Οι ίδιες οι καταγγέλουσες απαντάνε με τον καλύτερο τρόπο. Το τι συνέβαινε ήταν γνωστό. Δεν υπήρχαν όμως οι δομές ή το σημερινό κλίμα υποστήριξης για να βοηθήσει τα θύματα να καταγγείλουν επίσημα. Ταυτόχρονα, η εξουσία που έχει ένας καθηγητής πάνω στις φοιτήτριες αποτελεί και έναν εκβιασμό: αν μιλήσεις θα κοπείς στο μάθημα, δεν θα τελειώσεις ποτέ την σχολή.

Το ίδιο κλίμα άτυπου εκβιασμού αναφέρουν και οι καταγγέλουσες στην Μαιευτική, σε μία από τις πιο σημαντικές υποθέσεις παρενόχλησης στον ακαδημαϊκό χώρο. Ο καθηγητής καλούσε τις φοιτήτριες στο ιατρείο του όπου τις παρενοχλούσε σεξουαλικά. Μετά από ανώνυμη καταγγελία, κινήθηκαν διαδικασίες εισαγγελικής έρευνας όπου τρεις κοπέλες βγήκαν μπροστά και κατήγγειλαν ως μάρτυρες κατηγορίας. Το ιδιαίτερα σημαντικό σε αυτή την υπόθεση είναι πως η παρουσία της Συνέλευσης Γυναικών 8 Μάρτη έξω από το

δικαστήριο οδήγησε στην περαιτέρω δημοσιοποίηση του γεγονότος –ένα γεγονός που αλλιώς θα είχε θαφτεί, όπως και πολλά αντίστοιχα. Η δημοσιότητα που πήρε, και το κύμα αλληλεγγύης, έδωσε τη δύναμη και σε άλλες γυναίκες να καταγγείλουν τον συγκεκριμένο καθηγητή, και αυτή την στιγμή οι καταγγέλουσες έχουν γίνει έντεκα. Ο καθηγητής αυτός συνεχίζει να διδάσκει κανονικά –ενώ η δίκη βρίσκεται σε εξέλιξη– και αυτό το γεγονός δείχνει πόσο μεγάλο είναι το ζήτημα της προστασίας των θυτών. Όμως, η αυξανόμενη δυναμική του φεμινιστικού κινήματος, η γνωστοποίηση τέτοιων υποθέσεων και το κύμα αλληλεγγύης είναι το προστατευτικό δίχτυ για όσες βρίσκουν την δύναμη να μιλήσουν. Απέναντι σε ένα κράτος αδιαφορίας, εμείς διεκδικούμε την δικαιοσύνη και την προστασία. Απαιτούμε την άμεση απομάκρυνση των κακοποιητών από την θέση τους και την παροχή δωρεάν ψυχολογικής και νομικής βοήθειας στα θύματα. Οι δυνατοί φοιτητικοί σύλλογοι, τα γραφεία ισότητας στις σχολές και η παρουσία κοινωνικών λειτουργών και ψυχολόγων είναι προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση και την αποτροπή ανάλογων περιστατικών

Γενική Γραμματεία «επιστροφής της γυναίκας στο σπίτι»;

Μετά την ανάληψη της κυβέρνησης από την Νέα Δημοκρατία, η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων μετονομάστηκε σε Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων και μεταφέρθηκε στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Μετά τον πρόσφατο ανασχηματισμό, ακολούθησε ακόμα μία υποβάθμιση: πλέον, η ΓΓΠF ονομάζεται Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων και υπάγεται στις αρμοδιότητες της υφυπουργού Εργασίας, τέως γενικού γραμματέως του θεσμού. Το ζήτημα της προστασίας της ισότητας των φύλων αντιμετωπίστηκε πρώτα σαν δευτερεύον και τελικά ως... τριτεύον μπροστά στα ζητήματα του «δημογραφικού προβλήματος» και της Οικογενειακής Πολιτικής.

Η αλλαγή αυτή είναι βαθιά ιδεολογική. Η κυβέρνηση όχι μόνο υποβαθμίζει τη Γραμματεία (ενώ θα έπρεπε

να ενισχυθεί επιπλέον), αλλά στέλνει το «σήμα» πως οτιδήποτε έχει να κάνει με τις γυναίκες και την ισότητα των φύλων πλέον θεσμικά σχετίζεται με την οικογένεια και τη δημογραφική πολιτική.

Ιδιαίτερα η επιλογή του όρου της «δημογραφικής πολιτικής» φανερώνει τον τρόπο με τον οποίο η κυβέρνηση της ΝΔ και η Δεξιά γενικότερα αντιμετωπίζει τα έμφυλα ζητήματα: ως ζήτημα αναπαραγωγής του έθνους. Η επίκληση στο «δημογραφικό πρόβλημα» πολύ συχνά συνοδεύει προσπάθειες για περιορισμό του δικαιώματος στην άμβλωση και γενικότερα των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων των γυναικών. Ταυτόχρονα, πόση ισότητα μπορεί να προωθηθεί από μια γραμματεία που συνδέει την ισότητα των φύλων με την οικογενειακή πολιτική; Πως σχετίζονται αυτά τα δύο αν όχι μέσα από την ταύτιση της γυναίκας με το ρόλο της μάνας, τον χώρο του σπιτιού και της οικογένειας;

Στο ακραίο νεοφιλελεύθερο πλαίσιο που ζούμε, όπου οι γυναίκες είναι οι

Θα έπρεπε να βοηθάει τις γυναίκες να απεμπλακούν από τον ρόλο τους αποκλειστικά ως μητέρες, νοικοκυρές και υπεύθυνες για τη φροντίδα της οικογένειας

φτωχότερες των φτωχών, πρώτες σε ανεργία και ανασφάλιστη εργασία, η αλλαγή αυτή τονίζει την υποτιθέμενη ευθύνη που έχουν να είναι οι φορείς της έννοιας της οικογένειας μέσα από την απλήρωτη οικιακή εργασία τους. Την ίδια στιγμή που μία Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων θα

έπρεπε να βοηθάει τις γυναίκες να απεμπλακούν από τον ρόλο τους αποκλειστικά ως μητέρες, νοικοκυρές και υπεύθυνες για τη φροντίδα της οικογένειας, η νέα Γενική Γραμματεία παίζει έναν «κόντρα ρόλο».

Αγνοώντας τα διαχρονικά αιτήματα του φεμινιστικού κινήματος για ανεξάρτητη ΓΓΠF μαζί με το Κέντρο Έρευνας για την Ισότητα των Φύλων, η κυβέρνηση της ΝΔ, επιλέγει να κάνει αυτή τη δυσμενή αλλαγή. Φανερώνεται έτσι η υποκρισία των στελεχών της κυβέρνησης που δηλώνουν την «αλληλεγγύη» τους στις γυναίκες που αυτή την περίοδο βρίσκουν το θάρρος να μιλήσουν για τις παρενοχλήσεις που έχουν υποστεί. Γίνεται καθαρό ότι η καταπίεση των γυναικών είναι κομμάτι της ιδεολογίας τους. Και είναι καθήκον του φεμινιστικού κινήματος να αναδείξει αυτή την υποκρισία και να διεκδικήσει μια Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων ενισχυμένη, στο πλευρό των θυμάτων της έμφυλης βίας αλλά και όλων των γυναικών.

Συνέντευξη με την Ιωάννα Κούρτοβικ

Νίκη στην απεργία πείνας του Δ. Κουφοντίνα

? Δεν είναι η πρώτη φορά που ο Δημήτρης Κουφοντίνης υποχρεώνεται να καταφύγει στο «έσχατο μέσο», για να διεκδικήσει αυτονόητα δικαιώματα. Πέντε απεργίες πείνας σε 18 χρόνια εγκλεισμού. Μπορείς να πεις δυο λόγια για το ιστορικό της αντιμετώπισής του από όταν φυλακίστηκε;

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Δ.Κ. ήταν ένας ειδικός κρατούμενος. Τόσο με την δήλωση του περί πολιτικής ευθύνης, όσο και με τη στάση του στη δίκη ανέτρεψε το σχέδιο διαχείρισης της υπόθεσης της 17N που είχε καταστρώσει τότε ο και σήμερα στην ίδια θέση υπουργός δημόσιας τάξης και ανάσχε την επίθεση ενοχοποίησης και απαξίωσης της αριστεράς την οποία βιώσαμε το 2002 με όλο εκείνο το κυνήγι μαγισσών. Αντίστοιχα με τη στάση του μέσα στη φυλακή προκαλούσε την εκτίμηση συγκρατούμενων και εργαζόμενων, γεγονός που ανέτρεπε επίσης τα σχέδια μιας ειδικής μεταχείρισης των δικασμένων για την 17N. Αυτά είναι ασυγχώρητα.

Έμεινε 16 χρόνια στο υπόγειο που κτίστηκε ειδικά για την 17N και τα τελευταία 2 χρόνια μεταφέρθηκε στις αγροτικές. Κι αυτό για κάποιους ήταν ασυγχώρητο.

? Στη σημερινή απεργία πείνας. Παρουσιάζεται μια φωτογραφική διάταξη που τον απομακρύνει από τις αγροτικές φυλακές, η οποία από μόνη της είναι μνημείο εκδικητικότητας. Και χρειάζεται να βάλει τη ζωή του σε κίνδυνο ακόμα και για να εφαρμοστούν έστω σωστά οι προβλέψεις ακόμα κι αυτής της διάταξης! Με ποια δικαιολογία; Έχουμε πάει πίσω ακόμα κι από τα λεγόμενα «αυτονόητα αστικοδημοκρατικά δικαιώματα»;

Στην Ελλάδα δεν έχουμε συνταγματικό δικαστήριο. Αν είχαμε, αυτός ο νόμος δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί. Αλλά και η Δικαιοσύνη θέλει ένα άλλο περιβάλλον για να μπορεί να λειτουργεί. Όταν το πολιτικό σύστημα εκτρέ-

πεται, δεν λειτουργεί ούτε η Δικαιοσύνη. Τότε παύουν να υπάρχουν και αυτονόητα δικαιώματα, ακόμη και τα αστικοδημοκρατικά. Οι δικαστές του Βόλου που έκοψαν την άδεια στον Δ.Κ. παρά την απόφαση του Αρείου Πάγου, ενέργησαν άραγε με αίσθημα δικαίου; Οι εισαγγελείς εκεί, που αφού του έδωσαν 3 φορές άδεια υποχρεώθηκαν να του την απορρίψουν έπραξαν σύμφωνα με τη συνείδησή τους;

? Υπάρχει μια αντίφαση. Η κρατική και μιντιακή προπαγάνδα επιχειρεί να αφαιρέσει κάθε πολιτική ιδιότητα από τον Δημήτρη Κουφοντίνα. Επιμένουν ότι είναι «κοινός εγκληματίας». Αλλά αναρωτιέται κανείς, επιφυλάσσει το κράτος τόσο ειδική-εκδικητική αντιμετώπιση για κάθε «κοινό εγκληματία»;

Ειδικά κελιά, ειδικές φυλακές, ειδικό νόμοι, ειδική μεταχείριση, απροκάλυπτες παραβιάσεις, χειραγώγηση δικαστών, δηλώσεις του πρωθυπουργού πριν και μετά την εκλογή του ειδικά για τον συγκεκριμένο κρατούμενο, λυσσαλέα προσπάθεια συκο-

φαντίας και απαξίωσης, σήμερα εξώθηση στα άκρα όρια της βιολογικής ύπαρξης. Δεν είναι αντιμετώπιση ενός κοινού κρατούμενου, αλλά ενός πολιτικού αντίπαλου.

? Εδώ ακόμα και η έκδοση του βιβλίου του προκάλεσε «σκάνδαλο». Θεωρήθηκε πρόκληση να μπουκν τα «απομνημονεύματα ενός ανθρώπου με αίμα στα χέρια του» στα ράφια των βιβλιοπωλείων. Ράφια γεμάτα με απομνημονεύματα «μεγάλων» στρατιωτικών ή πολιτικών «ηγετών» με πολύ περισσότερο αίμα στα χέρια τους, που όχι μόνο δεν εξέτισαν κάποια ποινή, αλλά παρασημοφορήθηκαν. Ηθικά, με όρους σεβασμού στην ανθρώπινη ζωή, δικαιούται ειδικά αυτός ο κόσμος -που δίνει και παίρνει τα παράσημα- να κρίνει τον Κουφοντίνα;

Όλοι έχουν δικαίωμα να κρίνουν, και εμείς να τους κρίνουμε. Όταν βγήκε το βιβλίο, μέλος της οικογένειας που κρατάει την παράδοση στην πολιτική

ζωή της χώρας είχε δηλώσει ιδιωτικά, ότι δεν τους πείραζε το βιβλίο, αλλά ο έκδοτης του. Θα τον τσάκιζαν είπε. Και νομίζω ότι τότε πράγματι ο Λιβάνης βρέθηκε στα δύσκολα. Η φίμωση του λόγου και ο ηθικός πόλεμος με τρομάζει, όχι η κριτική.

? Ο πειρασμός να εξηγηθούν όλα όσα περνάει ο ΔΚ με τις προθέσεις μιας φαιμίας και μιας Πρεσβείας είναι πολύ μεγάλος -και βάσιμος. Αλλά πέρα από αυτό, ένα ολόκληρο σύστημα συμπλέει στην εξόντωσή του. Αν ήμουν ένας έντιμος φιλελεύθερος, θα ντρεπόμουν για όσα γίνονται. Τι λέει για το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα αυτή η σιωπή ή και συναίνεση στην εκδικητικότητα;

Ο Δ.Κ. είναι μια διακριτή περίπτωση. Είναι όμως και μια άσκηση συμμόρφωσης. Στην κρίσιμη περίοδο που διανύουμε, η κοινωνία καλείται να πειθαρχεί, να εκπαιδεύεται στην υπακοή και στο φόβο, να αποδέχεται και να αφομοιώνει την καταστολή, να συνεργεί με φαινόμενα καταδοτισμού πρωτόγνωρα. Βιώνουμε μια στροφή στον συντηρητισμό και κρίση αξιών. Το αίτημα για περισσότερη φυλακή, αυστηροποίηση ποινών, χειρότερη φυλακή (!) έχει εμποτίσει ακόμη και δημοκρατικές συνειδήσεις. Δείτε με πόση ευκολία δεχόμαστε να σέρνονται άνθρωποι με χειροπέδες δίπλα μας, πόσο αγόγγυστα δεχόμαστε να βλέπουμε να προβάλλεται εκατοντάδες φορές μέσα σε μια μέρα η εικόνα κάποιου που τον τρέχουν με κεφάλι πρόχειρα κουκουλωμένο και σκυμμένο ταπεινωτικά κάτω από το χέρι κάποιου ένστολου ενώ του έχουν περάσει τις χειροπέδες στην πλάτη. Και δεν αντιδρούμε, δεν αγανακτούμε.

? Τι ζητάτε από το κράτος και τι περιμένετε σήμερα;

Το υπουργείο διατείνεται ότι εκβιάζεται. Εκβιάζει ο δεσμώτης το θηρίο που του τρώει τις σάρκες. Δεν παρακαλάει κανέναν. Ο καθένας παίρνει τις ευθύνες του και υφίσταται τις συνέπειες για ό,τι κάνει. Και ο απεργός και αυτοί που τον εξωθούν σήμερα στο θάνατο ή στην αναπηρία.

Συνέντευξη με τον Βαγγέλη Κουμαριανό, διδάσκοντα Κοινωνικής

«Ο νεοφιλελευθερισμός παρά κρίσεις, ανισότητες και αποστ

? Θα είσαι ομιλητής στην εκδήλωση των 8 δημοτικών κινήσεων όπου μαζί με τον Αποστόλη Καψάλη και τον Νίκο Κουραχάνη, θα παρουσιάσετε τμήματα από επεξεργασίες σας για την κοινωνική πολιτική στην εποχή της πανδημίας. Πες μας κάποια πράγματα σε σχέση με αυτό.

Το Σάββατο 6 Φεβρουαρίου, στις 7 το απόγευμα, θα συμμετέχουμε στην εκδήλωση «Η κοινωνική πολιτική στην εποχή της πανδημίας». Διοργανωτές της εκδήλωσης είναι 8 η παράταξη Ανυπότακτη Αθήνα, ο Ανυπότακτος Κορυδαλλός – Ριζοσπαστική Προοδευτική Δημοτική, το Ασυνβίβαστο Ίλιον, το Δίκτυο Πολιτών Χολαργού – Παπάγου, Ζωγράφου Ανυπότακτη Πόλη, η Κίνηση Πολιτών Νίκαια – Ρέντη «Κόντρα στο Ρεύμα», Ρήγμα στα Δυτικά (Αιγάλεω) και η Ριζοσπαστική Ενωτική Κίνηση Βύρωνα. Η εκδήλωση θα έχει τα χαρακτηριστικά παρέμβασης στη συγκυρία, η οποία χαρακτηρίζεται από τη συνέχιση και κλιμάκωση των νεοφιλελεύθερων πολιτικών λιτότητας και απορρύθμισης, όπως αυτές αναγνωρίζονται στην Έκθεση Πισσαρίδη, όσο και τις πολιτικές που εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση της πανδημίας και των συνεπειών της.

Η Ελλάδα μπαίνει στην πανδημική κρίση χωρίς να έχει βγει από μία δεκαετία κρίσης. Παρατηρούμε ένα κοινό μοτίβο ατομικής ευθύνης και ενοχοποίησης. Από το «μαζί τα φάγαμε» η ατομική ευθύνη ανακαταλαμβάνει το επίκεντρο του συστημικού δημόσιου λόγου. Αυτή τη φορά για τη νομιμοποίηση της έλλειψης πολιτικών της συλλογικής προστασίας του πληθυσμού (υγειονομικής, κοινωνικής, οικονομικής) αλλά και για τη ενοχοποίηση «ανεύθυνων» ομάδων του πληθυσμού. Η στοχοποίηση κοινωνικών ομάδων επανέρχεται. Συνδικαλιστές γιατροί διώκονται επειδή ζητούν ενίσχυση του ΕΣΥ εν μέσω απαγόρευσης δημόσιων συναθροίσεων. Ο συνδικαλισμός δέχεται τα βέλη των ΜΜΕ, εκτός κι αν πρόκειται για προβλεπόμενους συνδικαλιστές σωμάτων ασφαλείας. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Λοιμωξιολόγων ενημερώνει ότι δεν είναι εφικτή η ενίσχυση των μέσων μαζικής μεταφοράς και ο Υπουργός βάζει σε αντιπαράθεση την ενίσχυση των λεωφορείων με το ύψος των συντάξεων.

Προκύπτει εύλογα ένας προβληματισμός προς συζήτηση για το κατά πόσο οι πολιτικές που υιοθετούνται με αφορμή ή ως άλλοθι την πανδημία συνιστούν μια ποιοτική αλλαγή στις ακολουθούμενες πολιτικές ή έχουμε να κάνουμε με μια συνέχιση πολιτικών και απλά η κρίση δημόσιου χρέους δίνει τη σκυτάλη στην υγειονομική κρίση.

? Με όρους κοινωνικού κράτους είναι εμφανές πως κινούμαστε προς την περαιτέρω εμβάθυνση των νεοφιλελεύθερων προταγμάτων, (δηλαδή εξατομίκευση και επανεμπνευματοποίηση των παροχών, ΜΚΟποίηση και ιδιωτικοποίηση των αντίστοιχων δομών και αντίστοιχη απόσυρση του κράτους). Διαπιστώνετε κάποιες τομές σε σχέση με το παρελθόν και όσα εφαρμόστηκαν μετά την κρίση του 2008; Πως αποτιμάτε τις τρέχουσες εξελίξεις, γενικά και ειδικά για την Ελλάδα.

Η νεοφιλελεύθερη ατζέντα μεταρρυθμίσεων από το 2008 και μετά αποτελεί ένα ευρύτερο πλαίσιο πειθάρχησης της εργασίας σε δύο διακριτά εννοιολογικά πεδία, αυτό της μείωσης των εργατικών δικαιωμάτων, και αυτό της μείωσης τον περιορισμό των κοινωνικών δικαιωμάτων, με τη μορφή κοινωνικών παροχών και δημόσιων υπηρεσιών.

Πρότι στην πράξη εμφανίζονται μαζί, οι ίδιες στρατηγικές ελέγχου και πειθάρχησης της εργασίας μπορούν να αναλυθούν ως δύο διακριτές διαδικασίες. Μια διαδικασία δομικής πειθάρχησης της εργασίας και μια μορφή οργανωτικής πειθάρχησης της εργασίας (μείωση του ρόλου της συλλογικής έκφρασης των εργαζομένων και ιδίως των συνδικάτων). Η οργανωτική πειθάρχηση της εργασίας έγκειται ιδίως στη θεσμική και ουσιαστική αποδυνάμωση και παρακώλυση της λειτουργίας των οργανωμένων μορφών εκπροσώπησης της εργασίας. Η δομική πειθάρχηση της εργασίας αναφέρεται σε διαδικασίες πρόσδεσης των εργαζομένων στο κράτος και στον εργοδότη, σε διαδικασίες πρόσδεσης των εργαζομένων στην ευρύτερη λειτουργία των χρηματογορών (κεφαλαιοποιητικές συντάξεις), την εμπορευματοποίηση της εργασίας

και της κοινωνικής προστασίας, τη μετακύλιση ευθυνών στα άτομα.

Η διαχείριση της κρίσης της πανδημίας αποτελεί συνέχεια και κλιμάκωση των εξελίξεων που ήδη δρομολογήθηκαν την περασμένη δεκαετία. Τα αντιλαϊκά μέτρα λαμβάνονταν παρά τις έντονες κοινωνικές αντιδράσεις και κινητοποιήσεις, πλέον όμως υιοθετούνται με ταχείς ρυθμούς, ενώ οι δημόσιες συναθροίσεις απαγορεύονται. Ενώ στο όνομα της δημοσιονομικής

Αυταρχισμός και νεοφιλελευθερισμός αρχίζουν να συνδυάζονται όλο και πιο συχνά αφήνοντας να δημιουργείται ένα αμάλγαμα αυταρχικού νεοφιλελευθερισμού ως η κυρίαρχη μορφή του νεοφιλελευθερισμού σήμερα, η οποία συνδυάζει τη σιδερένια γροθιά με το βελούδινο γάντι, την κρατική επιβολή με την οικονομική ευελιξία.

προσαρμογής εφαρμόστηκαν πολιτικές αυστηρής λιτότητας σε κοινωνικά αγαθά, όπως αυτό της δημόσιας υγείας, πλέον μειώνεται ο προϋπολογισμός της δημόσιας υγείας εν μέσω πανδημίας. Ενώ η περασμένη δεκαετία σηματοδεύτηκε παγκοσμίως από την πλήρη ή μερική διάσωση των ιδιωτικών προγραμμάτων ασφάλισης γήρατος από τα κράτη, για το 2021 προωθείται η κεφαλαιοποίηση-ιδιωτικοποίηση της επικουρικής ασφάλισης στην Ελλάδα.

Πρόκειται σίγουρα για μία μορφή αναβάθμισης των νεοφιλελεύθερων πολιτικών, η οποία ενδεχομένως διευκολύνεται από τον φαινομενικά απολιτικό χαρακτήρα της πανδημίας. Σε ποιο βαθμό αποτελούν τομές είναι προς αξιολόγηση και απαιτεί ενδεχομένως το τέλος της διανομής φάσεων χαλαρού και αυστηρού εγκλεισμού.

? Στο εισαγωγικό σημείωμα του συλλογικού σας έργου κάνετε επίσης ειδικές αναφορές ως προς την στροφή στον αυταρχισμό. Αυτό είναι κάτι πολύ ορατό με όρους κρατικής καταστολής, αλλά με όρους κοινωνικού κράτους πως μεταφράζεται αυτή η στροφή;

Θεωρούμε ότι είναι ερμηνευτικά χρήσιμη η προσέγγιση των εξελίξεων με όρους αυταρχικού νεοφιλελευθερισμού ακόμα και στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής. Ο αυταρχικός νεοφιλελευθερισμός, σε αντίθεση με τον παραδοσιακό αντι-κρατιστικό φιλελευθερισμό, διασφαλίζει ότι θα υπάρχει περισσότερο κράτος στο όνομα περισσότερης αγοράς και περισσότερης (οικονομικής) ελευθερίας. Αναφερόμαστε στην τάση ανάπτυξης ενός αυταρχικού νεοφιλελευθερισμού που εντοπίζουμε στην κοινωνική πολιτική σε διαφορετικούς βαθμούς και με διάφορες εκδοχές.

Για τους θιασώτες του νεοφιλελευθερισμού, που ταυτίζουν τις αγορές με τη δημοκρατία και την ελευθερία, αυτός ο συνδυασμός αυταρχισμού και νεοφιλελευθερισμού ενδεχομένως να φαντάζει παράδοξος. Παρόλα αυτά ο αυταρχικός νεοφιλελευθερισμός επιτρέπει σε εθνικές κυβερνήσεις τόσο να προωθούν την οικονομική ανταγωνιστικότητα και τις νεοφιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις όσο και να διασφαλίζουν την πειθάρχηση της κοινωνίας. Αυταρχισμός και νεοφιλελευθερισμός αρχίζουν να συνδυάζονται όλο και πιο συχνά αφήνοντας να δημιουργείται ένα αμάλγαμα αυταρχικού νεοφιλελευθερισμού ως η κυρίαρχη μορφή του νεοφιλελευθερισμού σήμερα, η οποία συνδυάζει τη σιδερένια γροθιά με το βελούδινο γάντι, την κρατική επιβολή με την οικονομική ευελιξία.

Ο αυταρχικός νεοφιλελευθερισμός είναι μία διαδικασία μετατόπισης των δικαιωμάτων από τους πολίτες στις επιχειρήσεις στην αγορά εργασίας, την ιδιοκτησία, το κεφάλαιο όσο και την οικογένεια, την εκκλησία και την φυλετική καθαρότητα, γενικά μιλώντας στην εξουσία της αυθεντίας και των μονοδρόμων. Επιπλέον, η καλλιέργεια ενός πλαισίου διαρκούς ευελιξίας, ανασφάλειας, αβεβαιότητας και φόβου για τους εργαζόμενους, τους αφήνει στην απόλυτη εξου-

Πολιτικής στο Πάντειο γει διαρκώς αθεροποίηση»

σία του εργοδότη. Η τεχνοκρατική και απολιτική προσέγγιση των κοινωνικών ζητημάτων, η διαμόρφωση κοινωνικών πολιτικών μέσω κοινωνικού αυτοματισμού και «αποδιοπομπαίων τράγων», ο περιορισμός της κοινωνικής ιδιότητας του πολίτη υπό το φόβο του ξένου αποτελούν στοιχεία αυταρχικοποίησης και στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής.

Αντιμετωπίζοντας τον αυταρχικό νεοφιλελευθερισμό ως διαδικασία, αποδεχόμαστε βέβαια ότι δεν υπάρχει μία σταθερή μορφή, αλλά περισσότερο

και στην διαρκώς ασταθή οικονομία της αγοράς, η οποία αναγκάζεται να εμφανίζεται ολόένα και πιο πειθαρχική και κατασταλτική. Η αδυναμία διασφάλισης μιας θετικής βάσης συναίνεσης και κοινωνικής ειρήνευσης οδηγεί σε όξυνση των αυταρχικών μεθόδων. Οι απαισιόδοξες προβλέψεις για οικονομική μεγέθυνση σε διεθνή κλίμακα και σε βάθος χρόνου οδηγεί τον καπιταλισμό να εγκαταλείπει μία αφήγηση επιμερισμού των καρπών της αγοράς και να υιοθετεί πολιτικές διαχείρισης της κρίσης, του φόβου, της ανασφάλειας.

Η απάντηση της Αριστεράς δεν μπορεί παρά να θεμελιώνεται στις αξίες της ανθρώπινης χειραφέτησης με όρους αλληλεγγύης και κοινωνικής δικαιοσύνης σε αντιπαράθεση με κοινωνικό δαρβινισμό των αγορών. Η δυσκολία για μένα δεν βρίσκεται στις αρχές και στις αξίες αλλά στο συγκεκριμένο τρόπο που θα εξειδικευτεί σε συγκεκριμένες πολιτικές αποδόμησης του νεοφιλελεύθερου λόγου και οικοδόμησης μιας αριστερής πολιτικής αφήγησης για το παρόν και το μέλλον. Η υγειονομική, κοινωνική και οικονομική διαχείριση της πανδημίας αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα για τα αδιέξοδα της νεοφιλελεύθερης διαχείρισης, την ανεπάρκεια και αντικοινωνικότητα των ιδιωτικοποιήσεων και της εμπορευματοποίησης κοινωνικών αγαθών. Φανερώνει ότι οι κυβερνήσεις δεν διατίθενται να ενισχύσουν δημόσιες υπηρεσίες, νοσοκομεία, μέσα μαζικής μεταφοράς και κοινωνικά δικαιώματα ακόμα και με κόστος σε ανθρώπινες ζωές, ακόμα και με κόστος σε μεγάλη οικονομική ύφεση και σε καταστροφική επιχειρήσεων.

Στην αυτοδιοίκηση, η Αριστερά αφενός οφείλει να παραμένει πολιτική και μαχητική σε ένα θεσμικό πλαίσιο πιο ασφυκτικά διαχειριστικό από την κεντρική πολιτική σκηνή, αφετέρου να συντονίζει δράσεις, αντιστάσεις και να προστατεύει τα δημόσια αγαθά σε τοπικό επίπεδο. Ο συντονισμός αυτοδιοικητικών παρατάξεων της ριζοσπαστικής αριστεράς αποτελεί μία εξαιρετικά ενδιαφέρουσα πρωτοβουλία προς αυτή την κατεύθυνση. Η ανταλλαγή εμπειρίας και απόψεων, ακόμα και η ανοιχτή δημιουργική αντιπαράθεση, παρέχουν τη δυνατότητα εξωστρέφειας και καλλιέργειας ενός αντι-παραδείγματος σε τοπικό επίπεδο, αποτελούν εμβόλιο στην πολιτική απογοήτευση και την παραίτηση.

Στην αυτοδιοίκηση, η Αριστερά αφενός οφείλει να παραμένει πολιτική και μαχητική σε ένα θεσμικό πλαίσιο πιο ασφυκτικά διαχειριστικό από την κεντρική πολιτική σκηνή, αφετέρου να συντονίζει δράσεις, αντιστάσεις και να προστατεύει τα δημόσια αγαθά σε τοπικό επίπεδο.

αυταρχικοί νεοφιλελευθερισμοί. Η πολυμορφία των αυταρχικών νεοφιλελευθερισμών αναδεικνύει το δυναμικό και εξελισσόμενο χαρακτήρα του φαινομένου, την ύπαρξη ρευστών διαβαθμίσεων.

? Διαπιστώνοντας αυτές τις εξελίξεις, ποια πιστεύεις ότι θα πρέπει να είναι τα αιτήματα από την σκοπιά της Αριστεράς; Μπορείς να περιγράψεις κάποιους αντίστοιχους άξονες για την τοπική αυτοδιοίκηση;

Είμαστε σε μία περίοδο κατά την οποία ο νεοφιλελευθερισμός, η ταξική επίθεση υπέρ του κεφαλαίου, φαίνεται να προελαύνει χωρίς σημαντικές αντιστάσεις σε κοινωνικό, πολιτικό ή και ιδεολογικό επίπεδο. Πιο πειστικές φαίνονται, όμως, οι αναλύσεις ότι η προέλαση αυτή παράγει διαρκώς κρίσεις, ανισότητες και αποσταθεροποίηση. Η ανασφάλεια διαχέεται στους επισφαλείς εργαζόμενους όσο

Η ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΑΛΕΥΕΙ ΓΙΑ:

ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ μέσα από την ανεξάρτητη δράση της εργατικής τάξης

Οι εργάτες δημιουργούν όλο τον πλούτο μέσα στον καπιταλισμό. Μια νέα κοινωνία απαλλαγμένη από την εκμετάλλευση, ο σοσιαλισμός, μπορεί να δημιουργηθεί μόνο όταν οι εργάτες πάρουν συλλογικά στα χέρια τους τον έλεγχο όλου του κοινωνικού πλούτου και όταν προγραμματίσουν την παραγωγή και τη διανομή σύμφωνα με τις ανθρώπινες ανάγκες.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ και όχι ρεφορμισμός

Ο καπιταλισμός δεν παίρνει διορθώσεις. Πρέπει να ανατραπεί με την εργατική δράση. Δεν υπάρχει κοινοβουλευτικός δρόμος προς μια τέτοια αλλαγή.

Το κοινοβούλιο, ο στρατός, η αστυνομία, η δικαιοσύνη, όλο το αστικό κράτος λειτουργεί για να προστατεύει τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης. Η εργατική τάξη θα χρειαστεί το δικό της κράτος, στηριγμένο στην άμεση δημοκρατία, στα συμβούλια αντιπροσώπων απ' τους χώρους δουλειάς, καθώς και στην εργατική πολιτοφυλακή.

ΔΙΕΘΝΙΣΜΟ και όχι «σοσιαλισμό σε μια χώρα» ή «σοσιαλισμό με εθνικά χρώματα»

Η εμπειρία της Ρωσίας αποδεικνύει ότι ακόμα και μια νικηφόρα εργατική σοσιαλιστική επανάσταση, όπως ο Οχτώβρης του 1917, δεν μπορεί να επιβιώσει σε απομόνωση. Τα καθεστώτα της ΕΣΣΔ, μετά την επικράτηση του σταλινισμού, όπως και τα καθεστώτα της Κίνας και των άλλων ανατολικών χωρών ήταν ή είναι κρατικοί καπιταλισμοί, όπου η εκμετάλλευση και η καταπίεση της εργατικής τάξης δεν διαφέρει από τη Δύση. Γι' αυτό υποστηρίζουμε τις εργατικές εξεγέρσεις ενάντια στη γραφειοκρατική άρχουσα τάξη αυτών των χωρών.

Υποστηρίζουμε, επίσης, όλα τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα που αντιστέκονται στην ιμπεριαλιστική καταπίεση. Η δύναμη που θα τσακίσει τελειωτικά τον ιμπεριαλισμό είναι η ενότητα της εργατικής τάξης σε διεθνή κλίμακα, από τη Νέα Υόρκη ως τη Σεούλ και από το Λονδίνο ως το Σάο Πάολο.

Αντιπαλεύουμε κάθε μορφή σοβινισμού, ρατσισμού ή σεξιστικών διακρίσεων που απειλεί να διασπάσει τους εργάτες.

Απέναντι στην αντιτουρκική πολεμοκαπηλία της «δικής μας» άρχουσας τάξης, υποστηρίζουμε το σύνθημα Έλληνες και Τούρκοι εργάτες ενωμένοι.

Είμαστε αντίθετοι στην καταπίεση των μειονοτήτων στη Θράκη και τη Μακεδονία και στα μέτρα αστυνόμευσης των μεταναστών.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ της εργατικής πρωτοπορίας

Η εργατική τάξη μπορεί να απελευθερώσει τον εαυτό της και όλους τους καταπιεσμένους μέσα από τη δική της δράση. Για να κερδηθούν όλα τα κομμάτια της τάξης σ' αυτήν την πάλη είναι απαραίτητο να οργανωθούν τα πιο ξεκάθαρα και μαχητικά τμήματα σε ένα επαναστατικό σοσιαλιστικό εργατικό κόμμα. Ένα τέτοιο κόμμα μπορεί να πείθει τους εργάτες για την επαναστατική προοπτική, παρεμβαίνοντας στους μαζικούς αγώνες. Είμαστε αντίθετοι σε κάθε αντίληψη υποκατάστασης της τάξης, απ' όπου και αν προέρχεται.

ΔΕΑ Επικοινωνήστε μαζί μας:

• Α' ΑΘΗΝΑΣ: 6973005569 • ΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΑΣΤΙΑ: 6932045320 • ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΠΡΟΑΣΤΙΑ: 6942602766
• ΒΟΡΕΙΑ ΠΡΟΑΣΤΙΑ: 6972036692 • ΝΟΤΙΑ ΠΡΟΑΣΤΙΑ: 6945754555 • ΠΕΙΡΑΙΑΣ: 6942993423 • ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ: 6939014803 • ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: 6972878820 • ΚΡΗΤΗ: 6979925065 • ΚΥΚΛΑΔΕΣ: 6972743637 • ΜΕΣΣΗΝΙΑ: 69832422501 • ΚΥΠΡΟΣ: 0035-796554166

«ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΠΙΕΣΜΕΝΟΥΣ ΠΟΥ

Ακόμα και τις ελάχιστες προδιαγραφές που έχουν τεθεί για την προστασία των προσφύγων αρνείται να τηρήσει το ελληνικό κράτος, με αποτέλεσμα η **Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ να εκφράζει την «έντονη ανησυχία της» για το ζήτημα των επαναπροωθήσεων**. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, ακολουθώντας την γραμμή που χάραξε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, σοκάρει τους διεθνείς θεσμούς -ακόμα και αυτούς που όρισαν τις βάρβαρες πολιτικές διαχειρίσεις του προσφυγικού. Είναι πραγματικά σοκαριστικό να βλέπουμε πως τόσο η ΕΕ -η οποία συνυπογράφει την ρατσιστική συμφωνία με την Τουρκία- όσο και ο ΟΗΕ αναγκάζονται να παρέμβουν -τέτοια είναι η σκληρότητα των πολιτικών σχετικά με τους πρόσφυγες, που ούτε οι «σύμμαχοι» δεν μπορούν να την ανεχτούν. Την ίδια στιγμή, η **ΜΚΟ «Κέντρο για την Δικαιοσύνη και Λογοδοσία για τη Συρία» προσέφυγε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης ενάντια στην Ελλάδα**, λόγω των

επαναπροωθήσεων και την κακομεταχείριση εις βάρος των προσφύγων. Ακόμα ένα «success story», με διεθνή διασυρμό του ελληνικού κράτους. Εν τω μεταξύ, σύμφωνα με την ίδια ΜΚΟ, υπάρχουν σαφή στοιχεία για την **συμμετοχή της Frontex σε επαναπροωθήσεις, που αποτελούν εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας**. Συνολικά στο διεθνή Τύπο, ανοίγει επιτέλους η συζήτηση για την εγκληματική δράση της Frontex στα σύνορα της Ευρώπης-φρούριο. Το δυστύχημα είναι ότι η αδυναμία του κινήματος να κερδίσει ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης για τους πρόσφυγες οδηγεί στο να εμφανίζονται ως «καταγγέλοντες» αυτήν τη στιγμή δυνάμεις (όπως η ΕΕ) που τους έφεραν σε αυτή την κατάσταση. Για αυτό είναι κρίσιμο **να αναδειχτεί παντού το ζήτημα του προσφυγικού, ειλικρινά κι «από τα κάτω»**: στους χώρους δουλειάς, στα πανεπιστήμια, στις γειτονιές.

Στην έλλειψη ηλεκτροδότησης και τρεχούμενου νερού και στην έκθεση στις ακραίες καιρικές συνθήκες, ήρθε να προστεθεί και η **έκθεση σε μόλυβδο για τους χιλιάδες πρόσφυγες που διαμένουν στο Καρά Τεπέ**. Θυμίζουμε ότι το Καρά Τεπέ ήταν παλαιότερα σημείο βολών -σε αυτό το έδαφος παίζουν επί μήνες τώρα τα προσφυγόπουλα. Σύμφωνα με την κυβέρνηση της ΝΔ τα επίπεδα μόλυβδου είναι «ασφαλή», όμως -σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΗΕ- **δεν υπάρχει «ασφαλής» έκθεση στον μόλυβδο**: για να υπάρχει οίκηση με ασφάλεια τα επίπεδα πρέπει είναι μηδενικά. Ενώ οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα καταγγέλλουν ότι ακόμα και η έκθεση σε μικρές ποσότητες έχει συνδεθεί με μόνιμες βαριές βλάβες. Την ίδια στιγμή η σύμβαση με την ΑΚΤΩΡ, που έχει αναλάβει την «αναβάθμιση» του στρατοπέδου, πήρε παράταση έως τον Μάρτιο, δείχνοντας ότι δεν υπάρχει καμία πρόθεση για άμεση εκκένωση του καμπ. **Εν γνώση της, η κυβέρνηση θα συνεχίσει να εκθέτει τους πρόσφυγες σε μόλυβδο, επιπροσθέτως των λοιπών απάνθρωπων συνθηκών**. Με τα σχέδια για νέα, βελτιωμένη δομή να απομακρύνονται, γίνεται ακόμα πιο ξεκάθαρο ότι η πολιτική της κυβέρνησης για τους πρόσφυγες είναι μια πολιτική θανάτου και εξόντωσης. Όσοι γλιτώσουν από τον πνιγμό, την επαναπροώθηση, την έλλειψη των στοιχειωδών, τον κορωνοϊό, θα πάνε από.... μόλυβδο. **Κι όμως, τελικά, γίνεται και χειρότερα από τη Μόρια...**

Παρά την ύπαρξη του νόμου που ορίζει την νομική αναγνώριση φύλου, σύμφωνα με τον οποίο τα trans άτομα μπορούν να αλλάξουν το όνομα και το επίθετο τους για να συμφωνεί με το φύλο τους, **το Ειρηνοδικείο Αθηνών δεν δέχτηκε να αλλάξει το επίθετο trans άντρα -δηλαδή να το μεταφέρει στο αρσενικό γένος- ώστε να συμφωνεί με το φύλο του**. Το αποτέλεσμα είναι ενώ στην ταυτότητα του ατόμου το όνομα είναι στο αρσενικό, και στο φύλο αναγράφεται άρρεν, το επίθετο του παραμένει στο θηλυκό, εκθέτοντας την trans ταυτότητά του και καθιστώντας τον ευάλωτο σε διακρίσεις -και αναιρώντας την προστασία των προσωπικών του δεδομένων. Εκτός των άλλων, προκύπτει σοβαρό ζήτημα με **το σκεπτικό της απόφασης, όπου αναφέρεται η ξεπερασμένη και ρατσιστική έννοια «διεμφυλική**

Προσφυγόπουλο πέντε χρονών τραυματίστηκε θανατηφόρα από όχημα που εκτελούσε εργασίες συντήρησης στο καμπ της Μαλακάσας κάτω από «αδιευκρίνιστες συνθήκες». Το τραγικό αυτό συμβάν αναδεικνύει τις άθλιες συνθήκες στις οποίες αναγκάζονται να ζούν οι πρόσφυγες. Η δολοφονική διαχείριση του προσφυγικού είναι εμφανής. Μπορεί κανείς να μιλήσει για μεμονωμένο περιστατικό, όμως είναι σημαντικό να αναδειχθούν οι συνθήκες που επέτρεψαν να συμβεί αυτό. Και αυτές οι συνθήκες είναι γνωστές χρόνια τώρα, και διαιωνίζονται συνεχώς. **Οι πρόσφυγες, αντί να προστατεύονται και να βρίσκονται σε ασφαλή σπίτια** διαμένουν σε καμπ κάτω από άθλιες συνθήκες -άθλιες συνθήκες οι οποίες οδήγησαν στον θάνατο ενός πεντάχρονου παιδιού. Ο δήμος Ωρωπού, στον οποίο υπάγεται το καμπ της Μαλακάσας με αφορμή το περιστατικό δήλωσε πως πρόκειται για μια αποθήκη ψυχών και χαρακτήρισε το καμπ ως μια πρόσκαιρη λύση που δεν είναι δείγμα μιας πολιτισμένης κοινωνίας, ενώ έκανε ένα απελπισμένο κάλεσμα για να υπάρξει εκκένωση της ανασφαλούς δομής και ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης για τους πρόσφυγες. **Η συνεχής παράταση των «πρόσκαιρων λύσεων» όπως είναι το καμπ της Μαλακάσας, της Μόριας, του Καρά Τεπέ και της Σάμου είναι πάγια τακτική των τελευταίων κυβερνήσεων, με μόνο στόχο να κουκουλώσουν το πρόβλημα και να λειτουργούν αποτρεπτικά προς επόμενες ροές. Και όσο διαιωνίζονται αυτές οι φυλακές/εργοτάξια για μικρά παιδιά, θα συνεχίζονται και τα «ατυχήματα»...**

διαταραχή», μια έννοια που έχει χρησιμοποιηθεί επί χρόνια για να στερήσει τα δικαιώματα των trans ατόμων. Η απόφαση αυτή προκάλεσε την οργή του Σωματείου Υποστήριξης Διεμφυλικών και γενικότερα της trans κοινότητας καθώς αγνοεί την υπάρχουσα νομοθεσία και **δημιουργεί προβληματισμούς για την εφαρμογή της** και το «προηγούμενο» που δημιουργεί. Θα υπάρξει προσφυγή του trans άντρα σε πειθαρχικά μέτρα κατά της Ειρηνοδίκης. Είναι σημαντικό να υπάρξει εκ βάθους εκπαίδευση των ατόμων που συμμετέχουν στην νομική αναγνώριση φύλου των trans ατόμων ώστε να μην επαναληφθούν τέτοια περιστατικά. **Η πραγματική κατοχύρωση στην πράξη και των όποιων δικαιωμάτων κατακτούνται νομοθετικά, αποτελεί υπόθεση διαρκούς πάλης και διεκδίκησης...**

ΔΕΝ ΕΜΠΙΘΕΣ ΝΑ ΑΚΟΥΣ

* στίχος των
Nationalistas

Εμπέδισμα: Κατερίνα Καληρόνη

Συζητώντας για το 1821

Του Αντώνη Νταβανέλου

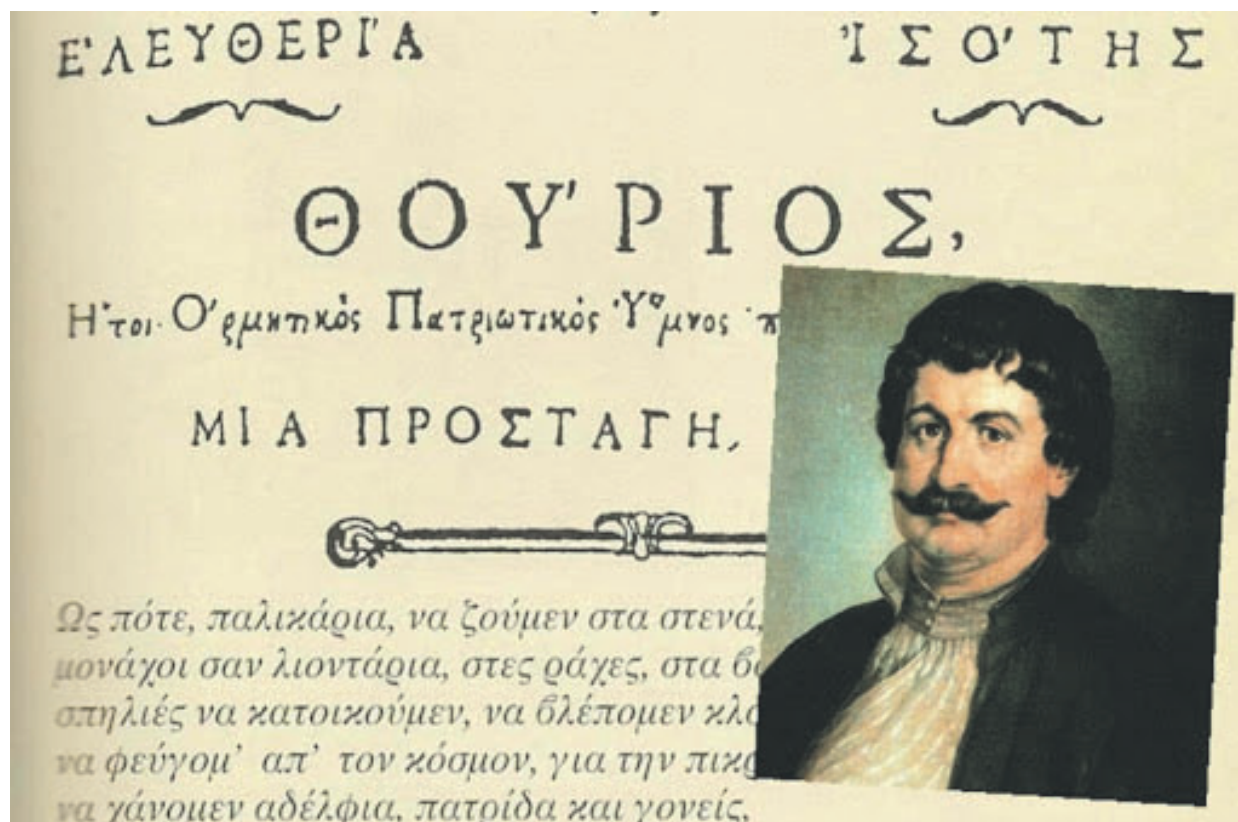
Στα διακόσια χρόνια από την επανάσταση του 1821, είναι αναπόφευκτο να γίνει μια σημαντική συζήτηση για το χαρακτήρα εκείνης της σημαντικής επανάστασης, για την πορεία των 200 χρόνων του κράτους που προέκυψε μέσα από αυτήν, με την προσοχή εστιασμένη στις σημερινές προοπτικές του.

Η συγκρότηση της «εθνικής» επιτροπής «Πρωτοβουλία 1821-2021», υπό την κυρία Αγγελουπούλου, είχε μεγάλες φιλοδοξίες, συγκεντρώνοντας στις γραμμές της όλη την ελίτ της χώρας. Σήμερα, οι φιλοδοξίες αυτές είναι ψαλιδισμένες: η πανδημία, η οικονομική κρίση και η ένταση των γεωπολιτικών ανταγωνισμών, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια για τυμπανοκρουσίες. Όμως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι «σοφοί» που συνωθούνται στην ουρά της αρχηγού του «Αθήνα 2004», είναι ικανοί να κάνουν σοβαρές ιδεολογικοπολιτικές ζημιές. Με στόχο, κυρίως, την ενίσχυση της «εθνικής ενότητας» και –κατά το δυνατόν– την ενίσχυση της λαϊκής εμπιστοσύνης προς την αστική ηγεσία της χώρας.

Σε αυτό το πεδίο, η Αριστερά οφείλει παρέμβαση. Εμείς διαλέξαμε να αρχίσουμε παρουσιάζοντας κάποια σημαντικά αριστερά βιβλία για την επανάσταση του 1821. Σε αυτό το φύλλο της «Ε.Α.», ο Π. Λιλλης γράφει για το νέο βιβλίο του Γ. Μηλιού «1821: Ιχνηλατώντας το Έθνος, το Κράτος και τη Μεγάλη Ιδέα». Στο επόμενο φύλλο θα συνεχίσουμε με το βιβλίο του Γ. Κορδάτου «Η κοινωνική σημασία της επανάστασης του 1821».

Επανάσταση

Η βασική αδυναμία της κυρίαρχης αστικής «εθνικής» άποψης για το 1821, είναι ότι δεν αντιμετωπίζει εκείνα τα μεγάλα γεγονότα ως... επανάσταση. Οι ιδέες για την «αδιατάρακτη τριχιλιετή συνέχεια του ελληνισμού», για «τη διαρκή αντίσταση του γένους κατά τον τουρκικό ζυγό» και για τον «εθνικό χαρακτήρα του ξεσηκωμού» είναι παραπειστικές και εκ των υστέρων κατασκευές. Συσκοτίζουν το γεγονός ότι το ισχυρό τμήμα του «γένους» (πχ ο ελληνορθόδοξος μεγάλος κλήρος και οι Φαναριώτες άρχοντες) υπήρξαν επί αιώνες τμήματα της Οθωμανικής κυρίαρχης τάξης και γι' αυτό αντιστάθηκαν λυσσαλέα στην προοπτική της επανάστασης. Συσκοτίζουν το γεγονός ότι στη ραχοκοκαλιά των επαναστατών βρέθηκαν στοιχεία που δεν «χωράνε» στην στενά εθνική αφήγηση (πχ οι Αρ-

βανίτες πολέμαρχοι της Ρούμελης και του Μωριά, οι Βλάχοι έμποροι κ.ο.κ.). Κυρίως όμως συσκοτίζουν τη σημασία της πρώιμης ανάπτυξης των καπιταλιστικών σχέσεων στα Βαλκάνια της εποχής, τη σημασία της ανάπτυξης των δικτύων πχ των εμπορών και των καραβοκύρηδων (που βάζει στο κέντρο της προσοχής του ο Γ. Μηλιός) και ακόμα την εκρηκτική σημασία της επιρροής των ριζοσπαστικών ιδεών του γιακωβινισμού και της δημοκρατικής Γαλλικής Επανάστασης (παράγοντα που ανέδειξε το πρόσφατο βιβλίο του Δ. Ψαρρά «Πώς συλλογάται ο Ρήγας;»). Αυτοί ήταν οι βασικοί παράγοντες που ωρίμασαν τη μεγάλη αντιαπολυταρχική, δημοκρατική, την πρώτη αστική επανάσταση στα Βαλκάνια, σε μια εποχή που στις πρωτεύουσες της Ευρώπης λυσσομανούσε ο άνεμος της απολυταρχικής/μοναρχικής παλινόρθωσης.

Ακριβώς επειδή το 1821 ήταν επανάσταση, τίποτα δεν ήταν προκαθορισμένο στην έκβασή του. Αυτό ισχύει για τα όρια και την πληθυσμιακή σύνθεση του κράτους που τελικά προέκυψε (αν είχε νικήσει ο πρώτος γύρος του ξεσηκωμού στη Βλαχία και στη Μολδαβία η ιστορία θα είχε, προφανώς, άλλη διαδρομή). Ισχύει πολύ περισσότερο για τη μορφή που πήρε το κράτος που τελικά προέκυψε. Οι πρώτες πολιτικές πράξεις της Επανάστασης, όπως αποτυπώνονται στις συνταγματικές αποφάσεις, καθορίζονται από το ριζοσπαστικό ρεπουμπλικανισμό σε πρωτοπόρο για την εποχή επίπεδο. Αυτό ήταν το αντικεί-

μενο του υποτιμημένου «εσωτερικού αγώνα», των εμφύλιων συγκρούσεων που διαρκώς συσκοτίζονται, για να φεύγει η προσοχή από το κρίσιμο διακύβευμά τους.

Μεγάλες δυνάμεις

Υπήρξε όμως και αντικείμενο της παρέμβασης των Μεγάλων Δυνάμεων. Ο ρομαντικός «φιλελληνισμός» της εποχής, ήταν εν μέρει μια μορφή του δημοκρατικού ριζοσπαστισμού, μια αλληλεγγύη σε μια μεγάλη αντιαπολυταρχική εξέγερση. Όμως στην ηγεσία των Μεγάλων Δυνάμεων κυριαρχούσε η μοναρχική αναδίπλωση, ο φόβος για την επανάσταση. Γι' αυτές το κίνητρο ήταν ο διαμελισμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, του «Μεγάλου Ασθενούς» της εποχής. Γι' αυτό επενέβησαν υποστηρίζοντας τη συγκρότηση του πρώτου εθνικού κράτους στα Βαλκάνια, αλλά και συμβάλλοντας στη συντηρητική αναδίπλωσή του, στην τελική πολιτική του μορφή.

Σε πείσμα των θεωριών της «εξάρτησης», η χρονική πρωτοπορία της συγκρότησης του ελληνικού κράτους και η εκ γενετής συμμαχία του με τις Μεγάλες Δυνάμεις, υπήρξαν ο παράγοντας της δυναμικής του ελληνικού εθνικισμού και όχι της καθυστέρησής του. Αυτό φανερώθηκε αναμφισβήτητα με τη Μεγάλη Ιδέα και τους μεγάλους πολέμους των αρχών του 20ού αιώνα, όπου το ελληνικό κράτος υπήρξε νικηφόρο, πάντα στο πλευρό των ιμπεριαλιστών.

Αριστερά

Στην Αριστερά ανήκει η τιμή ότι (πχ με τις εργασίες του Σκληρού και του Κορδάτου) υπήρξε πρωτοπόρα στην ανάλυση αυτής της θεαλλώδους περιόδου. Όμως η ανάλυση δεν έμεινε αλώβητη από τις περιπέτειες της κομμουνιστικής Αριστεράς. Με την επικράτηση του σταλινισμού στην ΕΣΣΔ και στην Κομιντέρν και με την ηγεσία Ζαχαριάδη εδώ, το ΚΚΕ «πιεζόταν» να ορίσει την αστικοδημοκρατική επανάσταση ως μελλοντική προοπτική στην Ελλάδα και να απορρίψει τις εργασίες που όριζαν το 1821 σαν μια αντιαπολυταρχική, ριζοσπαστικά δημοκρατική, αλλά αστική επανάσταση. Αυτό ήταν το νόημα των ισοπεδωτικών κριτικών του Ζέβγου απέναντι στον Κορδάτο που, τελικά, υποχρεώθηκε να «αναθεωρήσει» το βασικό του βιβλίο στα 1946. Σήμερα, η γραμμή της 6ης Ολομέλειας του 1934, η στρατηγική της «επανάστασης των σταδίων», όπου τάχα προηγείται το «ανολοκλήρωτο» στάδιο της αστικοδημοκρατικής επανάστασης και της εθνικής ανεξαρτησίας, βρίσκεται υπό ισχυρή αμφισβήτηση και μέσα στις γραμμές του ΚΚΕ. Καιρός να ολοκληρώσουμε αυτή την αμφισβήτηση, αποκαθιστώντας την αριστερή ανάλυση για το 1821 ως μια ριζοσπαστική δημοκρατική, αστική επανάσταση. 200 χρόνια μετά, η οριστική απελευθέρωση της πλειοψηφίας των υπηκόων του κράτους που προέκυψε από το 1821, έχει όνομα: εργατική-σοσιαλιστική επανάσταση.

«1821: Ιχνηλατώντας το Εθ Μεγάλη Ιδέα», του Γιάννη

Του Παναγιώτη Λίλλη

Από τη χρονιά που εκδόθηκε το βιβλίο του Κορδάτου «Η κοινωνική σημασία της επανάστασης του 1821» (1927) και έσπασε τη μονοκρατορία της εθνικής μυθολογίας, το 1821 συνδέθηκε με τον αντικατοχικό αγώνα του ΕΑΜ και στη συνέχεια με έναν αριστερό λαϊκισμό που πάντα είχε σαν κύριους εχθρούς τους ξένους, την εξάρτηση και τον ιμπεριαλισμό.

Όμως τι νόημα έχει σήμερα αυτή η σχέση; Κατά τη γνώμη μας, η Αριστερά έχει δύο θεμιτούς στόχους μπροστά της. Ο πρώτος είναι θετικός. Η Αριστερά έχει υποχρέωση να μάθει, να κατανοήσει και να αποτιμήσει το πρώτο ρεύμα ριζοσπαστισμού στον βαλκανικό χώρο, που ήταν ο ελληνικός διαφωτισμός με τα κηρύγματά του αλλά και τις δημοκρατικές συνταγματικές κατακτήσεις της επανάστασης. Μπορούμε να το πούμε και διαφορετικά: ο Ρήγας Φεραίος (1757-1798), ο ριζοσπάστης δημοκράτης και φίλος της Γαλλικής Επανάστασης, ανήκει στην ελληνική και βαλκανική Αριστερά και όχι στην ελληνική άρχουσα τάξη.

Ο δεύτερος είναι αρνητικός αλλά κρίσιμης σημασίας. Η Αριστερά πρέπει να ξεσκεπάσει και να αποκαλύψει τα ψεύδη και τις ατιμίες που εξιστορούνται για την επανάσταση του 1821, γιατί πάνω τους θεμελιώνεται ένα μεγάλο μέρος της νομιμοποίησης της σημερινής εξουσίας στη χώρα μας: για τη διαχρονική συνέχεια του ελληνισμού, για την ανωτερότητα της ελληνικής φυλής και του ρόλου να μεταδίδει τον πολιτισμό στους βαρβάρους, για την εθνική προσφορά του ορθόδοξου ιερατείου κλπ.

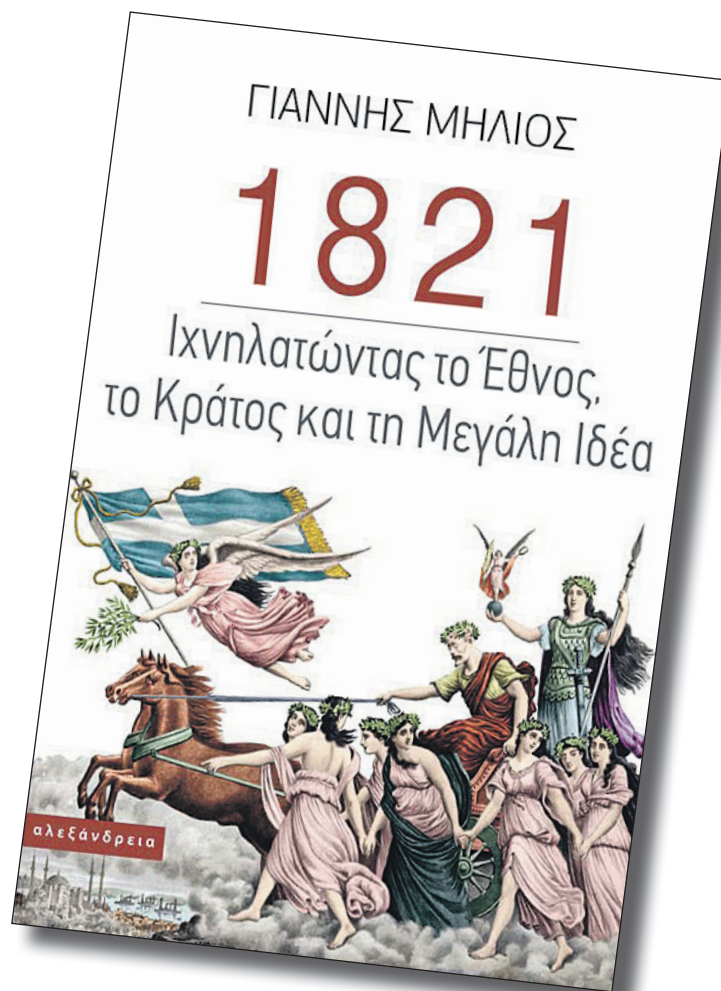
Ζητήματα μεθόδου

Ακριβώς σ' αυτό το πλαίσιο εκδίδεται το βιβλίο του Γιάννη Μηλιού «1821: Ιχνηλατώντας το Εθνος, το Κράτος και τη Μεγάλη Ιδέα». Ο Γιάννης Μηλιός είναι κοινωνικός επιστήμονας και ακαδημαϊκός με βασικό ενδιαφέρον τη μαρξιστική πολιτική οικονομία. Έχει εκδώσει πολλά βιβλία. Το τελευταίο του ήταν «Βενετία: Μια συνάντηση

που στέριωσε απρόβλεπτα. Πραγματεία για τον καπιταλισμό και τη διαδικασία γένεσής του». Επίσης είναι ιδρυτής και εκδότης του περιοδικού «Θέσεις» από το 1983.

Από την εισαγωγή ακόμα, ο Γ.Μ. παίρνει θέση σε δύο, προκαταρκτικά μιν, αλλά πολύ βασικά ζητήματα. Το πρώτο είναι για την «ιδεολογική χρήση της ιστορίας», δηλαδή την ατεκμηρίωτη ιστοριογραφία για σκοπούς έξω από το χώρο της επιστήμης. Στους παλιούς καλούς καιρούς των βασιλιάδων, λεγόταν «αυλική ιστορία» ή «ιστορία κατά παραγγελία». Τέτοια είναι η κυρίαρχη ιστορική γραμμή για το 1821 που έχει άξονα τους μύθους για την «ύψωση της σημαίας στην Αγία Λαύρα», το «Κρυφό σχολειό» κλπ.

Το δεύτερο ζήτημα είναι το κριτήριο των πηγών. Αν και το βιβλίο του Γ.Μ. είναι εξαιρετικά πλούσιο σε πρωτογενείς πηγές και μάλιστα από αντίθετους προσανατολισμούς, το κεντρικό ερώτημα για την κατανόηση και την ανάλυση της επανάστασης του 1821, έχει να

κάνει με τα λεγόμενα «απομνημονεύματα των αγωνιστών» και την αξία τους. Για τον Γ.Μ. έχουν δευτερεύουσα σημασία. Ήδη ο καθηγητής ιστορίας Θ. Βερέμης έχει αποκαθλώσει τα γραπτά του Μακρυγιάννη (τα πιο γνωστά και δημοφιλή από τα απομνημονεύματα) που βρίθουν από υβρεολόγιο για τους άλλους αγωνιστές και ανακρίβειες («Καθημερινή» 30/1/21). Η κυρίαρχη όμως τάση της ιστοριογραφίας επικεντρώνεται ακόμη στην άγνωστη και γνωστή προσωπική ζωή των αγωνιστών.

Για τον Γ.Μ. η επανάσταση του 1821 μπορεί να γίνει κατανοητή (το περιεχόμενο της και οι κοινωνικές δυνάμεις που την πραγματοποιήσαν) κυρίως από τους θεσμούς της και τα δημόσια κείμενά της, δηλαδή τα συντάγματα, οι αποφάσεις κλπ. των διάφορων οργάνων της.

Το βιβλίο του Γ.Μ. είναι χωρισμένο σε τρία νοηματικά κέντρα: έθνος, κράτος και Μεγάλη Ιδέα.

Θα μπορούσαμε να πούμε, ότι οι θέσεις που θέλει να υποστηρίξει ο Γ.Μ. πολύ σχηματικά είναι: Πρώτο, ότι η επανάσταση του 1821 είναι κοινωνική (αστική) και αποτελεί τεράστια τομή στην ιστορία των Βαλκανίων. Δεύτερο, για το συνταγματικό δημοκρατικό χαρακτήρα της επανάστασης, ο κύριος παράγοντας ήταν οι εσωτερικοί πόλεμοι και ανταγωνισμοί. Τρίτο, ο εθνικισμός της επανάστασης δεν είχε μόνο απελευθερωτικά χαρακτηριστικά αλλά και μια «σκοτεινή» πλευρά, αυτή της κατάκτησης και της επέκτασης, τη «Μεγάλη Ιδέα».

Η συγκρότηση του ελληνικού έθνους

Για τον Γ.Μ. είναι κομβικής σημασίας η «εθνική πολιτικοποίηση» των χριστιανικών πληθυσμών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Υπέδαφος για τη διαμόρφωση της ελληνικής εθνικής συνείδησης στις πλατιές μάζες (και όχι μόνο στη διανόηση) αποτέλεσαν οι διεργασίες και διαδικασίες ενοποίησης οικονομικής, πολιτικής και ιδεολογικής, πληθυσμών και περιοχών. Αυτή η ενοποιητική διαδικασία συνδέθηκε με την ανάπτυξη του καπιταλισμού, τα εμπορικά και γλωσσικά δίκτυα (ή κάθε είδους δίκτυα μεσολάβησης).

Αυτό το σχήμα της ανάλυσης έρχεται σε μετωπική σύγκρουση με τις φυλετικές και ψυχολογικές θεωρίες για το έθνος. Υπερβαίνει όμως και τον στατικό και άκαμπτο χαρακτήρα του ορισμού του Στάλιν (1913) για το έθνος (...είναι η σταθερή κοινότητα ανθρώπων που εμφανίστηκε πάνω στη βάση της κοινότητας της γλώσσας, του εδάφους, της οικονομικής ζωής και της ψυχосύνθεσης που εκδηλώνεται στην κοινότητα του πολιτισμού...). Μπορεί επίσης να εξηγήσει πειστικά τη ρευστότητα και την ασάφεια, για αρκετά χρόνια μετά την επανάσταση, της ταυτότητας του Έλληνα πολίτη.

Ποιος είναι όμως ο οικονομικός μηχανισμός της εθνικής κινητοποίησης; Ο Γ.Μ. αξιοποιεί ένα πολύ χαρακτηριστικό κείμενο του Ένγκελς για να δείξει την εκκίνηση της διαδικασίας: «...αντίθετα το εμπόριο των Ελλήνων άνθιζε τόσο γρήγορα και είχε γίνει τόσο σημαντικό...

Ονος, το Κράτος και τη Μηλιού

ώστε να μην μπορεί πλέον να ανεχθεί την τουρκική κυριαρχία. Πραγματικά η τουρκική και όπως κάθε ανατολική κυριαρχία είναι ασυμβίβαστη με την καπιταλιστική κοινωνία. Η αποκτώμενη υπεραξία δεν μπορεί να διαφυλαχθεί από τους ληστρικούς σατράπες και πασάδες. Απουσιάζει η πρώτη θεμελιακή συνθήκη του αστικού κέρδους: η ασφάλεια του εμπορευόμενου προσώπου και της ιδιοκτησίας του...». Αυτή ήταν η άμεση αντικειμενική προϋπόθεση της επανάστασης. Η ίδια η επανάσταση όμως, σαν συνειδητή υποκειμενική δράση, ήταν κάτι διαφορετικό.

Κράτος και επανάσταση

Η επανάσταση από το ξεκίνημά της συνάντησε τους θανάσιμους εχθρούς της: την Οθωμανική Αυτοκρατορία, το ιερατείο και την Ιερά Συμμαχία. Η εχθρότητα και το μίσος του ορθόδοξου ιερατείου, που ταυτόχρονα δήλωνε την πλήρη υποταγή του στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, ξεπερνούσε κάθε όριο. Το Μάρτιο του 1821, δύο πατριάρχες, ο Οικουμενικός και των Ιεροσολύμων, καταδίκασαν με εγκύκλιό τους την επανάσταση του Υψηλάντη στις Ηγεμονίες και σύστηναν: «...οι ορθόδοξοι χριστιανοί πρέπει... κάθεν υποταγήν και ευπείθειαν εις αυτήν την θεόθεν εφ' ημάς τεταγμένην κραταιάν και αήττητον Βασιλεία...». Αλλά ακόμη και από το 1798 κυκλοφορούσε η «Διδασκαλία Πατρική...» σε μια πολεμική ενάντια στον Ρήγα και το διαφωτισμό που καλούσε σε «...απαρασάλευτον την υποταγήν εις την πολιτική διοίκησιν, όπου σας χαρίζει όσα αναγκαία μόνον εις την παρούσαν ζωήν και το τιμιώτερον απ' όλα, όπου δεν προξενεί κανένα εμπόδιον ή βλάβη εις την ψυχικήν σας σωτηρία...».

Βεβαίως ούτε οι ευρωπαϊκές μοναρχίες επέδειξαν την παραμικρή ανοχή. Το 1822, στη σύνοδο της Βερόνα, αποφασίζουν ότι: «Οι άνακτες έχοντες σταθεράν απόφασιν να απωθήσωσι την αρχήν της επαναστάσεως καθ' οποίον μέρος και εν οποία μορφή και αν εφαινέτο, έσπευσαν να την καταδικάσωσιν εκ συμφώνου, ασχολούμενοι δε αμεταθέτως εις το έργον της κοινής φροντίδος των, αντέκρουσαν παν

ότι εδύνατο να τους παρεκτρέψη της οδού των».

Η ανάλυση όμως του Γ.Μ. αναδεικνύει μια άλλη πλευρά εξίσου ενδιαφέρουσα. Από το 1821 μέχρι το 1824, που η επανάσταση νικούσε, οι θεσμοί που συγκρότησε και τα συντάγματα που καθιέρωσε, αντανakλούσαν μια ευρεία δημοκρατική συμμαχία. Κάτω από την ηγεσία των εμπόρων και των εφοπλιστών της εποχής και της φιλελεύθερης διανόησης, η συμμαχία περιλάμβανε τους φτωχούς αγρότες (που αποτελούσαν τη συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού) και τη μικρή εργατική τάξη (κυρίως ναυτικοί). Αυτά τα συντάγματα ήταν τα πιο ρεπουμπλικανικά της εποχής τους και ήταν μια ανοικτή πρόκληση για το περιβάλλον μιας

Αυτά τα συντάγματα ήταν τα πιο ρεπουμπλικανικά της εποχής τους και ήταν μια ανοικτή πρόκληση για το περιβάλλον μιας αντιδραστικής Ευρώπης, που κυριαρχούσε η Ιερά Συμμαχία.

αντιδραστικής Ευρώπης, που κυριαρχούσε η Ιερά Συμμαχία. Ήταν όμως επίσης αποτέλεσμα σκληρών εσωτερικών αντιπαραθέσεων και εμφυλίων πολέμων. Στους δύο εμφυλίους πολέμους (1823-24) σκοτώθηκαν περισσότεροι Έλληνες παρά στις συγκρούσεις με τους Οθωμανούς (Τ.Α. Σταματόπουλος: «ο εσωτερικός αγώνας», 1979). Ακόμη και ο πρύτανης της εθνικής ιστοριογραφίας, Κ. Παπαρηγόπουλος, έγραφε για στίφη ρουμελιωτών που εισέβαλλαν στην Πελοπόννησο σαν σε ξένη χώρα κλπ («Ιστορία του ελληνικού έθνους», 1853). Για την εθνικιστική μυθολογία και τους εκπροσώπους της όμως, όπου «σύσσωμο το έθνος ξεσηκώθηκε ενάντια στους βαρβάρους για την ιδέα της ελευθερίας», οι εσωτερικοί αγώνες μέσα στην επανάσταση ή με άλλα λόγια η ταξική πάλη, αποτελούν σενάριο αντεθνικής συνωμοσίας.

Αλλά από το 1825, που αποβιβάζονται ο Ιμπραήμ και τα αιγυπτιακά στρατεύματα στην Πελοπόννησο, οι συνεχείς στρατιωτικές ήττες οδηγούν την επανάσταση

στην υποχώρηση και την υπόκλιση της στις Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία). Η μοίρα της καθορίζεται το 1827, με τη ναυμαχία του Ναυαρίνου και την καταστροφή του αιγυπτιακού στόλου. Η νίκη όμως δεν ήταν δική της και αυτό σήμαινε την επιβολή του δικτάτορα Καποδίστρια (1828-31) και την προσωρινή έστω υποχώρηση του συνταγματικού ρεπουμπλικανισμού.

Από την επανάσταση στη Μεγάλη Ιδέα

Η ανάλυση για τη Μεγάλη Ιδέα έχει στον πυρήνα της την άποψη ότι κατάγεται απευθείας από την ίδια την επανάσταση και ότι ο εθνικισμός (ο αστικοδημοκρατικός, όταν ακόμη η αστική τάξη ήταν

νοκτονίες είναι απεκβολές αυτών που γίνονται ξένα σώματα μέσα στο εθνικό έδαφος και στην εθνική ιστορία, αποκλειστικά έξω από τον χώρο και έξω από τον χρόνο». Αλλά αυτή είναι η εσωτερική λογική της συγκρότησης των εθνών-κρατών...

Στην προοπτική της κοινωνικής απελευθέρωσης

Η «Πρωτοβουλία 1821-2021» έχει ένα δύσκολο έργο μπροστά της, όχι μόνο κάνοντας την ιστορική αποτίμηση μιας επανάστασης ή μιας εθνικής πορείας διακοσίων χρόνων κάτω από την αστική ηγεσία, αλλά χαράσσοντας κάποιες αδρές γραμμές για το μέλλον. Το πιο πιθανό είναι να ξαναδιατυπώσει τη θέση ότι «ο ελληνισμός είναι ο φάρος του πολιτισμού στην ανθρωπότητα» κλπ. Μια χυδαιότητα που δεν της αξίζει ούτε η πιο φτηνή διαφήμιση.

Παρ' όλα αυτά οφείλουμε να κάνουμε το έργο της Πρωτοβουλίας όσο γίνεται πιο δύσκολο. Γι' αυτό υιοθετούμε τα συμπεράσματα του Γ. Σκληρού, το 1919, για την επανάσταση του 1821 και το ιστορικό μέλλον της ελληνικής κοινωνίας: «...αναφορικώς με την Ελλάδα είπαμε: 1) Η σημερινή Ελλάδα είναι ολωσδιόλου αστικό κράτος. 2) Η Ελληνική επανάσταση τότε μόνο μπόρεσε να πραγματοποιηθεί, όταν τα αστικά στοιχεία του έθνους έφθασαν σε μεγάλη οικονομική ακμή και είχαν ξυπνημένο πια το εθνικό αίσθημα και την ιδέα της πατρίδας, που την είχαν ρίξει στη μέση οι αστικές επαναστάσεις της δυτικής Ευρώπης. 3) Η αστική μας τάξη έδειξε όλη της τη ζωτικότητα και το σφρίγος ενόσω πάλευε με ανώτερες τάξεις: Πρώτα με τους φεουδάλους Τούρκους και κατόπι με τους αριστοκράτες Βαυαρούς. Μόλις έμεινε όμως μόνη κυρίαρχη, χωρίς αντιπάλους, έπεσε σε στασιμότητα και σαπίλα. 4) Όλα τα φάρμακα που μας πρότειναν ως τα τώρα διάφοροι «ουτοπισταί» προς θεραπείαν της αστικής σαπίλας, έμειναν χωρίς κανένα αποτέλεσμα, γιατί ήταν αστικά φάρμακα κατά αστικής αρρώστειας. Μόνον «εργατικά, προλεταριακά» φάρμακα θα μπορέσουν να ιατρεύσουν την αστική μας αρρώστεια...».

Γι' αυτό και μείς προτείνουμε τη μελέτη του βιβλίου του Γιάννη Μηλιού.

Για το Νίκο Πουλαντζά «οι γε-

Αυταρχισμός και αντίσταση

Στις 26 Γενάρη, «Ημέρα της Δημοκρατίας», οι αγρότες που είχαν περικυκλώσει το Δελχί, μπήκαν στην πρωτεύουσα, έσπασαν αστυνομικούς κλοιούς και κατέλεβαν το «Κόκκινο Οχυρό», το κτίριο από το οποίο παραδοσιακά απευθύνεται ο πρόεδρος της χώρας στο έθνος κατά την εθνική γιορτή. Ήταν ένα ακόμα σημαντικό επεισόδιο σε έναν πολύμηνο αγώνα που αποτελεί μια πολύ μεγάλη πρόκληση για την ακροδεξιά κυβέρνηση Μόντι και ανοίγει πολλά θέματα συζήτησης για την Ινδία ευρύτερα. Λίγο πριν τα γεγονότα της 26ης Γενάρη, το tempestmag.org φιλοξένησε μια αναλυτική συνέντευξη του Nagesh Rao στους Ashley Smith και Aaron Amaral για μια σειρά από ζητήματα γύρω από την αγροτική κινητοποίηση. Παρουσιάζουμε εδώ αποσπάσματα όσων είπε ο Nagesh, ενώ ολόκληρη τη συνέντευξη μπορείτε να τη βρείτε στο Rproject.gr. Τη μετάφραση έκανε η Στέλλα Μούσμουλα.

Αποσπάσματα συνέντευξης του Νάγκες Ράο

Για τις αιτίες του αγροτικού ξεσηκωμού:

Οι νέοι αγροτικοί νόμοι καταργούν την κρατική φορολόγηση του εμπορίου αγροτικών προϊόντων που λαμβάνει χώρα εκτός των κρατικά ρυθμιζόμενων mandis [μεγάλες υπαίθριες αγορές, σαν τις λαϊκές αγορές]. Μέχρι σήμερα, τα αγροτικά προϊόντα μπορούσαν να πωληθούν μόνο στα mandis, τα οποία διευκόλυναν τις πωλήσεις μέσω ανοικτής δημοπρασίας σε αδειοδοτημένους εμπόρους και έτσι προστάτευαν τους αγρότες από αρπακτικές επιχειρηματικές πρακτικές. Με αυτούς τους νέους νόμους, οι έμποροι μπορούν να παρακάμψουν τα mandis χωρίς φορολογικά αντικίνητρα και να αγοράζουν αγροτικά προϊόντα απευθείας από τους αγρότες. Οι νέοι νόμοι επίσης καταργούν το πλαφόν στην αποθήκευση γεωργικών προϊόντων. Οι εταιρείες θα είναι πλέον σε θέση να αγοράσουν από άπορους και απελπισμένους αγρότες όλα τους τα προϊόντα χωρίς να είναι υποχρεωμένες να υποβάλουν προσφορά για αυτά σε ένα mandi, να τα αποθηκεύσουν στην άκρη, και να χρησιμοποιούν τα αποθέματά τους προκειμένου να χειραγωγήσουν την αγορά και τις τιμές.

Ιστορικά, στα mandis η κυβέρνηση προμηθεύεται αγροτικά προϊόντα σε κάτι που ονομάζεται «ελάχιστη τιμή στήριξης» (MSP) και διασφαλίζει στη συνέχεια ότι η προσφορά δεν πρόκειται να πέσουν κάτω από αυτή. Σύμφωνα με τους νέους αγροτικούς νόμους, όπου τα mandis πρόκειται να καταστούν παρωχημένα, η ελάχιστη τιμή στήριξης θα εξαφανιστεί κι αυτή, εγκαταλείποντας τις τιμές στα καπρίτσια της αγοράς και τις επιθυμίες των εταιριών.

Ακόμη χειρότερα, με τον τερματισμό αυτού του συστήματος κρατικών προμηθειών αγροτικών προϊόντων, το

BJP τραβάει το χαλί κάτω από τα πόδια του Δημόσιου Συστήματος Διανομής, το οποίο παρέχει επιδοτούμενη τροφή και βασικά αγαθά για τους φτωχούς.

Για το κίνημα:

Οι κινητοποιήσεις άρχισαν στα τέλη Σεπτεμβρίου σε διάφορα κρατίδια. Μέχρι το Νοέμβριο είχαν κλιμακωθεί σε μια έκκληση για πορεία προς το Δελχί, την πρωτεύουσα της χώρας.

Παρά την πανδημία, εκατοντάδες χιλιάδες αγρότες, οδηγώντας τρακτέρ φορτωμένα με τόνους προμηθειών, έφτασαν στα περίχωρα του Δελχί, όπου τους υποδέχτηκαν ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις. Σε διάφορα σημεία, οι αγρότες χρησιμοποίησαν τα τρακτέρ τους για να σπάσουν τα οδοφράγματα της αστυνομίας. Η αστυνομία έσκαψε τους αυτοκινητόδρομους σε μια απελπισμένη προσπάθεια να αποτρέψει την είσοδο των αγροτών στο Δελχί. Οι αγρότες από τότε έχουν καταλάβει αρκετά μίλια διάφορων δρόμων και αυτοκινητοδρόμων, οι οποίοι οδηγούν στο Δελχί.

Οι καταλήψεις γρήγορα μετατράπηκαν σε αυτοσχέδιες πόλεις από σκηνές, με ιατρικούς σταθμούς, langars [ελεύθερες κοινωνικές κουζίνες], βιβλιοθήκες, ακόμη και μια υποδειγματική πολύγλωσση εφημερίδα του κινήματος, την Trolley Times.

Στη συνέχεια ήρθαν οι μαζικές πανεθνικές γενικές απεργίες στις 26-27 Νοεμβρίου και 8 Δεκεμβρίου. Οι απεργίες είχαν προγραμματιστεί εδώ και μήνες ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις και τέσσερις αντεργατικούς νόμους που ψηφίστηκαν σχεδόν ταυτόχρονα με τους αγροτικούς νόμους. Αυτοί οι νόμοι επρόκειτο να διευκολύνουν τις επιχειρήσεις να κάνουν απολύσεις, ενώ ταυτόχρονα θα καθιστούσαν δυσκολότερο για τους εργαζόμενους το να συστήσουν σωματεία ή να απεργήσουν, και θα επέτρεπαν στην κυβέρνηση να εξαιρέσει τα καινούρια εργοστάσια από την υποχρεωτική τήρηση κανόνων επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας.

Οι απεργίες βοήθησαν στη γενίκευση του θυμού ενάντια στην κυβέρνηση, επειδή έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια των συνεχιζόμενων αγροτικών αναταραχών. Οι εργαζόμενοι έβαζαν λουκέτο στη χώρα την ίδια στιγμή που οι αγρότες καταλάμβαναν αυτοκινητόδρομους ενώ δέχονταν επιθέσεις με χημικά και αντλίες νερού έξω από την πρωτεύουσα της χώρας.

Στις καταλήψεις των αυτοκινητοδρόμων ηγείται ένας συνασπισμός από 45-50 διαφορετικές αγροτικές ενώσεις και οργανώσεις, που έχουν συνασπιστεί ως «Ενωμένο Μέτωπο Αγροτών» (Samyukta Kisan Ekta Morcha).

Οκτώ γύροι συνομιλιών με την κυβέρνηση δεν έχουν οδηγήσει πουθενά. Εάν οι νόμοι δεν ανακληθούν, οι ηγέτες του Μετώπου έχουν δηλώσει ότι θα σπάσουν τα οδοφράγματα της αστυνομίας και θα διαδηλώσουν μέσα στην πρωτεύουσα στις 26 Ιανουαρίου, όπου ο πρωθυπουργός απευθύνεται στο έθνος μετά το πέρας της στρατιωτικής παρέλασης. Όταν οι αγρότες λένε ότι «Την Ημέρα της Δημοκρατίας, αντί για τον Modi, θα απευθυνθούμε στο έθνος εμείς» και δείχνουν να το εννοούν αυτό είναι συγκλονιστικό.

Ξανά και ξανά τους ακούς να λένε, «Αυτοί οι νόμοι έχουν φτιαχτεί για να μας κλέψουν τη γη μας και το ψωμί μας, έχουν φτιαχτεί για να κάνουν τις εταιρείες πλουσιότερες σε βάρος της ζωής μας». Μου φαίνεται ότι το γενικό αίσθημα εναντίον των εταιριών είναι πιο σαφές και πιο έντονο σε αυτές τις διαμαρτυρίες από ό,τι στο παρελθόν. Μπορείτε να τους ακούσετε να λένε πώς αυτοί οι νόμοι έχουν φτιαχτεί για να γίνουν πλουσιότεροι ο Mukesh Ambani και ο Gautam Adani (οι περιουσίες τους έχουν συνολική καθαρή αξία άνω των 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων) και οι γιγαντιαίες πολυεθνικές εταιρείες τους, η Reliance Industries και η Adani Group.

Η κυβέρνηση Modi, από την πλευρά

της, έχει εξαπολύσει την αστυνομία, έχει λασπολογήσει κατά του κινήματος, έχει διαδώσει ψέματα και ξεδιάντροπη προπαγάνδα. Αλλά μέχρι στιγμής, φαίνεται ότι όλες οι προσπάθειές τους για δυσφήμιση ή περιθωριοποίηση του κινήματος έχουν αποτύχει οικτρά, επειδή είναι πραγματικά δύσκολο να δαιμονοποιηθούν οι χωρικοί και οι αγρότες στην Ινδία. Νομίζω ότι αυτό το κίνημα διαμαρτυρίας θα συνεχίσει να μεγαλώνει και θα μπορούσε να προκαλέσει την πρώτη μεγάλη πολιτική ήττα του Modi.

Το πολιτικό υπόβαθρο

Κερδίζοντας τις εκλογές το 2019 για μια δεύτερη θητεία με απόλυτη πλειοψηφία και με ένα υποτακτικό δικαστικό σώμα να το στηρίξει, το BJP έχει υιοθετήσει μια γραμμή επιτάχυνσης της διάλυσης και του ξεπουλήματος από ό,τι έχει απομείνει από τον δημόσιο τομέα της Ινδίας, εδραίωσης της αυταρχικής διακυβέρνησης της κεντρικής εξουσίας σε σχέση με τα κρατίδια και πραγματοποίησης του ονείρου του κινήματος Hindutva για ένα ινδουιστικό εθνικιστικό κράτος. Έτσι, ήταν πραγματικά ενθαρρυντικό όταν είδαμε την κυβέρνηση να συγκλονίζεται από μαζικές διαδηλώσεις και δημόσιες καθιστικές διαμαρτυρίες με τη συμμετοχή δεκάδων εκατομμυρίων ενάντια στους νέους αντιμουςουλμανικούς νόμους ιθαγένειας στα τέλη του 2019 και στις αρχές του 2020. Αυτές κράτησαν μήνες έως ότου αυτές διακόπηκαν βίαια στις πανεπιστημιοπόλεις και στους δρόμους από όχλους σοβινιστών ινδουιστών τους οποίους συνέδραμε η αστυνομία.

Στη συνέχεια ήρθε η βάνουση απαγόρευση κυκλοφορίας λόγω COVID. Μετά από εβδομάδες άρνησης και μυστικοποίησης της ασθένειας, ο Modi ανακοίνωσε την απαγόρευση κυκλοφορίας μόλις 4 ώρες πριν τεθεί σε ισχύ. Δεκάδες εκατομμύρια [εσωτερικοί] μετανάστες εργάτες, εγκλωβισμένοι σε πόλεις με απαγόρευση κυκλοφο-

στην Ινδία

Ολόκληρο
στο **RProject.gr**

ρίας, άρχισαν να επιστρέφουν στα χωριά τους περπατώντας, μερικές φορές εκατοντάδες μίλια. Αρκετοί πέθαναν.

Μετά από αυτές τις υποχωρήσεις, υπάρχει κάπως η αίσθηση ότι επιστρέφει το πνεύμα των κινητοποιήσεων, αυτή τη φορά από την αγροτική ενδοχώρα (το κίνημα κατά των αντιμουσουλμανικών νόμων έδρασε κυρίως στα αστικά κέντρα).

Η ταξική σύνθεση

Οι κινητοποιήσεις έχουν ξεσηκώσει ευρεία τμήματα του αγροτικού πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένων ακτημόνων εργατών, μισθωτών καλλιεργητών (αγροληπτών, κολίγων), αγροτών που μισθώνουν τη γη που καλλιεργούν, χωρικών ιδιοκτητών γης, ακόμη και πλούσιων αγροτών, πρακτόρων, εμπόρων και εργαζομένων στα mandī.

Η αγροτική Ινδία βρίσκεται σε μια ολοένα και βαθύτερη κρίση περίπου από την πρώτη δεκαετία μετά την Πράσινη Επανάσταση, όταν η αρχική ώθηση της ανάπτυξης και της παραγωγικότητας που τροφοδοτήθηκε από τις νέες μεθόδους εξαντλήθηκε. Οι νεοφιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες ξεκίνησαν το 1992, επιδείνωσαν την κρίση. Κύματα ιδιωτικοποιήσεων και περικοπών ρήμαξαν τις ζωές των απλών ανθρώπων. Από το 2001 έως το 2011, ο αριθμός των καλλιεργητών που κατέχουν γη μειώθηκε κατά 8,5 εκατομμύρια, ενώ ο αριθμός των ακτημόνων εργατών αυξήθηκε κατά 37,5 εκατομμύρια. Οι επιδοτήσεις και τα προγράμματα απασχόλησης έχουν κάνει λίγα για να προσφέρουν ανακούφιση στους ανθρώπους.

Σύμφωνα με μια έκθεση του Δικτύου Αγροτικών και Γεωργικών Μελετών (NRAS), το εθνικό μέσο μεροκάματο για τους εργάτες και τις

εργάτριες γης ήταν 315 Rs (4,29 \$) και 244 Rs (3,33 \$) αντίστοιχα το 2017-18. Αυτή είναι η κατάσταση των ακτημόνων εργατών-τριών.

Η πλειονότητα των ιδιοκτητών γης κατατάσσονται ως μικροί ή οριακοί. Οι οριακές γαιοκτησίες (μικρότερες από 1 εκτάριο) είναι το 68% του συνόλου και σε αυτά τα νοικοκυριά, οι καταναλωτικές δαπάνες υπερβαίνουν το εισόδημά τους (5000 Rs ή περίπου 70 δολάρια το μήνα για μια πενταμελής οικογένεια κατά μέσο όρο), που σημαίνει ότι είναι παγιδευμένοι σε έναν κύκλο αυξανόμενου χρέους χρόνο με το χρόνο. Έπειτα υπάρχουν οι αγρότες που μισθώνουν τη γη που καλλιεργούν έναντι 200 ή 300 δολαρίων ετησίως, αλλά δεν παράγουν αρκετά για να πληρώσουν το μίσθωμα ή έστω για να έχουν κάτι για να πουλήσουν στο mandī.

Υπάρχουν αυτές οι ταξικές διαφορές

Δεν υπάρχει πεδίο ταξικής πάλης στην Ινδία που να μην διαμορφώνεται, ταυτόχρονα, από το σύστημα των καστών, επειδή οι κάστες αποτελούν τόσο καταμερισμό εργασίας όσο και διαχωρισμό μεταξύ των εργατών

μεταξύ των αγροτών που διαδηλώνουν. Υπάρχουν επίσης διαφορές κάστας. Για παράδειγμα, οι περισσότεροι ακτήμονες είναι Νταλίτ. Υπάρχουν επίσης πολιτικές διαφορές. Συμμετέχουν σχεδόν 50 ορ-

γανώσεις και συνδικάτα. Μέλη ενός σημαντικού προοδευτικού συνδικάτου, του Bharatiya Kisan (Ekta Ugrahan) διαδήλωσαν την Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κρατώντας φωτογραφίες αριστερών διανοουμένων και ακτιβιστών που έχουν φυλακιστεί από το καθεστώς Modi. Στο άλλο άκρο υπάρχει το Shiromani Akali Dal, σύμμαχος του BJP. Το που θα μπορούσαν να καταλήξουν αυτές οι διαφορές καθώς εξελίσσεται το κίνημα, μένει να το δούμε.

Ευρύτερη πολιτική σημασία

Πρώτα απ' όλα πρόκειται για ένα κίνημα που αγωνίζεται απελπισμένα για να διατηρήσει και να επεκτείνει την κρατική ρύθμιση (mandis), το σύστημα στήριξης των τιμών (ελάχιστη τιμή στήριξης - MSP) και τις επιδοτήσεις απέναντι στις νεοφιλελεύθερες ιδιωτικοποιήσεις, την απορρύθμιση και τη λιτότητα. Είναι λοιπόν μια αμφισβήτηση του νεοφιλελεύθερου σχεδίου που έχει επιδιωχθεί όχι μόνο από τις κυβερνήσεις του BJP και του Κογκρέσου, αλλά και από την κοινοβουλευτική αριστερά όταν ήταν στην εξουσία στη Δυτική Βεγγάλη. Δεύτερον, φέρνει στο προσκήνιο ζητήματα αειφορίας, απαιτώντας να καλυφθούν περισσότερες καλλιέργειες από το σύστημα στήριξης των τιμών, καθώς αυτό θα ξανάδινε κίνητρα για την εναλλαγή των καλλιεργειών. Τρίτον, δίνει ένα χτύπημα στην καρδιά του πολιτικού σχεδίου του Modi για παγίωση της εξουσίας του κέντρου.

Εάν συμμεριστούμε το επιχείρημα του Achin Vanaik, η ανεξάρτητη Ινδία ήταν πάντα μια «αυταρχική δημοκρατία». Με τη διακυβέρνηση Modi ο αυτός ο αυταρχισμός τίθεται στην υπηρεσία της ατζέντας του εξτρεμιστικού Ινδουιστικού εθνικιστικού κινήματος

(Hindutva). Με τα παραπάνω ως δεδομένα, η δυσανεκσία των αγροτών απέναντι στην καταπάτηση του φεντεραλισμού από το Modi, η αποστροφή τους στα μεγάλα MME και η αλληλεγγύη τους προς τους αριστερούς διανοούμενους, δικηγόρους και ακτιβιστές που φυλακίστηκαν από το καθεστώς του Modi είναι όλες ευπρόσδεκτες εξελίξεις από την άποψη των πολιτικών και δημοκρατικών δικαιωμάτων.

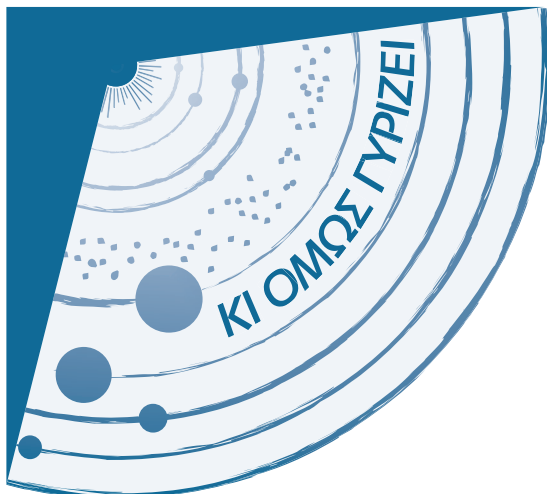
Πιστεύω όμως ότι το κίνημα παραμένει περιορισμένο από τον διαταξικό χαρακτήρα του και συνεπώς αντανακλά έναν κοινό παρονομαστή αιτημάτων. Για παράδειγμα, το σύστημα των mandī είναι πνιγμένο στη διαφθορά και τις πελατειακές σχέσεις και συχνά ελέγχεται από γραφειοκράτες και «τοπικά, περιφερειακά ή εθνικά ολιγοπώλια», όπως το θέτει η πρόσφατη έκθεση NRAS, αλλά δεν έχω συναντήσει αιτήματα που να ζητούν να υπάρξει στα mandī περισσότερη διαφάνεια, λογοδοσία ή άνοιγμα στον ανταγωνισμό από μικρότερους συνεταιρισμούς ή εμπόρους για να σπάσουν τα ολιγοπώλια.

Ούτε έχω δει κάποιο αίτημα για μισθό ο οποίος να επαρκεί για τη διαβίωση των ακτημόνων εργατών, για παράδειγμα. Η απουσία ενός τέτοιου αιτήματος ίσως αντικατοπτρίζει τη σύνθεση της ηγεσίας του κινήματος με όρους κάστας, καθώς οι περισσότεροι ακτήμονες εργάτες ανήκουν στην κάστα των Νταλίτ.

Δεν υπάρχει πεδίο ταξικής πάλης στην Ινδία που να μην διαμορφώνεται, ταυτόχρονα, από το σύστημα των καστών, επειδή οι κάστες αποτελούν τόσο καταμερισμό εργασίας όσο και διαχωρισμό μεταξύ των εργατών, σύμφωνα με τον Δρ. BR Ambedkar (τον Νταλίτ διανοούμενο που πολιτικό ηγέτη που ήταν στην επιτροπή που συνέταξε το Σύνταγμα της Ινδίας). Οι ταξικοί αγώνες αναγκαστικά έρχονται αντιμέτωποι με το ζήτημα των καστών. Η χειραφέτηση των Νταλίτ και η εξάλειψη του συστήματος των καστών πρέπει να βρίσκονται στο κέντρο του αγώνα της εργατικής τάξης, με ένα βασικό λόγο να είναι ότι οι πλατιές μάζες των εργατών και των αγροτών στην Ινδία είτε ανήκουν σε καταπιεσμένες κάστες είτε είναι Νταλίτ. Ενώ τα μαζικά κινήματα αγροτών και εργατών μπορούν να ενώσουν ανθρώπους που ανήκουν σε διαφορετικές κάστες κάτω από συγκεκριμένα αιτήματα, αυτό δεν καταργεί ή μειώνει αυτόματα τους διαχωρισμούς βάσει καστών εντός του κινήματος. Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει να υπάρξει συντονισμένη δράση κατά των καστών που θα ενσωματωθεί στον αγώνα, εγείροντας αιτήματα κρίσιμα για τη χειραφέτηση των Νταλίτ και την εξάλειψη των καστών.

Ρωσία

Η σύλληψη του Αλεξέι Ναβάλνι στο αεροδρόμιο της Μόσχας, κατά την επιστροφή του από τη χώρα, προκάλεσε ένα κύμα διαδηλώσεων. Ο Ναβάλνι προέρχεται από τις γραμμές της «φιλελεύθερης αντιπολίτευσης» με ό,τι σημαίνει αυτό για το πολιτικό-οικονομικό του πρόγραμμα. Ταυτόχρονα αποτελεί την νέα «μεγάλη ελπίδα» των αντιπάλων του Πούτιν στις δυτικές πρωτεύουσες. Έχει καταφέρει ωστόσο να αναδειχτεί πολύ περισσότερο από όσο πχ ο Νέμτσοφ, ο οποίος είχε ταυτιστεί με το νεοφιλελεύθερο σοκ της εποχής Γιάλτσιν και ταυτόχρονα υιοθετούσε μια κραυγαλέα φιλοδυτική στάση, σε βαθμό «ντεφетиισμού» για τα ρωσικά συμφέροντα. Ο Ναβάλνι, διατηρώντας τις κλασικές «φιλελεύθερες» κριτικές στο καθεστώς, επιστρατεύει ένα άλλο μίγμα. Αφενός, προσθέτει έναν τόνο «λαϊκιστικής» κριτικής στον πλούτο και τη διαφθορά της ελίτ γύρω από τον Πούτιν, με ενδεικτική την πρόσφατη διαδρομή βίντεο με το παλάτι του Πούτιν στη Μαύρη Θάλασσα. Αφετέρου, υιοθετεί τον ρωσικό εθνικισμό (πχ στήριξε τον πόλεμο στη Γεωργία, την προσάρτηση της Κριμαίας κλπ), σε βαθμό που φτάνει σε ακραίες ρατσιστικές απόψεις. Με αυτό το μίγμα έχει καταφέρει να αποκτήσει πρόσβαση σε ευρύτερα ακροατήρια από τα στενά όρια της παραδοσιακής φιλελεύθερης αντιπολίτευσης. Από αυτό το μίγμα πολιτικής καταλαβαίνει κανείς για τι «φυντάνι» μιλάμε. Ωστόσο το γεγονός ότι εμφανίζεται ένας «υπολογισμός» αντίπαλος του Πούτιν και συλλαμβάνεται (γι' αυτό το λόγο, πέρα από τις αφορμές), λειτούργησε ως πρόκληση για δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους, με αποτέλεσμα τις μεγαλύτερες αντιπολιτευτικές διαδηλώσεις στη Ρωσία μετά από αυτές του 2012-13. Και η άγρια καταστολή με την οποία απάντησε το καθεστώς Πούτιν, λειτούργησε απλώς ως υπενθύμιση ότι όλοι αυτοί οι άνθρωποι έχουν συσσωρευμένους σοβαρούς λόγους να διαδηλώνουν, πέρα κι έξω από τον Ναβάλνι...

Ιταλία

Άλλη μια κυβερνητική κρίση στην Ιταλία, που «τιμά την παράδοση» ακόμα κι εν μέσω υγειονομικής και οικονομικής κρίσης -ενώ τα διεθνή ΜΜΕ προσπαθούν αμήχανα να παρακολουθήσουν τα πραγματικά επίδικα. Το κόμμα του Ματέο Ρέντσι, «Ιταλία Βίβα» αποσύρθηκε στα μέσα Γενάρη από την κυβέρνηση συνασπισμού. Στην επακόλουθη ψήφο εμπιστοσύνης, ο πρωθυπουργός Κόντε έχασε την απόλυτη πλειοψηφία αλλά επιβίωσε με τη διευκόλυνση των μελών της «Ιταλία Βίβα» που επέλεξαν τελικά την αποχή. Αλλά στη συνέχεια παραιτήθηκε, με στόχο να διαμορφωθεί μια νέα πλειοψηφία, δίχως να παίζεται ανά πάσα στιγμή η «ανοχή» του Ρέντσι. Όπως φαίνεται πρόθεση του Ρέντσι είναι μια διαρκής διαπραγμάτευση για ενίσχυση των θέσεων και των απόψεών του μέσα στην κυβέρνηση. Αν και είναι ο μικρότερος «εταίρος» σε σχέση με το Δημοκρατικό Κόμμα και το Κίνημα

5 Αστέρων, αξιοποιεί την αριθμητική των εδρών -δυσανάλογη της περιθωριακής δημοφιλίας του Ρέντσι και του κόμματός του. Σύμφωνα με το Bloomberg, ο Ρέντσι «δυσανασχέται με την κρατική παρέμβαση στην οικονομία». Είναι η μόνη πολιτική-προγραμματική ερμηνεία που έχουμε συναντήσει και -ξερώντας τον Ρέντσι- είναι βάσιμη. Η εκτίμηση αυτή συνάδει με τα ρεπορτάζ που λένε ότι βασικό «έπαθλο» της διαπραγματεύσεως, που θα κρίνει αν θα υπάρξει μια νέα συμφωνία μεταξύ των τριών κομμάτων που στηρίζαν την κυβέρνηση Κόντε, είναι το υπουργείο Οικονομικών.

Αυστραλία

Η 26η Γενάρη είναι η «Μέρα της Αυστραλίας». Το κράτος αυτό, μέχρι σήμερα τιμά την ημέρα που υψώθηκε η βρετανική σημαία στη γη των Αβοριγινών. Όχι άδικα, οι ιθαγενείς και οι υποστηρικτές τους κυρίως στην Αριστερά την αποκαλούν «Μέρα της Εισβολής» και εδώ και πάρα πολλά χρόνια οργανώνουν διαδηλώσεις. Το πιο ενδιαφέρον είναι ότι τα τελευταία χρόνια η συμμετοχή αυξάνεται διαρκώς, ενώ φέτος πραγματικά τον τόνο στους δρόμους αρκετών πόλεων έδινε περισσότερο το νεανικό πλήθος των διαδηλωτών παρά οι πατριωτικές σημαίες. Μια αντίστοιχη, αργή αλλά σταθερή αλλαγή σημειώνεται στις δημοσκοπήσεις, όπου καταγράφεται αύξηση όσων αναγνωρίζουν την ανάγκη να μην προσβάλλονται οι ιθαγενείς ή θα ήθελαν μια άλλη

λιγότερο προβληματική ημερομηνία για «Μέρα της Αυστραλίας» κ.ο.κ. Διόλου τυχαία, η κυβέρνηση φέτος αποφάσισε να αλλάξει τον πρώτο στίχο του εθνικού ύμνου, που καλούσε τους Αυστραλούς «να χαρούν» γιατί είναι έθνος «νέο και ελεύθερο». Βλέπετε ένα τμήμα των κατοίκων του νησιού, υπήρχε εκεί μερικές χιλιάδες χρόνια πριν το 1788 και δεν είναι τόσο «νέο». Πλέον το αυστραλιανό έθνος περιγράφεται ως «ένα και ελεύθερο», ενώ γενικότερα η «από τα πάνω» συζήτηση καθορίστηκε από την ανάγκη να γίνει η γιορτή πιο «συμπεριληπτική». Οι Αβορίγινες δεν έχουν συγκινηθεί καθόλου από αυτές τις συμβολικές κινήσεις εξωραϊσμού. Πιο ειλικρινής ήταν ο πρώτος κυβερνήτης της αποικίας, όταν ρωτήθηκε αν θα ήταν καλό να παρυστούν και Αβορίγινες στον πρώτο εορτασμό, το 1888: «Γιατί; Για να τους θυμίσουμε ότι τους κλέψαμε».

Τυνησία-Λίβανος

Σχεδόν κάθε Δεκέμβρη-Γενάρη, κάποια πόλη της Τυνησίας ζει οργισμένες διαδηλώσεις. Άλλοι τονίζουν την επιδείνωση των συνθηκών ζωής εκείνη την περίοδο (ανάγκη για ρεύμα, λήξη επιδομάτων κλπ), άλλοι την ανάμνηση της επετείου της εξέγερσης του 2011. Φέτος,

στα στρογγυλά 10χρονα της εξέγερσης και εν μέσω μιας ακόμα πιο σκληρή κρίσης λόγω πανδημίας, οι άγριες διαδηλώσεις εξαπλώθηκαν σε μια σειρά πόλεις της επαρχίας και χρειάστηκε κινητοποίηση του στρατού για να περιοριστούν. Σχεδόν τις ίδιες μέρες, στο λιμάνι της Τρίπολης ξέσπασαν άγριες οδομαχίες, από Λιβανέζους που φωνάζουν «πεινάμε», υπενθυμίζοντας τη δραματική κατάσταση που τους κατεβάζει στους δρόμους κάθε τόσο τα τελευταία 2 χρόνια, ενώ οι τοπικές ελίτ και ο Μακρόν «παζαρεύουν» κυβερνητικές συναλλαγές. Γεγονότα κατώτερα των μεγάλων εξεγέρσεων που έζησαν οι δύο χώρες στο πρόσφατο παρελθόν τους, αλλά που υπενθυμίζουν ότι οι αιτίες τους παραμένουν στη θέση τους και το αραβικό πεζοδρόμιο συνεχίζει να «βράζει»...

Μετά την εισβολή στο Καπιτώλιο

Ο Τραμπ, οι Ρεπουμπλικάνοι, η ακροδεξιά

Του Πάνου Πέτρου

Η συζήτηση για τα γεγονότα της 6ης Γενάρη, με την ακροδεξιά εισβολή στο Καπιτώλιο συνεχίζει να απασχολεί την αμερικανική ριζοσπαστική Αριστερά. Απέναντι στον αρχικό πανικό των προοδευτικών φιλελεύθερων, που είδαν στην 6η Γενάρη να υλοποιείται το «φασιστικό πραξικόπημα» για το οποίο προειδοποιούσαν επί μήνες, γράφτηκαν αρκετές απαντήσεις για το ότι δεν γίνονται έτσι τα πραξικοπήματα. Ήταν εμφανές ότι η ανατροπή του αποτελέσματος δεν είχε την στήριξη σοβαρών τμημάτων της αστικής τάξης ή του κρατικού μηχανισμού.

Ωστόσο ήταν ένα σημαντικό γεγονός. Καθώς περνούσαν οι μέρες, μαθεύονταν περισσότερα για συγκεκριμένα σχέδια απαγωγής (ή και δολοφονίας) συγκεκριμένων πολιτικών στελεχών (όπως η Νάνσι Πελόσι ή η Αλεξάντρα Οκάσιο Κορτέζ). Κυρίως, μαθεύτηκε ότι πολλοί από τους εισβολείς ήξεραν καλά πώς να κινηθούν μέσα στο χώρο, πιθανότατα αξιοποιώντας πληροφορίες από Ρεπουμπλικάνους βουλευτές.

Πέρα από διαφωνίες για το βαθμό οργάνωσης των γεγονότων, η ουσία παραμένει σε όσα έγραψε στην ανακοίνωσή του το International Socialism Project: «Τώρα, η ακροδεξιά που καθοδήγησε την κατάληψη του Καπιτωλίου, μπορεί να αναφέρεται στην 6η Γενάρη του 2021 ως κομβική στιγμή στην προσπάθειά της να οικοδομήσει ένα κίνημα στηριγμένο στο ρατσισμό και ενάντια, κυριολεκτικά, στη δημοκρατία».

Ο «ενοποιητικός μύθος» και η «σημαία»

Πράγματι, αν κρίνει κανείς την 6η Γενάρη ως αυτό που παρουσιάστηκε από τον Τραμπ και πίστεψαν οι οπαδοί του ως «τελική μάχη» και «κορύφωση» της πολύμηνης πάλης να ανατραπεί το αποτέλεσμα - ήταν μια παταγώδης αποτυχία. Αλλά τα γεγονότα μετά τις εκλογές και ως την 6η Γενάρη πρέπει να αντιμετωπιστούν ως «αρχή» και όχι ως «τέλος». Το ακροδεξιό ρεύμα άρχισε να αναπτύσσεται με το πιο «εκλογοκεντρικό» Tea Party ενάντια στην θητεία Ομπάμα, και κατάφερε να αποκτήσει σημαντική εκπροσώπηση εντός του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος. Κατάφερε να εκλέξει τον Τραμπ -ενάντια στους εκλεκτούς του κόμματος το 2016. Κάτω από την ομπρέλα του γνωστού πλέον πλατιά ως MAGA (Make America Great Again), αρχίζουν να συνενώνονται πολιτικά

(οργανωτικά παραμένουν «κυκεώνας») «πατριωτικές πολιτοφυλακές», ενώσεις οπλοκατοχής, συνωμοσιολόγοι, κατάλοιπα της Κου Κλουξ Κλαν, ατόφιοι νεο-ναζί, παραστρατιωτικοί, φονταμενταλιστές της χριστιανικής Δεξιός κ.ο.κ. Όλοι αυτοί απέκτησαν από τον Τραμπ κι έναν «ενοποιητικό μύθο»: τις «κλεμμένες εκλογές» του 2020. Στις 6 Γενάρη, απέκτησαν και «σημαία»: τη «Μάχη του Καπιτωλίου». Αν και απέτυχε, η εικόνα και ο μύθος της θα αξιοποιηθούν στην προσπάθεια να στρατολογήσουν οπαδούς. Κυρίως, η πολιτική-κοινωνική συνθήκη στις ΗΠΑ είναι τέτοια που τους προσφέρει ένα μεγάλο ακροατήριο για να στρατολογήσουν. Μπορεί να διαδήλωσαν μόλις 15.000 πανεθνικά, αλλά είχαν την ηθική στήριξη δεκάδων εκατομμυρίων, δλδ. της μισής εκλογικής βάσης του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος που χαιρέτισε την εισβολή. Ακόμα και μετά τα γεγονότα της 6ης Γενάρη, ο Τραμπ διατήρησε στο πλευρό του (της αμφισβήτησης του αποτελέσματος) δεκάδες Ρεπουμπλικάνους και στα δύο σώματα του Κογκρέσου.

Ρήγμα

Ασφαλώς, μέσα στο κόμμα της Δεξιός υπήρχε πάντα μια «αντι-Τραμπ» πτέρυγα, η οποία στον απόηχο της εκλογικής ήττας αλλά και της ομόθυμης κατακραυγής των γεγονότων στο Καπιτώλιο, σήμερα γίνεται πολύ πιο «φωνακλάδικη» και οι γραμμές της ενισχύονται κι από «ποντίκια που εγκαταλείπουν το καράβι». Σύμφωνα με τον Μάικ Ντέιβις, η 6η Γενάρη σήμανε ένα «ανεπανόρθωτο ρήγμα μέσα στους Ρεπουμπλικάνους». Εξηγεί ότι μια σειρά στελέχη που δυσφορούσαν από την προσωπολατρεία γύρω από τον Τραμπ αισθάνονται «λυ-

τρωμένα» να προωθήσουν τις πολιτικές τους καριέρες σε ρήξη με αυτόν, ενώ μια πτέρυγα του κόμματος παραμένει αφοσιωμένη στην πρώην πρόεδρο. Αυτό το ακροδεξιό ρεύμα συγκροτεί «ντε φάκτο τρίτο κόμμα» σύμφωνα με τον βετεράνο Αμερικάνο σοσιαλιστή. Ο ίδιος βέβαια προειδοποιεί όσον αφορά την αντι-Τραμπ πτέρυγα, ότι δεν πρόκειται για «νεκρανάσταση κάποιου μετριοπαθούς Ρεπουμπλικανισμού». Υπενθυμίζει ότι οι ιδέες στις οποίες πάτησε ο Τραμπ (λευκή ανωτερότητα, εθνικισμός, σεξισμός, χριστιανικός φονταμενταλισμός) αποτελούν τη βάση πάνω στο οποίο συγκροτεί και ο «παραδοσιακός» Ρεπουμπλικανισμός τις κοινωνικές συμμαχίες του εδώ και δεκαετίες. Με αυτήν την έννοια, στη σχετική συζήτηση περί διάσπασης του δεξιού κόμματος, αξίζει να κρατήσουμε την υπενθύμιση του Λανς Σέλφα, σε εκδήλωση του Rproject, για το πλέγμα βαθιών σχέσεων που κρατάει ενωμένο το φάσμα που ξεκινά από «mainstream» Ρεπουμπλικάνους, περνάει από το Tea Party και φτάνει σε πολιτοφυλακές ή νεο-ναζί. Σύμφωνα με τον Σέλφα, η «ρήξη» θα εκφραστεί σε εσωκομματικό ανταγωνισμό (πχ για το χρίσμα το 2024) και θα εξαρτηθεί εν πολλοίς και από τη δυνατότητα του Τραμπ να ξανακατέβει ως υποψήφιος στο μέλλον, που παραμένει ερώτημα (με δίκες κλπ να εκκρεμούν). Αλλά όπως είπε, η εναλλακτική για το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα είναι απλά «τραμπισμός χωρίς τον Τραμπ», δηλαδή ακροδεξιές πολιτικές χωρίς τη διαφθορά και τα καραγκιοζιλίκια. Αντίστοιχες εκτιμήσεις διατυπώνουν πολλοί σύντροφοι για τις ευρύτερες προοπτικές της ακροδεξιός και εκτός Ρεπουμπλικανικού Κόμματος. Ότι μπορεί να προχωρήσει είτε «με τον

Τραμπ ως σύμβολο» είτε «να επιστρέψει με κάποιον εξυπνότερο και ικανότερο ηγέτη από τον Τραμπ».

Απειλή

Η ακροδεξιά ριζοσπαστικοποίηση είναι μια διεργασία πολλών χρόνων και οι αιτίες που την παράγουν παραμένουν στη θέση τους. Είναι μια απειλή που ήρθε για να μείνει. Η σημερινή εικόνα υποχώρησης (υπό το βάρος των διώξεων και της κατακραυγής), όπως αποτυπώθηκε στην εκκωφαντική απουσία κινητοποιήσεων κατά την ορκωμοσία Μπάιντεν, παρά τις μεγαλόστομες εξαγγελίες για «δεύτερο γύρο», θα αρχίσει να αναστρέφεται σταδιακά.

Απέναντι σε αυτήν την απειλή προετοιμάζεται η ριζοσπαστική Αριστερά στις ΗΠΑ. Με την επίγνωση ότι η ακροδεξιά παραμένει ανοργάνωτη και κατακερματισμένη, αλλά και την επίγνωση ότι διαθέτει έναν πλούσιο «γαλαξία» (προπαγανδιστικών μέσων, ένοπλων πολιτοφυλακών, πολιτικών-κοινωνικών οργανώσεων, στηριγμάτων στο κράτος) ο οποίος θα κάνει βήματα προς την ενοποίηση και την πύκνωση των γραμμών του, αν αφεθεί χωρίς απαντήσεις. Η πρόσφατη προϊστορία έχει αποδείξει ότι όταν κινητοποιείται η δική μας πλευρά, καταφέρνει είτε να τους διώξει από τους δρόμους είτε να τους απομονώσει με το μέγεθός της. Η σύγκριση δυνατοτήτων κινητοποίησης (με τα εκατομμύρια του BLM) είναι επίσης εκκωφαντική. Η διαπίστωση ότι σε κοινωνικό επίπεδο η πλευρά μας είναι πιο ισχυρή «όταν κινητοποιείται» είναι σωστή. Γιατί θυμίζει το συσχετισμό, αλλά υπογραμμίζει και την κρίσιμη προϋπόθεση («όταν») που δεν είναι πάντα αυτόνομη.

Πίσω από τους φιλελεύθερους διθυράμβους Τι φέρνει η διακυβέρνηση

Του Πάνου Πέτρου

Η έναρξη της θητείας του Τζο Μπάιντεν έχει χαρακτηριστεί από μια επίμονη προσπάθεια να σταλθεί σήμα «επιστροφής στην κανονικότητα» που έχει γίνει δεκτή με διεθνείς διθυράμβους περί «ξηλώματος της κληρονομιάς Τραμπ».

Η «επιστροφή στην κανονικότητα» Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ επιστρέφουν με εκπροσώπηση στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, επανεντάσσονται στη Συμφωνία του Παρισιού για το Κλίμα, ενώ η νέα διοίκηση δείχνει να παίρνει πιο στοιχειωδώς σοβαρά την ανάγκη μέτρων περιορισμού της πανδημίας. Πρόκυπτε όντως για κινήσεις «κανονικότητας». Αλλά δεν δικαιολογούν τους διθυράμβους: Αφενός δεν «ξηλώνεται η κληρονομιά Τραμπ» (αυτό θα κριθεί σε πιο κρίσιμα ζητήματα όπως η φιλο-εργοδοτική πολιτική ή ο θεσμικός ρατσισμός και η ενίσχυση της αστυνομίας) και αφετέρου οι πανηγυρισμοί απλά υπενθυμίζουν πόσο χαμηλά είχε πέσει ο πήχης των προσδοκιών/απαιτήσεων.

Η διαχείριση της πανδημίας «α λα ευρωπαϊκά» δεν αποτελεί δα και μνημείο προοδευτικής πολιτικής. Η συμμετοχή στη Συμφωνία του Παρισιού για το Κλίμα δεν αποτελεί δείγμα της αναγκαίας «πράσινης» πολιτικής, εκτός αν ξεχνάμε την απόλυτη ανεπάρκεια

των στόχων που έχουν τεθεί και την απόλυτη αποτυχία να πετύχουν οι «συμφωνούντες» το παραμικρό στον έλεγχο της κλιματικής αλλαγής. Ο Μπάιντεν παρουσιάζεται οριακά ως «πράσινος» πρόεδρος, μόνο και μόνο γιατί σε σύγκριση με τον προκατόχο του αναγνωρίζει ότι η κλιματική αλλαγή... υπάρχει και δεσμεύεται στην πολιτική που πρόσφατα η Γκρέτα Τούνμπεργκ περιέγραψε ως «3 δεκαετίες μπλαμπλαμπλα και στόχοι που ισοδυναμούν με παράδοση στην κλιματική αλλαγή». Κατά τα άλλα, μια ματιά στη στελέχωση των επιτελείων και της κυβέρνησής του, αρκεί για να πείσει ότι τα συμφέροντα των Big Oil θα εξακολουθήσουν να διαμορφώνουν πολιτική.

Ο Μπάιντεν με τα πρώτα διατάγματα του, κατήργησε κι ένα άλλο «κραυγαλέο» μέτρο του Τραμπ, την ανοιχτά ρατσιστική γενική απαγόρευση εισόδου στη χώρα σε κατοίκους συγκεκριμένων πλειοψηφικά μουσουλμανικών κρατών. Ήταν ένα μέτρο που είχε ήδη «ξεδοντιαστεί» αρκετά από τα αμερικανικά δικαστήρια, αλλά και ένα βαθιά «ιδεολογικό» μέτρο χωρίς συγκεκριμένη σκοπιμότητα ως προς την (συνεχιζόμενη) αντιμεταναστευτική πολιτική των ΗΠΑ. Ήταν κυρίως ένα από τα μέτρα που έθιγαν τη διεθνή εικόνα της Αμερικής, που φιλοτεχνεί προσεκτικά το μύθο της «σπουδαιότερης δημοκρατίας» και της «γης των ευκαιριών» στην προσπάθεια

να κερδίσει «καρδιές και μυαλά» πριν εφορμήσει -ένοπλα ή οικονομικά- στην «περιφέρεια».

Ήταν κινήσεις απολύτως αναμενόμενες, καθώς μια από τις «δουλειές» που ανέλαβε να κάνει ο Μπάιντεν ήταν να αποκαταστήσει την εικόνα των ΗΠΑ διεθνώς αλλά και σε ένα μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας στο εσωτερικό: Η «επιστροφή στην κανονικότητα» θα είναι η σημαία του σε αυτή την πρώτη περίοδο της θητείας του. Κάποιοι πρόθυμοι από καιρό θα χειροκροτήσουν, κάποιοι πιο καλοπροαίρετοι ίσως αισθανθούν μια κάποια ανακούφιση. Αλλά οφείλουμε να θυμόμαστε δύο πράγματα: Πρώτον, ότι η «επιστροφή στην κανονικότητα» δεν θα είναι καθόλου εύκολη υπόθεση, μιας και ο Τραμπ ήταν «σύμπτωμα» και όχι «αιτία». Δεύτερον, ότι -όπως έλεγε κι ένα χιλιάνικο σύνθημα στην εξέγερση του 2019- «δεν θέλουμε να επιστρέψουμε στην κανονικότητα γιατί η κανονικότητα ήταν το πρόβλημα».

Πράγματι, εκτός από διπλωμάτες που υποχρεώνονταν να εξηγούν σε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες τις «τρέλες» του Προέδρου τους, στρατηγούς που ανησυχούσαν ότι η «μονομέρεια» περισσότερο έβλαπτε παρά ωφέλυνε τα αμερικανικά συμφέροντα και στρατηγικά σκεπτόμενους αστούς που έβλεπαν ότι ο Τραμπ με την αγαρμποσύνη του «κλωτσάει συνεχώς τη σφηκωλιά» [των κινημάτων], ποιος θα

χαιρόταν να επιστρέψει στην «κανονικότητα» του 2016;

Οικονομία

Όσον αφορά την πραγματική/εφαρμοσμένη πολιτική στα ουσιώδη, χρειάζεται μικρό καλάθι. Τις πρώτες μέρες, κέρδισαν τις εντυπώσεις κάποιες πολιτικές «κρατικής στήριξης» λόγω πανδημίας (αναστολή φοιτητικών χρεών, παροχή «επιταγών» σε κάθε πολίτη κλπ). Πρόκειται κυρίως για παράταση ή έστω διεύρυνση επιδοματικών πολιτικών που είχαν ήδη εισαχθεί στις ΗΠΑ, όπως και σε αρκετά άλλα κράτη του πλανήτη. Είναι κοινός τόπος πλέον ότι το κρίσιμο ερώτημα που απασχολεί όλες τις οικονομίες παγκοσμίως είναι τι θα συμβεί μετά την λήξη αυτών των «έκτακτων» πολιτικών.

Εκεί έχει ανοίξει μια συζήτηση (ακόμα και στους Financial Times) για τα δυνητικά οφέλη που θα είχε «σε τελική ανάλυση» για τους καπιταλιστές το να κάνουν αποδεκτή μια πολιτική στοιχειώδους επούλωσης των «τραυμάτων» της κρίσης και της ραγδαίας αύξησης των ανισοτήτων. Εκεί λογοδοτεί η δέσμευση Μπάιντεν για αύξηση του ωρομισθίου στα 15 δολάρια -ένα αίτημα που αξίζει να θυμόμαστε ότι προέκυψε μέσα από το νεογέννητο εργατικό κίνημα στα φαστ-φουντ και που αξίζει επίσης να θυμόμαστε ότι ήταν επίκαιρο ως «δραματική, άμεση ανάγκη» το... 2012. Αλλά

Μπάνιντεν

όσον αφορά τα μεγάλα λόγια για το επερχόμενο «πακέτο τόνωσης της οικονομίας», αυτό είναι πολύ κατώτερο και από το αντίστοιχο του Ομπάμα (αναλογικά με το μέγεθος της κρίσης τότε και τώρα).

Θα ήταν αφελές να περιμένει κανείς από έναν κεντροδεξιό όπως ο Μπάνιντεν και ένα αστικό κόμμα όπως οι Δημοκρατικοί να καθοδηγήσουν τις ριζοσπαστικές αλλαγές που απαιτούνται για να βελτιωθεί πραγματικά η κατάσταση προς όφελος των εργαζόμενων μαζών στη σημερινή εποχή. Και μάλιστα χωρίς πίεση. Με αυτή την έννοια, τα πιο καλά νέα που προκύπτουν από τις ΗΠΑ τις πρώτες εβδομάδες του 2021 είναι οι νέες προσπάθειες συνδικαλισμού (πχ στην Σίλικον Βάλει) αλλά και μια σχετική «ζωηράδα» στην απεργιακή δράση που πιάνει το νήμα των προηγούμενων χρόνων και σε κάποιες περιπτώσεις επιβάλει μικρές νίκες. Αν αυτή η διδάθηση συνεχιστεί, τότε πράγματι η θητεία Μπάνιντεν μπορεί να αποκτήσει ένα άλλο ενδιαφέρον, σε πείσμα των προθέσεων της...

Μεταναστευτικό

Σε αυτόν τον τομέα, το απελπιστικό χαμήλωμα του πήχη είναι αποκαλυπτικό. Η διακυβέρνηση Μπάνιντεν έχει διαρρεύσει στον Τύπο μια πρόθεση να κάνει κάποιες ρυθμίσεις, που θα διευκολύνουν έναν αριθμό μεταναστών να αποκτήσουν υπηκοότητα ενώ θα συντηρούν στο ακέραιο (ή και θα αυστηροποιούν) τις βασικές συνισταμένες της κρατικής αντιμεταναστευτικής πολιτικής. Πρόκειται για μια ξαναζεσταμένη εκδοχή αυτού που οι Δημοκρατικοί αποκαλούν «ανάγκη εκτεταμένης μεταναστευτικής μεταρρύθμισης» και το οποίο προβάλλουν ως απάντηση κάθε φορά που βρίσκονται αντιμέτωποι με ένα καθαρό αίτημα του αντιρατσιστικού κινήματος (νομιμοποίηση όλων, όχι στην ποινικοποίηση, άνοιγμα συνόρων στους αιτούντες άσυλο, διάλυση της ICE). Σήμερα, η εκδοχή αυτής της «εκτεταμένης μεταρρύθμισης» επιχειρείται να παρουσιαστεί ως βαθιά φιλομεταναστευτική τομή, επειδή είχε προηγηθεί ο απίθανος τύπος που φιλοδοξούσε να «χτίσει τείχος στα σύνορα με το Μεξικό και να βάλει το Μεξικό να πληρώσει τα έξοδα». Μια πρώτη μεγάλη πρόκληση για τις προθέσεις Μπάνιντεν θα είναι αν καταφέρει τελικά το νέο καρα-

βάνι προσφύγων-μεταναστών από την Κεντρική Αμερική να φτάσει στα σύνορα των ΗΠΑ. Προς το παρόν, οι Δημοκρατικοί, υπόσχονται (μαζί με την υπηκοότητα σε παιδιά που «μεγάλωσαν παράνομα») καλύτερη φύλαξή τους...

Στο ζήτημα του «εσωτερικού» ρατσισμού (απέναντι στους μαύρους) και της καταστολής, ο Μπάνιντεν πέρασε την προεκλογική του εκστρατεία καταγγέλοντας το κεντρικό σύνθημα του BLM για «αποχρηματοδότηση της αστυνομίας», έχει ως αντιπρόεδρο μια πρώην «αρ-

εργαζομένων) ή την καθολική υγειονομική περίθαλψη του πληθυσμού. Επιστρέφει στην εξουσία με έναν βετεράνο της αστικής πολιτικής, που έχει δώσει διαπιστευτήρια (υπέρ των πολέμων, υπέρ της καταστολής των μαύρων, υπέρ αντιδραστικών νομοσχεδίων σε κοινωνικά αλλά και οικονομικά ζητήματα) όλα αυτά τα χρόνια. Όπως γράφτηκε εύστοχα ως απάντηση σε όσους ζητάνε πίστωση χρόνου για να φανούν οι προθέσεις του: «Ο Μπάνιντεν δεν βρίσκεται στην εξουσία μόλις λίγες μέρες. Βρίσκεται στην εξουσία εδώ και δεκαετίες».

της «σοβαρής Δεξιάς», η ομάδα Μπάνιντεν διαμορφώνει ένα κλίμα που θυμίζει περισσότερο «συγκυβέρνηση». Ήδη τα πρώτα δείγματα γραφής εμφανίστηκαν. Μετά το «θόρυβο» των προεδρικών ανακοινώσεων, που δημιούργησαν ένα κλίμα ότι «ο Μπάνιντεν θα επιβάλει την ατζέντα του», άρχισαν να εμφανίζονται τα πρώτα δημοσιεύματα που «ψαλιδίζουν» ακόμα και τα λειψά που είχαν ανακοινωθεί, στο όνομα των «δύσκολων» κοινοβουλευτικών διαδικασιών και την αναζήτηση «συναινέσεων». Η «μεταναστευτική μεταρρύθμιση» συζητιέται αν θα «κομματιαστεί» για να περάσουν «επί μέρους πτυχές» ή και αν θα είναι όντως προτεραιότητα ή «θα παραπεμφθεί για αργότερα». Το πακέτο τόνωσης της οικονομίας ήδη υπόκειται σε άτυπο παζάρι, με τις πρώτες διαρροές να κάνουν λόγο για περικοπή των δικαιούχων των «επιταγών» για να μειωθεί το συνολικό κόστος και να κερδίσει στήριξη μεταξύ Ρεπουμπλικάνων αλλά και «συντηρητικών» Δημοκρατικών με «δημοσιονομικές ανησυχίες»...

Για την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ, φιλοξενήσαμε αρθρογραφία στο προηγούμενο φύλλο της «Ε.Α.». Εδώ υπενθυμίζουμε απλά τους γλαφυρούς τίτλους των δύο σχετικών άρθρων διεθνών συντρόφων που τα λένε όλα για τις προθέσεις των Δημοκρατικών: «Γιατί οι στρατηγοί στήριξαν τον Μπάνιντεν» και «Η Αυτοκρατορία αντεπιτίθεται».

Αυτήν τη στιγμή η διακυβέρνηση Μπάνιντεν δείχνει ισχυρή. Διαθέτει μια στήριξη ή ανοχή που καλύπτει ένα εντυπωσιακό φάσμα που ξεκινά από τμήμα της ριζοσπαστικής Αριστεράς, περιλαμβάνει τους «φιλελεύθερους» αλλά και τους πιο «κεντροδεξιούς» του Δημοκρατικού Κόμματος και φτάνει σε τμήμα των Ρεπουμπλικάνων. Αλλά έχει να διαχειριστεί τη μεγαλύτερη κρίση εδώ και έναν αιώνα (πανδημία, οικονομία, περιβάλλον), μια ισχυρή ακροδεξιά (εντός κι εκτός Ρεπουμπλικάνων) που ετοιμάζεται για «σκληρή αντιπολίτευση» και ένα αριστερόστροφο ρεύμα (αναθέρμανση απεργιακών αγώνων, BLM, νέα «σοσιαλίζουσα» ριζοσπαστικοποίηση) που δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα «βολευτεί» σε μια «κανονικότητα» που θα θυμίζει περισσότερο τσιρότο σε ανοιχτή πηληγή...

Παραδοσιακά οι Δημοκρατικοί κρύβονται πίσω από την «ανάγκη διακομματικής συναίνεσης» (ακόμα κι όταν έχουν την πλειοψηφία και στα δύο σώματα του Κογκρέσου) για να μην προχωρούν στις μεταρρυθμίσεις που επιθυμεί η βάση τους και να συντηρούν ταυτόχρονα το μύθο ότι «κατά βάθος» τις συμμαρίζονται, αλλά «δεν είναι σήμερα εφικτό να υλοποιηθούν».

χι-μπάτσο», ενώ η κλιμάκωση της «αντι-τρομοκρατικής» ρητορικής στο φόντο της εισβολής στο Καπιτώλιο έχει προκαλέσει ανησυχία στους κύκλους της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, των κινημάτων και των μεταναστευτικών κοινοτήτων: γιατί γνωρίζουν ότι το υπάρχον νομικό και κατασταλτικό οπλοστάσιο αρκεί για να αντιμετωπιστεί ο ακροδεξιός εξτρεμισμός και ότι ο θόρυβος για «καλύτερη οχύρωση» (βλ. αυταρχικοποίηση) θα αφορά τελικά τους ίδιους. Στην κοινωνική πτυχή του ρατσισμού, όπως δήλωσε μια μαύρη ακτιβίστρια, «δεν θέλουμε όμορφα λόγια για τις μαύρες γυναίκες, θέλουμε διαγραφή των φοιτητικών χρεών, που βαραίνουν κυρίως τις μαύρες νεαρές γυναίκες».

Αστικός δικομματισμός

Το Δημοκρατικό Κόμμα έκανε ό,τι μπορούσε για να «θάψει» τα κεντρικά αιτήματα γύρω από τα οποία διαμορφώθηκε το «ρεύμα Σάντερς», δηλαδή κάποιες πραγματικά φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις όπως το «Πράσινο Νιου Ντιλ» (που θα συνδύαζε την «πράσινη μετάβαση» με την προστασία ή και ενίσχυση της θέσης των

Αλλά τα πράγματα είναι χειρότερα ως προς τις προοπτικές της ζετίας, ακόμα κι αν πάρουμε υπόψη ότι το Δημοκρατικό Κόμμα έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά από το Ρεπουμπλικανικό, κυρίως λόγω της εκλογικής βάσης στην οποία απευθύνεται. Γιατί τα τελευταία χρόνια, οι Δημοκρατικοί στήριξαν τις προοπτικές τους στην προνομιακή απεύθυνση στους «αντι-Τραμπ» Ρεπουμπλικάνους και αυτή η τάση δείχνει να κλιμακώνεται στο φόντο της «εθνικής ομοψυχίας» μετά την εισβολή τραμπιστών στο Καπιτώλιο.

Παραδοσιακά οι Δημοκρατικοί κρύβονται πίσω από την «ανάγκη διακομματικής συναίνεσης» (ακόμα κι όταν έχουν την πλειοψηφία και στα δύο σώματα του Κογκρέσου) για να μην προχωρούν στις μεταρρυθμίσεις που επιθυμεί η βάση τους και να συντηρούν ταυτόχρονα το μύθο ότι «κατά βάθος» τις συμμαρίζονται, αλλά «δεν είναι σήμερα εφικτό να υλοποιηθούν». Αυτό μπορεί να πάει ένα βήμα παραπέρα. Όταν άνθρωποι όπως ο Μιτ Ρόμνεϊ ή και ο Τζορτζ Μπους Τζούνιορ και ακόμα και ο Ντικ Τσέινι παρουσιάζονται ως «φωνές της λογικής» και

Σπάμε τη σιωπή και διεκδικούμε στο δρόμο, στο σπίτι, στην εργασία Ενάντια στην πανδημία της φτώχειας και της έμφυλης βίας

Της Κατερίνας Σεργίδου

Βρισκόμαστε σχεδόν ένα μήνα πριν από τη φετινή 8 Μάρτη, που ανέκαθεν για το φεμινιστικό κίνημα και τμήματα της ριζοσπαστικής αριστεράς δεν αποτελούσε μια τυπική επέτειο μιας παγκόσμιας μέρας αλλά κορυφαία στιγμή ορατότητας της έμφυλης βίας, της καταπίεσης και του σεξισμού καθώς και μέρα διεκδίκησης και φεμινιστικού αγώνα για όλες τις γυναίκες.

Η φετινή 8η Μάρτη μας βρίσκει σε συνθήκες παγκόσμιας πανδημικής κρίσης και στην Ελλάδα ιδιαίτερα μας βρίσκει εν μέσω ενός συγκλονιστικού κινήματος καταγγελιών περιστατικών κακοποίησης και έμφυλης βίας, που θυμίζει το αμερικάνικο κίνημα #MeToo. (βλ. σελ. 16-17)

Η πανδημική κρίση έρχεται να αποκαλύψει ακόμα περισσότερο τις ακραίες συνθήκες φτώχειας και έμφυλης βίας που βιώνουν οι γυναίκες σε όλο τον κόσμο. Έτσι γίνεται ακόμα πιο ορατό αυτό που ήδη μας ήταν γνωστό. Τα κράτη και οι κοινωνίες με όλους τους θεσμούς που τους στηρίζουν θεωρούν υπεύθυνες τις γυναίκες, για την φροντίδα και την κοινωνική αναπαραγωγή. Αυτό μαρτυρά άλλωστε και η κατάρρευση των κρατικών δομών που θα μπορούσαν να λειτουργούν υποστηρικτικά στη διαδικασία φροντίδας ή στη διαδικασία ενδυνάμωσης των γυναικών.

Στενά συνδεδεμένη με αυτή την ανάθεση εργασίας που προκύπτει από τη στενή σχέση των καπιταλιστικών και πατριαρχικών δομών είναι και η προσπάθεια ελέγχου των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων. Βλέπουμε έτσι σε μια σειρά χώρες όπως η Πολωνία και η Αργεντινή, οι δρόμοι να μετατρέπονται σε πεδία μάχης και υπεράσπισης του δικαιώματος στην έκτρωση. Ενδεικτική αυτών των συντηρητικών πολιτικών στην Ελλάδα, είναι και η πρόσφατη μετονομασία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (βλ. σελ. 18) Σε αυτές τις συνθήκες η έμφυλη και κοινωνική ανισότητα δεν αποτελεί απλά μια νομική, οικονομική και πολιτική συνθήκη. Σε αυτήν στηρίζεται η σωματική και λεκτική βία που ασκείται στις γυναίκες καθημερινά, στο χώρο εργασί-

ας, στο σπίτι ή στο δρόμο.

Πρόκειται για μια βία έμφυλη, που ασκείται στις γυναίκες επειδή είναι γυναίκες και που φτάνει συχνά μέχρι το βιασμό και τη γυναικοκτονία. Οι σεξιστικές και πατριαρχικές αντιλήψεις που καταγράφονται στο δημόσιο λόγο επίσημο και ανεπίσημο, στα σχολικά βιβλία, στους χώρους εργασίας και στα πανεπιστήμια αποτελούν εκφράσεις της ιδεολογίας που δικαιολογεί, πείθει και αναπαράγεται προκειμένου να διαιωνιστούν οι σχέσεις εξουσίας και εκμετάλλευσης.

Το ελληνικό #MeToo

Το συγκλονιστικό κίνημα που ξέσπασε στην Ελλάδα μετά την καταγγελία της ολυμπιονίκη Σοφίας Μπεκατώρου μας κάνει να στρέψουμε το βλέμμα σε όλες τις γυναίκες, εργαζόμενες, φοιτήτριες, λεσβίες, αμφί και τρανς που δεν μπορούν να μοιραστούν εύκολα τις ιστορίες κακοποίησης που υφίστανται από άνδρες σε θέσεις εξουσίας, όπως είναι η περίπτωση των φοιτητριών στο ΑΠΘ. Η μεγάλη συζήτηση που έχει ανοίξει μαρτυρά το ενδιαφέρον για τη φεμινιστική δράση και τη συλλογική διεκδίκηση. Υπό το πρίσμα αυτών των εξελίξεων η 8η Μάρτη μετατρέπεται σε κινηματικό σταθμό.

Καθώς η κυβέρνηση απαγορεύει τις διαδηλώσεις και συγκεντρώσεις, λίγους μήνες μετά τις συλλήψεις των 11 γυναικών την 25η Νοεμβρίου, η οργάνωση δράσεων που θα τηρούν όλα τα απαραίτητα μέτρα υγειονομικής προστασίας, στο δρόμο, στις γειτονιές, στους κοινωνικούς μας χώρους μετατρέπεται σε αναγκαιότητα, αφού τα δικαιώματά μας δεν σηκώνουν αναβολή. Αντίθετα οι απαγορεύσεις και οι συνθήκες εγκλεισμού κάνουν ακόμα πιο ασφυκτική την καταπίεση, την έμφυλη βία και την ανισότητα που βιώνουμε.

Οργανώνοντας την 8η Μάρτη

Οι συζητήσεις για την οργάνωση της 8ης Μάρτη έχουν ήδη ξεκινήσει ανάμεσα σε φεμινιστικές συλλογικότητες σε πανελλαδικό επίπεδο. Η Συνέλευση 8 Μάρτη στην Αθήνα έχει πραγματοποιήσει ήδη δύο διαδικτυακές συνελεύσεις στις οποίες συζητήσε τις θεματικές που μας απασχολούν φέτος, με έμφαση στην πανδημία και την έμφυλη βία. Καθώς

ετοιμάζονται αφίσες, συνθήματα και κείμενα σκεφτόμαστε δράσεις προς την 8η Μάρτη καθώς και ιδέες για την ίδια τη μέρα. Σε αντίστοιχο κλίμα κινείται και η Συνέλευση Γυναικών 8 Μάρτη Θεσσαλονίκης.

Είναι κρίσιμο αυτές οι δράσεις να έχουν ενωτικό, συμπεριληπτικό και ταυτόχρονα ριζοσπαστικό χαρακτήρα. Δεν μπορούμε παρά να μιλήσουμε για τις σχέσεις ανισότητας, εξουσίας και εκμετάλλευσης που καθιστούν τις γυναίκες ευάλωτες στη βία, για τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές που δημιουργούν συνθήκες φτώχειας και εξαθλίωσης για χιλιάδες γυναίκες, δεν μπορούμε να συνταχούμε με όσες γυναίκες και άνδρες αποκρύπτουν αυτή την ανισότητα εστιάζοντας μόνο στο μισογυνισμό και την καταγγελία κάποιων υποτίθεται «εξαιρέσεων». Την ίδια στιγμή από αυτή τη μάχη δεν περισσεύει κανείς. Χρειαζόμαστε τη στήριξη συλλογικότητων, όπως είναι τα συνδικάτα, τα σωματεία, οι πανεπιστημιακοί και οι φοιτητικοί σύλλογοι. Οι αποφάσεις συμμετοχής τους στις δράσεις της 8ης Μάρτη είναι κομβικής σημασίας για τη διάδοση των αιτημάτων μας.

Θα ήταν επιθυμητό η φετινή 8η Μάρτη να έχει και απεργιακό χαρακτήρα. Τα τελευταία χρόνια άλλωστε η φεμινιστική απεργία στο σπίτι και στη δουλειά σε παγκόσμιο επίπεδο-

δο-και ιδιαίτερα στην Ισπανία- έχει κινητοποιήσει εκατομμύρια γυναίκες. Στην Ελλάδα επιβάλλεται το κύμα καταγγελιών κακοποίησης να ταρακουνήσει φορείς, συνδικάτα και συλλογικότητες και να οδηγήσει στη λήψη πρωτοβουλιών. Η πρόταση συνδικαλιστριών και των γυναικών που συμμετέχουν στην Συνέλευση 8 Μάρτη είναι η Δευτέρα 8 Μάρτη να πάρει απεργιακά χαρακτηριστικά διευκολύνοντας τις εργαζόμενες να διαδηλώσουν ή να οργανώσουν τοπικές δράσεις για εκείνη την μέρα. Σε αναμονή τέτοιων αποφάσεων, οι προετοιμασίες στο δρόμο και στο διαδίκτυο συνεχίζονται. Προσανατολιζόμαστε επίσης στην οργάνωση διαδικτυακής εκδήλωσης με διεθνές συμμετοχές φεμινιστριών από όλο τον κόσμο που θα μοιραστούν εμπειρίες του αγώνα τους μαζί μας.

Τις επόμενες μέρες ελπίζουμε ότι τα συνθήματα και οι λέξεις μας θα πλημμυρίσουν το διαδίκτυο, θα κολληθούν και θα ζωγραφιστούν σε τοίχους, θα μοιραστούν στις συναδέλφους μας, θα ανακοινωθούν στις σχολικές μας τάξεις.

Η 8η Μάρτη θα μας βρει ενωμένες στο δρόμο, να διαδηλώνουμε και να σχεδιάζουμε έναν κόσμο ελευθερίας, συλλογικότητας, δημοκρατίας και ισότητας.